

Iașiul, capitala culturii românești, oraș ce poartă la orice colț de stradă urmele a zeci de personalități care au adus o contribuție însemnată culturii prin activitatea desfășurată sau doar prin faptul că au poposit aici pentru o perioadă mai scurtă, a fost gazda unei manifestări de o mare amploare.

În perioada 2-4 septembrie 2005 s-a desfășurat aici *Festivalul interetnic al obiceiurilor, tradițiilor, portului și folclorului minorităților naționale din România*, sub egida Ministerului Culturii și Cultelor, fiind inițiat și organizat de Comunitatea Rușilor Lipoveni din România, cu sprijinul Departamentului pentru Relații Interetnice din cadrul Guvernului României, Primăriei municipiului Iași, Consiliului Județean și al Prefecturii Iași. Acest festival a fost o premieră, deoarece este prima manifestare de acest gen organizată de CRLR, celelalte festivaluri din anii trecuți desfășurându-se doar cu participarea grupurilor folclorice ale rușilor lipoveni.

Timp de două zile, s-au adunat sub aceeași umbrelă a unității și au urcat pe scena minunatului Teatru Național „Vasile Alecsandri”, prezentându-și programul, membrii ansamblurilor a 9 minorități naționale: albanezi, croați, italieni, greci, sârbi, tătari, turci, ucraineni și ruși lipoveni.

Grupuri vocale sau de dans, ansambluri instrumentale și interpreți au dovedit în aceste zile că sunt posesorii unor bogății spirituale deosebite (delectându-ne cu frânturi din istoria și cultura țărilor pe care le reprezintă) și - poate ceea ce este cel mai important - au demonstrat că grupurile etnice din România știu și pot să conviețuiască în liniște.

Astfel, având ca scop popularizarea portului, tradițiilor și obiceiurilor minorităților etnice, festivalul a oferit celor prezenți un adevărat spectacol de muzică, culoare, dans, transformând Iașiul pentru câteva zile într-o Europă în miniatură.

Cel mai bine reprezentată la nivelul numărului ansamblurilor a fost Comunitatea noastră, la startul

Festivalul Interetnic al Obiceiurilor, Tradițiilor, Portului și Folclorului Minorităților Naționale din România

festivalului aliniindu-se nu mai puțin de 22 de grupuri folclorice din tot atâtea localități în care locuiesc etnici ruși lipoveni.

Conform invitațiilor-program trimise în teritoriu, o parte din participanți (în special cei din partea de sud a țării) au sosit la Iași vineri, pe 2 septembrie, iar ceilalți au ajuns sâmbătă, 3 septembrie, fiind cazați cu toții în două cămine studențești aparținând Universității „Alexandru I. Cuza”.

Un prim pas al festivalului l-a constituit **parada portului popular**. Sâmbătă, în jurul amiezii, mai toate formațiile participante la festival s-au adunat în fața universității de unde a început parada pe traseul Str. Lăpușneanu-Piața Unirii-Bd. Ștefan cel Mare-Teatru Național, fiecare grup purtând o plăcuță cu înscrisul localității de unde provine. Un adevărat spectacol de culoare și cântece s-a dezlănțuit pe străzile Iașiului. Costumele multicolore

(cele mai multe au fost noi), vocile deosebite acompaniate de instrumente, veselia și voia bună din rândul membrilor ansamblurilor au atras atenția zecilor de ieșeni aflați în trafic la acea oră. Multă curiozitate, zâmbete, plăcere și chiar șoferi filmând din mașini coloana de persoane, fiind nevoie, în câteva rânduri, de intervenția agenților de circulație pentru a nu se bloca traficul.

La finalul traseului, în fața Teatrului Național „Vasile Alecsandri”, toate grupurile și-au dat mâna și, împreună cu oficialitățile prezente la această manifestare, au dansat în mai multe rânduri Hora Unirii, o horă a prieteniei.

Festivitatea a fost declarată deschisă de președintele Comunității Rușilor Lipoveni din România, **Miron Ignat**, și deputat al CRLR, care a ținut un discurs în cadrul căruia a amintit celor prezenți de importanța majoră pe care o au aceste manifestări interetnice pentru fiecare comunitate în parte și în special pentru cea a rușilor lipoveni.

La deschiderea oficială a festivalului au fost prezente mai multe personalități, dintre care amintim: **Viktor Deomin**, consulul general al Federației Ruse la Constanța, care și-a exprimat imensa bucurie de a fi prezent la o asemenea manifestare a rușilor lipoveni, **Valentin Platon**, subsecretar de stat din cadrul DRI (departament cofinanțator al festivalului), **Petru Movilă**, deputat, **Irina Frol**, director executiv al CRLR, **Holban Ioan**, directorul Teatrului Național, scriitorul ieșean **Nichita Danilov**, fiecare dintre ei ținând câte un scurt discurs. De asemenea, la manifestare au mai fost prezenți și mulți invitați de onoare din rândul minorităților etnice.

După ce s-a încheiat seria discursurilor, a urmat programul artistic prezentat de grupurile minorităților etnice. Încercând să dea ce aveau mai bun spectatorilor, pe scenă au urcat rând pe rând ansamblurile „*Tihii Dunai*” din Brăila, „*Venocik*” din Fălticeni (jud. Suceava), grupul vocal „*Alegria*” și cel de dans „*Di nuovo in*

sieme” al italienilor, apoi au urmat „*Reabinuška*” din Jurilovca (jud. Tulcea), „*Cereșenka*” din Lipoveni (jud. Suceava), „*Slaveanka*” din Slava Cercheză (jud. Tulcea), grupul „*Karășevska Zora*” al Uniunii Croaților, „*Lotca*” din Tulcea, „*Kalinka*” din Târgu Frumos (jud. Iași), „*Ceaika*” din Sulina (jud. Tulcea), grupul „*Serenada*” al albanezilor, „*Novosiolki*” din Ghindărești (jud. Constanța), „*Belovodie*” din Galați, „*Landăș*” din Sarichioi (jud. Tulcea), „*Goluboe More*” din Constanța, „*Ciubcik*” din București, „*Verbocika*” din Bordușani (jud. Ialomița), „*Veselka*” al Uniunii Ucrainenilor, „*Verba*” din Carcaliu (jud. Tulcea), „*Zvezdociki*” din Brătești (jud. Iași), „*Aganiok*” din Focuri (jud. Iași), grupul „*Tuna*” al turcilor din Tulcea, „*Berezoza*” din Manolea (jud. Suceava), grupul „*Dionisos*” al grecilor, „*Kanareika*” din Botoșani, grupul „*Kaitarma*” al Uniunii turco-tătare, „*Kamușák*” din Piatra Neamț și „*Raduga*” din Iași.

În timpul spectacolelor, pe un panou uriaș din spatele scenei, au fost proiectate imagini filmate în localitățile cu ruși lipoveni, fiind surprinse aspecte de la sărbătorile tradiționale.

Pe tot parcursul festivalului, în holul Teatrului Național a avut loc și o expoziție de fotografii, care surprind mai multe aspecte din viața Comunității atât din punct de vedere spiritual, cât și laic. A mai fost expus și un stand de carte, cu cele mai importante titluri editate de CRLR.

Au fost două zile mai mult decât minunate, animate de prezentatorii **Irina Frol** și **Alexandru Luchici** și de grupurile care au încercat să ofere spectatorilor câte puțin din tradițiile pe care le poartă de ani întregi în spate, au cântat cele mai frumoase cântece și au prezentat cele mai antrenante dansuri.

Cuvintele nu-și mai au rostul, ele nu au capacitatea de a prezenta ceea ce vede ochiul sau ce simțim atunci când vedem extraordinarul dans al grecilor, cu acea perfectă sincronizare și ritmul nebunesc pe alocuri (felicități lor și pentru cazacioc-ul prezentat!), când vedem fragmente din obiceiurile de nuntă prezentate pe scenă de cei din Sarichioi, sau mica scenetă - istoria strămoșilor noștri veniți pe teritoriul României - pusă pe versuri și cântec de ansamblul din Brăila, candoarea copiilor din Focuri, grația din mișcările tărăroaicelor sau costumele tradiționale ale celor din București.

Aș fi nedreaptă dacă aș lăuda un ansamblu sau altul pentru programul artistic prezentat, ideea este că fiecare a redat ce este mai bun, specificul etnic și valorile tradiționale, pentru a fi cunoscuți și de ceilalți.

Rămânem doar cu amintirea acestor zile, tot ceea ce vedem ne revigorează sentimentele și parcă ne simțim și mai mândri că suntem lipoveni și că putem să conviețuim și cu celelalte etnii în cea mai mare unitate și fără discriminări interetnice.

Ca la orice manifestare de acest gen, nu se putea să nu existe și persoane nemulțumite. Nemulțumiri au fost într-adevăr, mai mult referitoare la sistemul de sonorizare al teatrului - inexistent de altfel, unii s-au simțit marginalizați, iar altora li s-a acordat prea multă atenție. Însă problemele

Conform Legii Presei, responsabilitatea juridică pentru conținutul articolului aparține autorului.
Ответственность за достоверность информации несут авторы.

Republicarea materialelor - numai cu acordul redacției.
Перепечатка только по согласованию с редакцией.

Главный редактор:
Светлана Молдован

Редакция:
Анишоара Денис-Кондрат,
Иван Евсеев,
Зинаида Федот
Электронная техноредакция:
Джордже Фрол
Адрес редакции:
Бucurești, sector 1. str. Dr Rațiu,
nr. 10, cod 010916
Тел./факс: (021) 315 31 04
0743189921
E-mail: zorile@moon.ro
www.zorile.ro

Отпечатано в
S. C. "Ararat" S. R. L.

Пункт de vedere al redacției nu coincide de fiecare dată cu cel al autorilor materialelor publicate.

Мнение редакции может не совпадать с мнением авторов статей.

Manuscrisele, scrisorile și fotografiile nu se înapoiază.

Рукописи, письма, фотографии не возвращаются.

Redactor-șef:
Svetlana Moldovan

Redactori:
Анишоара Денис-Кондрат,
Ivan Evseev, Zinaida Fedot
Tehnoredactare computerizată:
George Frol

Адреса redacției:
Бucurești, sector 1. str. Dr Rațiu,
nr. 10, cod 010916
Tel/Fax: (021) 315 31 04
Mobil: 0743189921
E-mail: zorile@moon.ro
www.zorile.ro

Тipărit la
S. C. "Ararat" S. R. L.

organizatorice, oricât de mici ar fi fost ele, nu au perturbat programul manifestărilor și nu au afectat calitatea programului. Repertoriile ansamblurilor au fost foarte frumoase, cu cântece lente, dar și ritmate, iar melodiile nu s-au repetat, așa cum s-a întâmplat la alte ediții.

Finalul festivalului a fost deosebit, pe scenă urcând toate ansamblurile care au evoluat în ultima zi, încheind seria cântecelor cu renumita „Kalinka” și pe ritmuri căzăcești. O mare de culoare și pasiune în mișcări.

Mulțumiri deosebite tuturor celor care s-au implicat în organizarea acestui festival și în special tinerilor etnici din Iași care au muncit foarte mult pentru acest eveniment și care au făcut tot posibilul ca acesta să fie cu adevărat o reușită. Sperăm că în anii ce vor urma să avem parte de festivaluri și mai frumoase, cu ansambluri ce lucrează cu profesionalism și care să ne reprezinte cu succes oriunde ar evolua.

**

*

Printre cântece rusești și dansuri tradiționale, am stat de vorbă cu câțiva dintre participanții la acest festival. Iată ce ne-au declarat:

I **Miron Ignat**, președintele CRLR și coordonatorul acestei acțiuni:

- *De ce un festival interetnic și nu unul doar al rușilor lipoveni?*

- La celelalte ediții au fost prezente formații artistice ale noastre, ne-am cunoscut, ne-am văzut valoarea pe care o avem fiecare, repertoriile, dar, dacă rămânem într-o enclavă, nu evoluăm. Nu știi ce pot face alții. Poți să progresezi, alții pot și ei progresa, dar tu să nu îi cunoști. Acum un an am inițiat acest proiect, am lucrat cu colaboratorii mei în tot acest răstimp, am stabilit pașii pentru implementarea lui. Am văzut jocul grecilor, trebuie să le urmărim exemplul, am văzut costumele turcoaicelor și tătăroaicelor, iar ai noștri trebuie să învețe să preia ce este frumos și de calitate.

Al doilea motiv pentru care am organizat un festival interetnic este că am vrut să ne cunoaștem mai bine. Conform programului DRI, scheletul festivalului nostru trebuia să cuprindă participarea mai multor minorități. Noi i-am invitat și ei au acceptat.

- *De ce s-a ales Iașul ca loc de desfășurare?*

- Până anul acesta, festivalurile au fost organizate la sate, dar nu poți caza câte 600-700 de oameni într-un sat. Am optat pentru Iași ca loc de desfășurare, pentru că este un loc deosebit și vrem să arătăm ce au mai bun lipovenii. Formațiile au dat dovadă de profesionalism, iar publicul ieșean i-a răsplătit cu ropote de aplauze.

- *Cum ați colaborat cu autoritățile orașului?*

- Proiectul nu putea fi realizat fără acceptul lor. Ni s-a acordat un sprijin deosebit din partea colegului meu **Petru Movilă**, din partea domnului primar **Nichita**, prefectului județului, președintelui Consiliului Județean, directorului Teatrului Național, **Holban Ioan**. Țin să le mulțumesc pe această cale pentru tot ce au făcut.

- *Care sunt rezultatele, acum la final? V-au fost îndeplinite așteptările?*

- Munca a fost concretizată în rezultate. Vom trage concluziile, aspectele pozitive le vom populariza, apoi vom inventaria și aspectele negative, pe care le vom analiza și sperăm să nu se mai repete. Aș dori să apreciez în mod deosebit efortul

Asociației de Tineret din Iași care, în comparație cu organizația maturilor, s-a implicat efectiv și cu mult elan tineresc în organizare.

I **Valentin Platon**, subsecretar de stat în cadrul DRI:

„În calitate de reprezentant al DRI, am fost încântat să văd acest festival al minorităților, organizarea fiind excepțională, Comunitatea Rușilor Lipoveni depunând toate diligențele necesare în organizarea acestui eveniment deosebit. Până în prezent, cred că este unul dintre cele mai reușite evenimente de acest gen, dar aici poate sunt puțin subiectiv, fiind eu însumi membru al CRL-București. Tot ce s-a întâmplat la Iași reprezintă o pată de culoare în cadrul relațiilor dintre minoritățile naționale ce conviețuiesc pe teritoriul României, împreună cu majoritatea cetățenilor români, fiind un exemplu ce dovedește, fără tăgadă, că pe teritoriul acestei țări există relații armonioase între minoritari și majoritate. Sper că, pe viitor vor mai fi evenimente de acest gen, organizate de CRLR și nu numai, chiar celelalte organizații ale minorităților naționale pot lua exemplu și organiza festivități interetnice.”

I **Crâșmar Carmen** - instructorul grupului „Veselka”, Uniunea Ucrainenilor:

„Ne simțim onorați și suntem încântați să participăm la acest festival interetnic ce se desfășoară în capitala culturii, Iași. Am descoperit marea diversitate a minorităților ce conviețuiesc în România. Fiecare etnie și-a prezentat tradițiile, ceea ce are specific și nu poți decât să te bucuri de o asemenea priveliște. Grupul de copii pe care îl conduc este din Vășcăuți, jud. Suceava, și va prezenta cântece și dansuri tradiționale ucrainene. Organizarea a fost impecabilă și nu avem ce să le reproșăm organizatorilor. Felicitările noastre pentru tot!”

I **Zăză Maria, Costilov Fiona**, ansamblul „Verbocika”, Bordusani:

„Ne-am simțit tratați mai aparte față de celelalte ansambluri. Am intrat în a doua zi primii pe scenă și nu ne-a prezentat nimeni, cine suntem și de unde venim. Am fost marginalizați și

nu știm de ce, pentru că și la paradă am fost aproape ultimii. Cazarea și masa au fost foarte bune, teatrul este excepțional. Ne-a dezamăgit faptul că am fost lăsați să ne descurcăm singuri prin Iași. Când am sosit, nu ne-a spus nimeni ce și cum să facem, a fost

cineva la început cu noi, după care ne-a spus să-l căutăm dacă mai avem nevoie de ceva. Intrarea pe scenă trebuia să se facă în ordine alfabetică, să nu fie discuții”.

I **Mihai Radan**, președintele Uniunii Croaților din România:

„Acest festival este o manifestare foarte importantă și reprezintă spiritualitatea și cultura comunităților etnice. Este un prilej și o posibilitate de cunoaștere mai profundă, ce duce la creșterea sentimentului de respect reciproc. Fiecare a avut posibilitatea de a-și etala specificitatea, ceea ce este mai reprezentativ și astfel să ofere, atât publicului din Iași, cât și comunităților participante, valorile pe care le poartă. Ca și concepție, festivalul este foarte bine gândit, grupurile au putut să evolueze în această sală de cultură, au fost onorați să urce pe scenă și, probabil, vor duce această poveste frumoasă și altora. A fost punctualitate în desfășurare, o ingenioasă coordonare, ospitalitate și primire plină de căldură și de confort”.

В период 2-4 сентября с.г., в городе Яссы, состоялся Межэтнический фестиваль. Кроме наших русских-липован, в нём участвовали ещё 8 этнических меньшинств (украинцы, греки, итальянцы, албанцы, кроаты, сербы, турки и татары).

Спектакль проходил на сцене Яесского Национального Театра имени Василе Александри, а кто завоевал сердце зрителей, заслужив бурные аплодисменты, узнаете прочитав материал об этом фестивале - на румынском языке.

I **Chirilă Lipat**, vicepreședinte CRL Carcaliu:

„Din punctul meu de vedere, a fost un festival fără probleme deosebite. Am avut condiții bune de cazare și o sală foarte frumoasă. La acest festival, ansamblul din Carcaliu a fost prezent într-un număr mai mic de membri. Noi am avut 18 persoane în cor, 12 mandoline și 2 armonici, dar din păcate grupul s-a cam dezmembrat. Carcaliul a prezentat pe această scenă cele mai vechi cântece tradiționale aduse din Rusia. Nu am avut cântece lipovenești formate pe teritoriul României. Cred că ediția din acest an a fost cel mai bine organizată, începând cu masa și terminând cu organizarea spectacolului. Organizatorii au fost la înălțime. Felicitări!”

I **Mahmudi Nurten**, președinta organizației de tineret a Uniunii Democratice Turce, filiala Tulcea:

„Este prima dată când suntem invitați de ruși lipoveni la Iași. A fost o bucurie să primim această invitație, să vedem costumele lor foarte frumoase, dansurile, obiceiurile, lucruri care ne-au încântat mult. Este un schimb de experiență și cred că, indiferent de vârstă, omul sfințește locul. Organizarea a fost foarte bună și am avut un însoțitor excelent. (n.r. Dan Căprian)”.

Inrina PARFON,
Fălticeni

Dragă redacție,

Sunt unul dintre membrii grupului vocal **Katiușa** și atât eu, cât și **Katiușa** am avut plăcuta ocazie de a participa la Iași și de a vedea festivalul rușilor lipoveni. La celelalte ediții nu am fost, iar **Katiușa** nu a existat. Am rămas plăcut impresionat de mulțimea și diversitatea cântecelor interpretate, de costumele populare pe care le poartă etnicii noștri, de acea energie benefică care se simțea atunci când ne întâlneam la masă, în cămin sau pe stradă, de parcă ne cunoșteam de când lumea. M-am simțit mândru că fac parte din acest grup etnic vesel și amabil, putând comunica cu toții în rusește, ceea ce în Mahmudia îmi cam lipsește, deoarece locuiesc și muncesc între români.

Amintirea acestui festival va persista și în mintea celorlalți membri ai grupului **Katiușa** mult timp. Am privit cu entuziasm prima paradă a portului popular și am participat la ea. Am avut prima ieșire pe scenă (și încă pe Scena Teatrului Național din Iași!).

La Târgu Frumos [veți citi despre eveniment în numărul viitor - n. red.], unde a avut loc un minifestival, înainte de a cânta, emoțiile nu au trecut cu toate că autoritățile locale s-au dovedit a fi o gazdă foarte bună și ne-au primit cum se cuvine. După ce la Târgu Frumos **Katiușa** a cântat pentru a doua oară de la înființarea ei, ne-a așteptat un drum lung până acasă (9 ore de mers cu autocarul). Fiind în autocar împreună cu cei din Tulcea, timpul s-a scurs foarte repede deoarece s-a cântat și glumit tot drumul. Ajuns acasă, euforia sărbătorii s-a încheiat, începând o nouă zi de muncă acasă și la serviciu.

Dacă nu m-am gândit acolo în Moldova să mulțumesc tuturor celor care s-au străduit să ne simțim bine pe perioada festivalului, aș vrea să o fac scurt prin intermediul publicației noastre „Zorile”. Vă mulțumesc tuturor pentru tot!

Călin IVANOV,
președintele CRL-Mahmudia

ADUNAREA GENERALĂ A ATRLR

Mult așteptata Adunare Generală a Asociației Tinerilor Ruși Lipoveni din România (ATRLR) a avut loc în acest an la Fălticeni, jud. Suceava. Dacă prima ediție a avut loc anul trecut la Gura Portiței, jud. Tulcea, iată că anul acesta a venit și rândul Moldovei să organizeze o astfel de acțiune.

În perioada 5-7 august a.c., la Fălticeni, au venit reprezentanți ai asociațiilor de tineret din aproape toate zonele în care locuiesc etnici ruși lipoveni, fie că acolo existau sau nu asociații înființate, fiind vorba atât de președinții asociațiilor sau de simpli membri cu delegare. Nu s-a reușit contactul cu câteva localități, iar unii nu au răspuns invitației organizatorilor. Au fost și persoane nemulțumite de modul de reprezentare, care trebuia să se desfășoare conform Regulamentului de Organizare și Funcționare, dar, având în vedere bugetul limitat la care au avut acces organizatorii, a trebuit să se găsească o nouă modalitate de participare, aceasta fiind de un reprezentant pentru fiecare localitate.

Sedința a fost așteptată cu mult interes de către participanți, cu atât mai mult cu cât se împlinea un an de când s-a constituit asociația, structura de conducere stabilită atunci a împărțit responsabilități, a făcut promisiuni și a abordat de-a lungul timpului diferite strategii de dezvoltare a asociației, cu care nu toată lumea a fost de acord, de aceea era știut dinainte că această adunare va fi un moment de bilanț și de analiză la tot ceea ce s-a întâmplat cu asociația de tineret la nivel național timp de un an. Au fost multe realizări, începând cu creșterea numărului de asociații locale de la 4 la 24, dar și obiective care nu au putut fi atinse din diferite motive.

La deschidere au fost prezente mai mulți invitați: primarul municipiului Fălticeni, **Vasile Tofan**, care a ținut să precizeze bunele relații în care se află cu etnicii ruși lipoveni din oraș, subsecretarul de stat din cadrul D.R.I. **Valentin Platon**, care și-a oferit tot sprijinul în realizarea viitoarelor proiecte, reprezentantul zonal al DRI, **Vladimir Hapenciuc** - a amintit importanța păstrării în bune condiții a relațiilor interetnice, directorul executiv al CRLR, **Irina Frol**, care a subliniat importanța uriașă a activităților tinerilor în păstrarea identității unei etnii, președintele CRL-Fălticeni, **Ivan Radion**, onorat că tinerii din municipiu sunt gazda acestui eveniment (a prezentat și cuvântul președintelui CRLR, deputat **Miron Ignat**, care nu a putut fi prezent la manifestare). Au mai participat reprezentanți ai presei județene, și reprezentantul Autorității Naționale pentru Tineret (A.N.T), **Daniela Păduraru**, care a dat câteva informații despre instituția pe care o reprezintă, modul în care aceasta lucrează și s-a oferit să sprijine proiectele și acțiunile tineretului rus lipovean.

Apoi s-a trecut la lucru, stabilindu-se comisia de validare a participanților la Adunarea Generală, comisie constituită din **Alec Ivan** din 2 Mai, **Valentina Vasile** din București și **Irina Parfon** din Fălticeni. În urma verificărilor, nu a fost validat participantul din Slava Rusă, jud. Tulcea. După votul A.G., comisia a acordat drept de vot și membrilor din Consiliul Director al Asociației: **Andrei Luchici**, **Vitali Finoghen**,

Irina Parfon și **Mihai Nechifor**, întrucât acest fapt nu era specificat în Regulamentul de Organizare și Funcționare al Asociației. Din cei 29 de reprezentanți ai asociațiilor locale, 28 de persoane au avut drept de vot, la care s-au adăugat și membrii Consiliului Director, ajungându-se la numărul 31.

Membrii prezidiului au fost: **Valentin Platon**, **Emilian Nicolaiov**, **Mihai Nechifor** și **Andrei Luchici**. Comisia de redactare a procesului verbal a fost constituită din **Galina Cozma** din București, **Valentina**

Ichimov din Lipoveni și **Alexandra Armeanu** din Mila 23. Sarcina întocmirii proiectului de hotărâri a revenit unei alte comisii: **Lidia Vișan** - secretar general CRLR, **Șerpescu Alina** din Mahmudia și **Elena Fomin** din Rădăuți, iar de numărarea voturilor s-au ocupat **Emilian Nicolaiov** din Iași, **Nadia Iacob** din Carcaliu și **Valentin Grigore** din Slava Cercheză.

Prezidiul a propus ordinea de zi, după care au urmat rapoartele de activitate a ATRLR și ale asociațiilor locale. **Andrei Luchici** a prezentat participanților raportul de activitate al asociației naționale. Folosind tehnologia modernă (expunere în power point), președintele încă în drepturi atunci, a trecut în revistă principalele activități derulate de tinerii ruși lipoveni atât la nivel național, cât și local, a subliniat implicarea lor majoră în diferite manifestări inițiate de Comunitatea centrală, precum și participarea lor la mai multe acțiuni internaționale, unde au reprezentat cu succes etnicii, totul fiind ilustrat cu fotografii din timpul acțiunilor. În sală au fost etalate pe un panou mai multe poze din timpul acțiunilor și câteva articole din presă scrise de tinerii ruși lipoveni sau care se refereau la activitățile inițiate de ei.

Andrei Luchici nu s-a sfiit să prezinte și obiectivele care nu au fost îndeplinite sau acțiunile inițiate de tineri care nu au avut finalizare, de cele mai multe ori din motive financiare.

S-a renunțat la ideea ca fiecare asociație să-și prezinte raportul, știut fiind faptul că la nivel local au existat foarte multe activități în care au fost implicați tineri. Participanții au luat cuvântul și și-au expus toate doleanțele și problemele pe care le-au avut în materie de asociație. La un moment dat, spiritele s-au încins, fiind nevoie în câteva rânduri de intervenția lui **Valentin Platon** pentru a mai calma participanții. S-a discutat mult, s-au

expus diferite păreri, unele în cauză, altele pe lângă problemă, ajungându-se până la urmă la un consens.

După o binemeritată pauză, s-a revenit în sala de ședințe unde s-a discutat Regulamentul de Organizare și Funcționare al ATRLR. Toți participanții au fost de acord că acesta necesita unele modificări și completări, care ulterior au fost aduse, într-adevăr cu aportul avocatului Valentin Platon.

Pe ordinea de zi a urmat prezentarea candidaților la funcția de președinte al asociației, aceștia fiind în număr de doi: **Vitali Constantin Finoghen** din Sarichioi și **Andrei Luchici**. După ce și-au prezentat platforma-program, candidații au avut la dispoziție două minute în care să adreseze participanților câteva cuvinte legate de ceea ce vor face în viitor. După ce au răspuns întrebărilor ce le-au fost adresate, s-a trecut la votul secret pentru alegerea președintelui. În urma numărării voturilor, s-a stabilit și învingătorul: **Andrei Luchici** (21 de voturi).

Imediat, președintele și-a ales și echipa cu care va lucra timp de doi ani de zile. Astfel, în viziunea noii conduceri, structura de organizare are formă piramidală, începând cu responsabilii locali și terminând cu cei regionali, cei din urmă intrând și în componența Consiliului Director care este format din: **Andrei Luchici** - președinte, **Irina Parfon** și **Veronica Petrichei** - vicepreședinți, **Galina Cozma** - secretar, **Daniel Ihorov**, **Emilian Nicolaiov**, **Zina Silai** - membri. Noua conducere a trecut în revistă câteva dintre obiectivele propuse pentru perioada următoare.

Lucrările Adunării Generale s-au desfășurat într-un mod destul de eficient pentru unii, prea puțin timp pentru alții, discuțiile asupra regulamentului și alegerile având loc doar într-o zi, cealaltă zi fiind destinată petrecerii timpului într-un mod mai plăcut.

Prima zi s-a terminat cu o **Seară Rusească**, în cadrul căreia a avut loc un mic spectacol artistic. Spectacolul a fost deschis de ansamblul de fete din Manolea „**Bereoza**”, care a interpretat mai multe cântece lipovenești specifice zonei. A urmat apoi evoluția ansamblului de tineret din localitate, „**Venocik**”, după care cele două ansambluri au încheiat spectacolul împreună, pe ritmuri rusești și în aplauzele spectatorilor.

A doua zi, în ciuda frigului și a ploii mărunte de afară, programul a cuprins o deplasare în localitatea Manolea, unde am vizitat mănăstirea de călugări Sf. Nicolae și cea de maici - „**Pustân'ka**”.

Am stat de vorbă și cu cei doi candidați la funcția de președinte. Iată ce ne-au declarat:

! **Vitali Finoghen**, președintele ATRL-**Sarichioi**:

- *Cum vi s-au părut alegerile din acest an și cu ce gânduri ați plecat de la Fălticeni?*

- Mi s-a părut că s-a făcut totul cam în grabă. Nu s-a respectat programul stabilit

inițial de organizatori și nici nu am înțeles motivul pentru care s-a făcut acest lucru. Trebuia să discutăm mai mult pe marginea regulamentului, care era foarte important. Sunt nemulțumit de faptul că nu a fost validat participantul din Slava Rusă, deși avea ștampila pe delegație, și că mi-am pierdut votul ca membru al Consiliului Director pentru că nu am avut pe cine să imputernicesc din Sarichioi să voteze. Candidatura mea a fost a unei întregi echipe, am reprezentat un anumit nucleu și nu o persoană. Nu contează funcțiile și nici faptul că am pierdut, ci munca, și mai ales cea în echipă. Îl felicit pe câștigător și sper să demonstreze în următoarea perioadă că a meritat votul și încrederea celorlalți. Oricum, tinerii vor avea tot sprijinul meu ca membru în Consiliul Director al CRLR.

! **Andrei Luchici**, președintele ATRLR:
- *Cum vă simțiți în calitate de președinte al tinerilor ruși lipoveni din România pentru a doua oară?*

- Sunt extrem de încântat, bineînțeles! Mi-am dorit foarte mult să obțin un nou mandat. Premisa de la care am plecat a fost că trebuia să termin ceea ce am început anul trecut, nu puteam să las lucrurile neterminate. Am reușit să duc la bun sfârșit doar o parte din obiectivele și activitățile pe care mi le-am propus acum un an, dar cu experiența pe care am acumulat-o în tot acest timp și cu echipa pe care mi-am ales-o la această Adunare Generală sper să realizăm cât mai multe lucruri împreună, care să pună într-o lumină cât mai bună viitorul asociației. Suntem tineri, entuziaști, putem lucra cu profesionalism și responsabilitate.

- *Care vă sunt planurile de viitor?*

- Sunt foarte multe lucruri de făcut. Contează foarte mult și gradul de implicare al fiecăruia dintre noi. În primul rând, vom lucra la înființarea unei fundații care va purta numele asociației și prin care vom încerca să atragem și alți finanțatori, apoi vom constitui un centru interetnic pentru tineret prin a cărui programe vom impulsiona tinerii să-și promoveze mai departe tradițiile. Avem multe idei pe care sper să le și putem materializa.”

Urăm succes noii echipe în realizarea scopurilor propuse!

Irina PARFON,
Fălticeni

La secretariatul CRLR a fost depusă o contestație referitoare la modul de desfășurare a adunării generale a ATRLR, care este analizată de o comisie (rezultatul va fi publicat în numărul viitor).

С 24 по 30 августа с. г. ОРЛР, по инициативе **Ирины Фрол**, был организован лагерь для детей русских-липован. Мероприятие было проведено в лагере Кея, уезда Прахова. Читайте ниже на румынском языке текст беседы с организатором лагеря, Ириной Фрол.

De-a lungul activității sale, conducerea CRLR a încercat să antreneze în acțiunile sale cât mai mulți membri ai săi, astfel că, în vara acestui an, nici cei mai mici participanți ai comunității de ruși lipoveni n-au fost uitați. Implicarea, receptivitatea și rezultatele bune înregistrate în anul școlar trecut au fost răsplătite cum se cuvine, în perioada 24-30 august a. c., invitându-i pe copii într-o tabără aflată în mijlocul naturii, un loc plin de verdețată, un loc în care

mai dornici în a învăța limba maternă. Părinții nu se mai întrecă de ce trebuie să-și înscrie copilul la limba maternă, pentru că părintele însuși sau copilul său au luat parte la activitățile noastre. Rezultatele se observă în timp, iar faptul că tinerii noștri activi se înscriu apoi la facultăți și aleg ca limbă străină limba rusă, este de bun augur.

- Câți copii au participat anul acesta în tabăra de la Cheia și care au fost criteriile după care s-au ales însoțitorii grupurilor?

- Au participat în tabără 60 de copii și 5 însoțitori, fiecare comunitate locală având libertatea de a selecta participanții în funcție de criteriile pe care noi le-am impus, respectiv, activitatea părinților în cadrul Comunității, activitatea copiilor în școală (mai ales rezultatele la limba maternă), dar întâietate au avut copiii din cadrul ansamblurilor comunităților locale. Munca lor trebuie răsplătită cu un mic gest din partea noastră. În general, au participat copiii claselor

acru curat de munte nu-și poate găsi asemuirea, un loc în care se află tabăra Cheia, din județul Prahova.

Am stat de vorbă cu unul dintre organizatorii acestei tabere, **Irina Frol**, director executiv al CRLR, încercând să aflăm impresiile unei persoane implicate direct în derularea în bune condiții a unei astfel de acțiuni.

- D-na Irina Frol, care a fost scopul taberei de la Cheia și ce s-a încercat să se obțină prin organizarea acesteia?

- Se știe faptul ca tabăra pentru copii nu este o noutate, ea a devenit o tradiție pentru Comunitatea noastră. CRLR a încercat mereu să susțină educația și cultura copiilor. De ce? Pentru că noi plecăm, iar copiii rămân. Și rămân cu amintirile, cu informația pe care o primesc de la Comunitate, din partea societății, din partea instituțiilor de educație. Considerăm comunitatea noastră o instituție care încearcă să transmită ceea ce s-a păstrat până acum. S-a încercat și se încearcă păstrarea tradițiilor sub diferite forme cu diferite mijloace. Scopul acestei acțiuni este susținerea limbii, prin programa realizată în tabăra, iar roadele noi le aflăm și după câteva luni de la consumarea evenimentului. Eco-ul unei tabere se propagă peste luni și nu este vizibil doar în câteva săptămâni. Efectele imediate se văd prin materialele realizate în tabără, iar pentru termen mediu și lung acestea trec în sfera mentalului. În timp, se observă că acei copii care au fost în tabără sunt mai activi în cadrul Comunității, ori se înscriu în ansamblurile locale de copii, ori sunt

gimnaziale. Au fost doar câteva excepții, adică s-au ales copii de clasa a IX-a, dar care s-au remarcat în clasa a VIII-a sau copiii din clasele I-IV care trebuiau răsplățiți și ei. Noi aici nu ne-am impus pentru că nu-i cunoaștem pe copii. Numele olimpicilor noștri au avut prioritate pe listele de înscriere în tabere.

Însoțitorii copiilor din tabără au fost aleși de fiecare comunitate locală în parte, am lăsat aceasta la latitudinea conducătorilor locale, cu condiția ca aceștia să fie membri activi ai comunității locale. Astfel, cei aleși au fost: **Irina Mihailov** din Slava Cercheză, **Vitali Constantin Finoghen** din Sarichioi, **Lenuța Trefil** din Ghindărești, **Paula Zaeț** din Jurilovca și **Ana Oprea** din Brăila.

- Ne puteți spune ce aduce nou tabăra organizată în acest an?

- Anul acesta ne-am gândit să facem o departajare teritorială, gândindu-ne să organizăm o tabără la mare pentru copiii din nordul țării, iar cea de la munte să fie organizată pentru copiii din Dobrogea. Așadar, anul acesta s-au organizat două tabere: una la Năvodari, la mare, iar aceasta la Cheia, la munte. Un alt motiv pentru care am despărțit taberele este că se lucrează mai bine cu un grup mai mic.

Vreau să vă spun că omul a sfințit locul în cazul nostru. Profesorii însoțitori au știut cum să se organizeze și au știut să facă în așa fel încât copiii să se simtă bine în tabără. Am avut plăcerea să observ că pe lângă calitatea de pedagog au avut și darul de psiholog, pentru că au reușit să realizeze un program potrivit vârstei și

La revedere, tabără dragă!

trebuințelor copiilor. Am realizat acest program împreună, fiecare a venit cu câte o idee...

Îmi pare rău că nu am putut aduce și aici profesori coregrafi și de desen, pentru ca lucrările copiilor să poată fi apreciate de către oameni din domeniu, așa cum s-a întâmplat la Năvodari. Copii s-au implicat foarte mult în toate activitățile din tabără, au fost foarte receptivi, pe lângă faptul că fiecare grup de copii a venit pregătit cu un mic spectacol, prin care să-și poată reprezenta mica comunitate din care fac parte. CRLR a susținut financiar și premiarea acestor concursuri cu mici cadouri.

- Acum, când copiii au început deja școala, lăsând în spate frumoasele zile

Dacă acum le-am cere pedagogilor să facă fișe de evaluare pentru fiecare copil, sunt sigură că aceștia n-ar fi întâmpinat nici o problemă.

Avem speranța ca în viitor să dispunem de o paletă mai largă de oferte de tabere. Anul acesta nu am avut parte de așa ceva și aproape că nu am avut posibilitatea de a alege. Ori am avut oferte extraordinare de scumpe și Comunitatea nu dispune de fonduri atât de mari, ori am primit oferte la prețuri acceptabile, dar cu niște condiții sub nivelul necesităților unui copil. Am ales tabăra de la Cheia pentru că ofertele de masă au fost foarte bune, însă, condițiile de cazare au lăsat loc de mai bine. Noi am încercat totuși să suplینim carentele de organizare ale

petrecute în vacanța de vară, dumneavoastră, ca organizator, cu ce gând ați rămas și cu ce speranțe veți porni în organizarea viitoarelor tabere?

- Ceea ce am reușit noi în această tabără a fost faptul că acești copii s-au putut întâlni într-un cadru organizat, plin de căldură sufletească, s-au putut întreține între ei în cadrul concursurilor care au avut loc în tabără și, ceea ce mi se pare mic foarte important, s-au simțit ca acasă, iar pedagogii au putut substitui în mare parte dorul de părinți, un dor pe care alarmant de mulți copii de-ai noștri îl simt o dată cu plecările în masă la muncă în străinătate a părinților ruși lipoveni. Pedagogii din tabără le-au fost copiilor și profesori, și părinți. Adevăratul pedagog știe necesitățile unui copil, ținându-i sub observația atentă și îndepărtată, nu foarte sufocantă, ca acel copil să se poată desfășura și să se poată dezvolta.

administratorilor taberei, aducând multe materiale audio-vizuale și încercând să oferim și atenția pe care trebuia s-o primească copiii din partea salariaților taberei. Copiii pot fi sensibili când e vorba de lipsă de atenție din partea celor care ar trebui să-i îngrijească. Sperăm ca la anul să organizăm tabere și mai atractive și așteptăm sugestii din partea multor pedagogi din teritoriu, altfel orice comentariu de bine sau de rău este de prisos, noi neștiind ce așteaptă eventualii participanți de la noi.

În speranța că am reușit să le oferim copiilor o vacanță de neuitat, urez școlărilor multe succese în noul an, care tocmai a debutat.

- Vă mulțumesc și așteptăm și alte acțiuni la fel de atractive pentru micii noștri ruși lipoveni.

Interviu realizat de
Anna DENIS-CONDRAT

Из дневника участника

В работе **очередного седьмого Всемирного конгресса русской прессы**

приняло участие более 200 делегатов и гостей из России, стран СНГ, из ближнего и дальнего зарубежья, в том числе, и из Румынии.

Среди делегатов – руководители и главные редакторы зарубежных и общенациональных российских средств массовой информации (СМИ), издатели, общественные и политические деятели, известные журналисты из более 50 стран мира.

Конгресс проходил с 29 августа по 2 сентября с.г. в Хельсинки (Финляндия) и Стокгольме (Швеция).

Несколько данных о этих двух столицах и о русских, проживающих в этих странах публикуем на следующей странице.

Вновь встретились близкие люди, связанные уже семилетнем знакомством, но и издательской работой, зато разделённые расстояниями в сотни и даже тысячи километров. На этот раз встреча состоялась в Хельсинки и продолжалась в Стокгольме. В этих двух скандинавских столицах успешно прошёл **VII Всемирный конгресс русской прессы**, организованный Всемирной ассоциацией русской прессы (ВАРП), при поддержке московского агентства ИТАР-ТАСС и финансовой корпорации «Уралсиб».

Были обсуждены такие вопросы, как новые реалии Европы и роль журналистского сообщества в борьбе с международным терроризмом,

ВСЕМИРНЫЙ КОНГРЕСС РУССКОЙ ПРЕССЫ

Вид на Стокгольм

Владимира Путина, зачитавшая и приветствие от главы государства Р.Ф., в котором отмечается, что «Активная деятельность Всемирной ассоциации русской прессы во многом способствует повышению роли русскоязычных СМИ в глобальном информационном пространстве, расширению их читательской аудитории. ВАРП уделяет большое внимание популяризации русского языка, укреплению контактов с соотечественниками».

Спикер парламента Финляндии **Пааво Липпонен**, бывший журналист, в своём обращении к участникам конгресса подчеркнул, что гости находятся „на дружественной зем-

Николаю Мейнерту, главному редактору финского журнала «Новые рубежи», одному из организаторов сегодняшнего форума, переходящий символ конгресса – икону с изображением ликов Кирилла и Мефодия, братьев, подаривших славянским народам азбуку.

После официального открытия всех делегатов и гостей приняли в посольстве Российской Федерации в Финляндии, где был устроен приём, во время которого продолжились уже индивидуальные дискуссии.

Вторая часть работы форума прошла на борту парома Silja Serenade, настоящем плавучем городе, по пути через Балтийское море в Стокгольм. Дискуссии на вышеуказанные темы прошли в дружеской обстановке. Муждународный терроризм – этот страшный бич нынешнего столетия – волнует всех журналистов, живущих и работающих во всём мире. Некоторые журналисты рассказали о терактах, происходящих в их странах, другие подняли вопрос писать или не писать о террористах. Выступающие представляли свои публикации, говорили о своих проблемах или о планах, о ситуации с русским языком в своих странах, не зная границ (на нём общаются более 35 миллионов людей за пределами России). В многих странах большое количество публикаций на русском языке, учебных заведений (высших и средних). Многие были удивлены, что у русских-липован Румынии нет школ на родном языке, а они лишь изучают русский язык в школе по три урока в неделю. Но это совсем

Всемирная ассоциация русской прессы (ВАРП) была основана в 1999 году, на первом конгрессе русской прессы. Ассоциация объединяет информационные агентства, печатные и электронные средства массовой информации (СМИ), издателей, а также иных производителей и распространителей всех видов массовой информации на русском языке, в том числе „Зори“ и „Китеж-град“. Предыдущие Всемирные конгрессы русской прессы прошли в России, США, Украине, Германии, Азербайджане и в Болгарии.

мало. Нет в Румынии ни телевидения на русском, ни радиопередач, нет прямой связи с исторической родиной. Результат? Молодёжь уже общается на румынском языке и очень мало и редко читает на русском языке. А молодёжь это ведь будущее! Общине русских-липован Румынии приходится бороться против ассимиляции. Кто победит! Поживём - увидим! Я думаю, что Общине надо решать вопрос о преподавании родного русского языка не только в школах, но и в детских садиках с детьми русских-липован.

Как и на предыдущих форумах, сотрудники ИТАР-ТАСС-а: генеральный директор Виталий Игнатенко, его заместители Михаил Гусман и Александр Клейн, прекрасные девушки, всегда вежливые Татьяна Ефремова, Ирина Горбунова, финские журналисты Николай и Люба Мейнерты, Ирина Дергачёва из Швеции радушно встречали всех и решали организационные проблемы, за что ещё раз благодарим.

На пленарном заключительном заседании конгресса президент ВАРП Виталий Игнатенко вручил дипломы с металлическими медалями Всемирной ассоциации некоторым известным журналистам со всего мира. В своём слове В. Игнатенко подчеркнул ещё раз, что ВАРП предоставляет возможность развития культурно-информационного обмена, укрепления связей с русскоязычными средствами массовой информации.

Дарига Назарбаева, вице-президент ВАРП и президент конгресса журналистов Казахстана, предложила провести восьмой международный конгресс в Астане в будущем году.

Хельсинки. Лютеранский собор

место и задачи зарубежной русской прессы в контексте Европы XXI века.

Как стало уже традицией, работу конгресса открыл 30 августа в отеле Хильтон, в финской столице, краткой приветственной речью генеральный директор ИТАР-ТАСС **Виталий Игнатенко**. Являющийся и президентом ВАРП, В. Игнатенко говорил о необходимости поддержки международного русского информационного пространства для всех приблизительно 35 миллионов российских соотечественников, распространённых во всех странах мира. Он же вёл торжественную церемонию открытия международного форума, в которой приняла участие и **Джахан Полыева**, помощник президента

ле“. И так это и было... На улицах Хельсинки часто встречали русскоговорящих. Кстати, в Финляндии в данный момент русская этническая группа насчитывает почти 40.000 лиц. Издаются журналы и газеты на русском языке, транслируются передачи по ТВ и радио.

Михаил Сеславинский, руководитель Федерального агентства РФ по печати и массовым коммуникациям, сказал, что Россию в последние годы начали значительно лучше понимать за рубежом и с помощью средств массовой информации.

Светлана Шаренкова, председатель форума «Болгария – Россия», один из главных организаторов предыдущего конгресса, передала

CONGRESUL INTERNAȚIONAL AL PRESEI ÎN LIMBA RUSĂ

Ajuns la ediția a VII-a, **Congresul Internațional al Presei în Limba Rusă** a reunit peste 200 de delegați și oaspeți din 50 de țări. Printre participanți - directori și redactori-șefi de la numeroase publicații, editori, renumiți jurnaliști, oameni politici. Congresul din acest an, organizat de Asociația Internațională a Presei în Limba Rusă (WARP) cu sprijinul financiar al agenției ruse de știri ИТАР-ТАСС și al corporației financiare „Uralisib”, s-a desfășurat între 29 august - 2 septembrie la Helsinki (Finlanda) și Stockholm (Suedia).

Temele dezbătute au vizat aspecte privind locul și rolul presei străine în limba rusă în contextul Europei secolului XXI, rolul presei în lupta împotriva terorismului internațional.

Edițiile precedente ale congresului internațional au avut loc în Rusia, SUA, Ucraina, Germania, Azerbaijan și Bulgaria.

Înființată în anul 1999 la primul congres, din Asociația Internațională a Presei în Limba Rusă fac parte și publicațiile CRLR: „Zorile” și „Kitej-grad”.

S.M.

Генеральный консул РФ в Констанце В.А. Лапшин завершил свою миссию в августе с.г., а на эту должность был назначен Виктор Николаевич Дёмин.

Мы считаем, что это является важным событием и для русских-липован, проживающих в Румынии, и надо познакомить наших читателей с новым генеральным консулом, по этому обратились к Виктору Николаевичу с просьбой ответить нам на несколько вопросов.

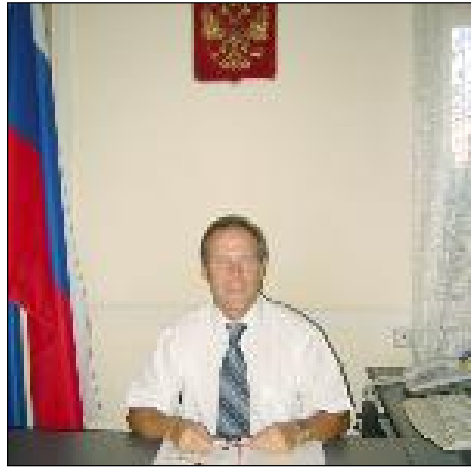
- Что Вы можете сказать о Вашем назначении на высокую должность Генерального консула России в Констанце?

- Назначение на должность Генерального консула Российской Федерации в Констанце для меня и большая честь, и высокая ответственность. В консульский округ входят уезды Брэила, Галац, Констанца и Тульча, располагающие довольно внушительным экономическим потенциалом и развитой транспортной инфраструктурой. Здесь находятся известные морские курорты, которые славятся уникальными целебными свойствами. Всё это создаёт немалые предпосылки для развития всестороннего сотрудничества между нашими странами.

Как руководитель Генерального консульства России я вижу одну из главных задач нашего учреждения в том, чтобы всемерно содействовать расширению и упрочению российско-румынских дружественных связей в торговой, экономической, культурной и научной областях, в пределах консульского округа. Важным делом считаю информирование местного населения о внутренней и внешней политике России, достижениях россиян в социально-экономической, культурной и духовной сферах, в том числе, через Вашу газету, которая любезно предоставила мне возможность поделиться планами и первыми впечатлениями от пребывания в Румынии.

Самое серьезное внимание мы намерены уделять работе с российскими гражданами. Безусловно, будем спо-

Генеральный консул Р. Ф. в Констанце

собствовать укреплению связей с соотечественниками, которые в разное время в силу различных обстоятельств обосновались здесь.

- Где и кем Вы работали до сих пор? Расскажите, пожалуйста, коротко о Вашем профессиональном опыте и других связанных с новой должностью событиях Вашей жизни.

- В прошлом мне довелось потрудиться в различных областях. Был рабочим, инженером и мастером на крупных машиностроительных предприятиях в Приуралье, около десяти лет работал в руководящих органах Удмуртской Республики. Последние полтора десятилетия – на дипломатической работе. Занимал различные должности в МИД России, неоднократно выезжал в заграничные командировки, в том числе, длительные, в Болгарию.

- Скажите, пожалуйста, несколько слов лично о Вас и о Вашей семье.

- Я женат. У меня трое детей. Один сын дипломат, другой занимается частным бизнесом. Дочь учится на юридическом факультете одного из

московских университетов.

- Что Вам было известно о Румынии до приезда в нашу страну?

- Румыния не является для россиян неизведанной землей. Общеизвестно, что в отдельные исторические периоды наши страны непосредственно граничили друг с другом, активно обменивались товарами, научными и культурными достижениями. Мы хорошо знаем о совместной борьбе русских и румынских солдат за освобождение балканских народов в XIX веке. Особо хотел бы подчеркнуть, что в России ценят вклад Румынии в разгром фашизма. Помним о жертвах, которые понес румынский народ, сражаясь плечом к плечу с советским народом в рядах антигитлеровской коалиции за освобождение Европы на завершающем этапе второй мировой войны. Мы признательны здешним властям за заботу о памятниках, посвящённых этой борьбе, и захоронениях наших воинов, павших в боях на румынской земле.

Сегодня Россия и Румыния в новых исторических условиях строят свои отношения на прагматичной и взаимовыгодной основе. Состоявшиеся в последнее время встречи руководителей наших стран и достигнутые в их ходе договорённости показали, что такое взаимодействие имеет зримые перспективы.

- Каковы Ваши впечатления после первой встречи с русскими старообрядцами, проживающими в Румынии?

- У меня было уже две встречи с русскими-липованами за неполные две недели пребывания в должности Генерального консула. Одна в селе Русская Слава, во время церковного

De curând, dl. Viktor Nikolaevici Deomin a fost numit în funcția de Consul general al Federației Ruse la Constanța.

La doar câteva zile de la numire, V.N. Deomin a avut prilejul să cunoască rușii lipoveni din România participând la hramul „Adormirea Maicii Domnului” la mănăstirea de călugări din localitatea Slava Rusă, jud. Tulcea și apoi la Festivalul de la Iași.

Despre cât de multe știa Consulul general al FR despre România, până la venirea sa în Constanța, veți afla citind alăturat interviul acordat cititorilor publicației noastre, în limba rusă.

праздника Успения Богородицы. Другая в городе Яссы, в дни фестиваля национальных меньшинств Румынии. Признаюсь, было очень приятно встретить среди соотечественников много интересных, поистине талантливых людей. Весьма тронуло то, что живущие в Румынии в тесном соседстве с представителями многих других этносов русские люди сумели не только сохранить родной язык, национальную самобытность, культурные и духовные традиции, но и занять достойное место в современной экономической, общественно-политической и культурной жизни страны. Отрадно, что представители соотечественников есть в центральных и местных органах законодательной и исполнительной власти, журналистике, бизнесе, других сферах деятельности.

- В заключение скажите, пожалуйста, несколько слов для читателей газеты Общины русских-липован Румынии (ОРЛР) – «Зори».

- К тому, что я уже сказал, хотел бы добавить искренние пожелания успехов, счастья и благополучия всем читателям газеты «Зори». Желаю также творческих успехов коллективу редакции газеты, увеличения ее читательской аудитории.

- Благодарим Вас и желаем больших успехов в Вашей миссии!

ФИНЛЯНДИЯ

- страна озёр и северного сияния;
- страна Деда Мороза и Снежной Королевы;

- родина мирового лидера мобильной связи NOKIA;

- государственные языки: финский и шведский;

- денежная единица - евро, начиная с 1 января 2002 г.;

- была оккупирована русскими в 1713-1721 годах и в 1742 г., а в 1809 г. вошла в состав России как Автономное княжество.

Хельсинки

- столица республики Финляндия с 1812 г.;

- город основан в 1550 г. шведским королём Густавом Васа (12 июня считается датой основания города);

- население - 500 000 жителей.

Достопримечательности города:

- **Лютеранский собор** (вначале названный Храмом святого Николая);

годы строительства: 1830-1852; архитекторы: Энжел и Лохрманн;

- **Памятник композитору Сибелиусу** в парке имени Сибелиуса (позволяет желающим заходить внутрь, где достигаются акустические эффекты; рядом - бюст композитора).

Русские в Финляндии

- их здесь от 30 до 40 тысяч человек (занимают третье место среди этнических групп);

- есть “старые русские” (их предки пришли в Финляндию в начале XVIII в., после Северной войны, 1700-1721) и “новые русские” (переехали сюда с конца 80-х гг. прошлого века);

- в 1994 г. состоялся “Форум Русскоязычного Населения Финляндии”.

Русские представлены в Консультативном Управлении по Делах Национальностей (члены Управления назначаются Государственным Советом);

- с 1910 г. существует Хельсинский Балалаечный Оркестр;

- имеются несколько русскоязычных радиостанций;

- на русском языке издаются:

! **“Новые рубежи”** - журнал для деловых людей, издаётся с 1999 г., главный редактор - Николай Мейнерт, сегодняшний тираж - 15 тысяч экземпляров, выходит 4 раза в год;

! **“Снектор”** - газета, главный редактор - Эйлина Гусатинская, издаётся с 1998 г.;

! **“LiteraRus”** (“Литературное

слово”) - историко-культурный и литературный журнал, о зарубежной литературе в основном, главный редактор - Людмила Коль, выходит 3 раза в год с 2003 г.

ШВЕЦИЯ

- в её состав входили Финляндия, балтийские страны, частично Польша, Северная Германия;

- с 1814 г. по 1905 г. была в унии с Норвегией;

- нейтральная страна после 1814 г.;

- разделена на 21 провинций;

- на востоке омывается Балтийским морем и Ботническим заливом.

! Стокгольм

- первое упоминание как о городе относится к 1252 г.;

- столица королевства Швеции с 1634 г.;

- город “красавец на воде”, раскинут на 14 островах, связанных многочисленными мостами;

- город контрастов с зданиями разных эпох и стилей;

- родина Нобелевской премии (где 10 декабря с.г. пройдёт церемония

этой престижной премии);

эние - 1,6 мил. человек;

м проходили Олимпийские 12 г.;

збран Культурной Столицей

Европы в 1998 г.

Достопримечательности города

- **Королевский дворец** - в Старом городе XIII в. В Дворце шведские короли живут уже тысячу лет.

- **Музей военного деревянного корабля “Васа”**, поднятого с морского дна через 333 года после крушения. Отреставрирован и является единственным экспонатом музея.

Русские в Швеции

- был учреждён 18 октября 2004 г. **Союз русских обществ в Швеции** (председатель Людмила Сигель, в правление вошли и представители

четырёх русских обществ: Галина Акимова от “Соотечественника”, Наталья Вригхед от “Вакра Росен”, Лариса Годлевски от Русского клуба объединения “Берус”, Ирина Юнссон от “Воскресенья”, Павел Месолик и Михаил Любарский от);

- “Русскими” называли всех “советских”; в данный момент около 20.000 человек, говорящих на русском языке. Не входят в эту официальную статистику, русские, приехавшие из других стран.

Ivan EVSEEV

Esuficient să calci măcar o singură dată în viață pe meleagurile binecuvântate ale frumoasei noastre Bucovina, ca să nu le mai uiți niciodată. Obcinile line, verdeța întotdeauna proaspătă a pășunilor, siluetele zvelte și minunatele fresce ale mănăstirilor lui Ștefan cel Mare îți vor apărea mereu în vis. Ele te vor atrage, aidoma unui magnet tainic, să revii mereu în acest ținut fabulos, dăruit de Dumnezeu și înnobilit prin faptele istorice și prin truda oamenilor locului.

Iată de ce nu am putut refuza oferta generoasă a deputatului nostru, domnul chestor **Miron Ignat**, de a participa cu o comunicare științifică la simpozionul **Neo-umanismul și dialogul intercultural**, organizat de Asociația Italianilor din România, la Suceava, în zilele de 21-24 iulie a.c.

Călătoria cu trenul de la Timișoara până la Suceava e una dintre cele mai lungi și mai obositoare. Timișoreni numesc rapidul care te duce la Suceava și Iași „trenul foamei”, în amintirea faptului că, în anii secetei și foamei cumplite de după război, moldovenii veneau puhoi, cu acest tren în Banat, ca să facă rost de o bucată de pâine, slănină sau un săculeț de mălai.

Deși de atunci au trecut mulți ani, trenul a rămas cam același. Vagoanele de dormit lipsesc, scaunele rupte, murdărie de nedescris pe coridor, mirosuri infernale, uși care nu se închid, toaleta fără apă etc. Numai tren rapid nu-l poți numi, deoarece oprește aproape în fiecare stație.

Neajunsurile acestei călătorii mi-au fost însă răsplătite de încântarea locurilor și de căldura organizatorilor. La simpozion au participat reprezentanții majorității comunităților etnice din România și o delegație de intelectuali, profesori universitari și poeți din Italia. Au venit aici, de asemenea, și mai mulți parlamentari din grupul deputaților minorităților naționale, printre care și domnul Miron Ignat.

Domnia sa a prezentat o consistentă expunere despre munca acestui grup parlamentar, despre modalitățile și instrumentele legale prin care reprezentanții diferitelor etnii își pot apăra drepturile lor constituționale. Emoționantă a fost și evocarea tristului episod al dislocării forțate și menținerii în lagărele de concentrare, înaintea intrării României în cel de al doilea război mondial, a rușilor lipoveni din Tulcea și din satele Deltei Dunării, aceștia fiind acuzați de „bolșevism” sau suspectați ca potențiali agenți ai Uniunii Sovietice.

Lucrările simpozionului s-au desfășurat într-o atmosferă degajată, în care componenta științifică s-a împletit într-un mod firesc și plăcut cu poezia și arta. Am aflat, cu mare plăcere, de la oaspeții veniți din Italia, că în țara lor există asociații de poeți și scriitori care luptă din răspunerii pentru a aduce poezia către un public cât mai larg. Am vizitat mănăstirile și câteva muzee, care i-au prilejuit profesorului universitar, poetului și filosofului italian din Torino, **Marcello Croce**, următoarea reflecție: „*Da, ortodoxia răsăriteană, în raport cu Biserica Catholică, se adresează, înainte de toate, sufletului și apoi rațiunii*”.

DIFERITI, DAR ÎMPREUNĂ

Deși s-au citit poezii în diferite limbi, atmosfera poetică, menținută și de artiștii plastici și muzicienii suceveni, a însoțit toate lucrările acestui reușit simpozion.

Ideea centrală care s-a desprins din comunicări și din luările de cuvânt ale participanților a fost aceea, că, într-o lume a globalizării, existența unor culturi naționale și propășirea lor e o condiție esențială pentru menținerea diversității și bogăției spirituale a omenirii. „*Mitul Turnului Babel nu e numai o parabolă a damnațiunii și pedepsei, ci și o lecție despre binefacerile multitudinii și multiculturalității*” – a spus unul dintre participanții la această reuniune, patronată de prietenii italieni. Ca adagiul și ca leitmotiv al acestei

costrăș, crap, hamsie, jamnă, jorj, laban, lin, lipan, loștriță, mântuș, mormoloc, morun, mreană, muscalic, nisetru, odoviță, păstran, păstrăv, păstrugă, pitic, chitic, plătică, rac, râp, sabie, scobar, somn, sticlete, stoicet, sudac, sulinar, șaran, șip, știucă, taran, tușcov, uclei, vâlcă, viză, zglăvoc. Lista ar putea continua.

De origine slavă sunt și principalele **unelte și modalități de pescuit**: *ciorpac, copcă, coteț, crâșnic, juvelnic, lăptaș, leasă, majă, matijă, matulă, mreajă, nadă, năpatcă, năpastă, năvod, ostie, ostrăț, plasa, plașcă, plavă, podmet, pripon, produf, prostovol, rogojină, sacioc, setcă, târboc, tifan, toană, vârsă, vintir, voloc.* Numele de **amabarcațiuni de pescuit** sunt, de asemenea, majoritar de

reuniuni multinaționale au fost cuvintele: „**Diferiți, dar împreună!**” sau „**Uniți prin tot ce ne desparte!**”.

În referatele și în alocuțiunile participanților s-au subliniat contribuțiile diferitelor comunități etnice din țara noastră la îmbogățirea patrimoniului de cultură, de gândire și de simțire românească a armenilor, evreilor, italienilor, rușilor lipoveni, turcilor, maghiarilor și altor minorități. Cu interes a fost audiată și comunicarea **Interculturalitatea limbajelor profesionale: lipovenii și piscicultura românească**, elaborată de profesorul **Ivan Evseev** și conferențiarul **Nicolae Selage**.

Aidoma cărților de bucate în care descoperim mâncăruri cu denumiri venind de la toate popoarele Europei, dar și de pe alte continente, limbajul piscicol românesc, care reflectă una dintre cele mai vechi și mai durabile îndeletniciri ale locuitorilor spațiului carpato-danubian-pontic, conține elemente lexicale heterogloate de o vechime considerabilă.

Cuvintelor autohtone dacice (**baltă, cârlig, mal, melc**), celor latine, dominate de arhilexemul **pește** (lat. *piscis*), de la care au derivat **pescar**, **a pescui**, se mai daugă câțiva termeni referitori la organele peștilor: **lapți** (lat. *lactes*), **bășica** (lat. *bessica/vessica*), câteva unelte de pescuit: **sacul** (lat. *saccus*), **reteua** (lat. *retella*), **furca** (lat. *furca*).

Dar majoritatea denumirii speciilor de bază ale peștilor din România sunt de origine slavă: **babușcă, baboi, batcă, biban, boiște, brudă, buhai, căciugă, cambulă, caracudă, caras, cârmaci, cârtiță, cegă, chișcar, cosac,**

origine slavă : **barjă, ciobacă, corabie, cin, dubas, dubă, lotcă, plută, paro**, ca și denumiriile **locurilor de pescuit**: **toană, zăvod, gărlă, iaz, râmnice** etc.

Unele din aceste vocabule slave sunt foarte vechi, datând de la începuturile conviețuirii daco-romanilor cu slavii (sec. al VI-lea după H), altele ceva mai noi, datorate mai ales stabilirii pe meleagurile viitoarei României, începând cu secolul al XVII-lea, a rușilor lipoveni, emigrați din țara lor de baștină, Rusia țaristă, în urma persecuțiilor la care au fost supuși, după schisma bisericească, patronată de patriarhul Nikon și de Alexei Mihailovici Romanov.

Îndeletnicirile tradiționale ale rușilor lipoveni erau pescuitul și grădinăritul. Aceste meserii aveau nu doar o întemeiere pur economică, ci și una de tip religios: primii creștini, ucenicii ai lui Isus Hristos, erau **pescari**, iar Mântuitorul spune despre Tatăl Ceresc că este **Grădinar** (Ioan, 15, 1). Stabiliți pe o insulă din deltă, împresurată de bălți și stufuluri, pline de păsări acvatice, sau în inima unor păduri bogate în vânat, lipovenii puteau deveni vânători iscusiți. Or, lucrul acesta nu s-a întâmplat. Secole întregi, ei au evitat vânătoarea, preferând să pescuiască și să-și cultive viile, livezile și grădinile de legume. Vânătoarea era asociată, într-o anumită măsură, păgânismului precreștin și contravenea celei de a șasea porunci a **Decalogului**: „Să nu uciți!”.

Toată regiunea Dunării de Jos, născută din amestecul pământului cu apele, a fost din totdeauna un cadru ideal pentru pescuit. Venind aici, lipovenii au găsit un adăpost generos,

dar nu nelocuit. Înaintea lor, așa cum am remarcat în comunicarea noastră, grecii și turcii practicau intens pescuitul, lucru vădit de numeroși termeni pe care pescarii lipoveni le-au preluat în graiul lor și în limbajul lor profesional (**barbun, chefal, delfin, guvid, lacherdă, pălămidă, sardea, scrumbie, stavrid, vatos, zărgan**).

Totodată, lipovenii continuau la gurile Dunării o activitate pe care slavii de sud – bulgarii, sârbii –, o practicau din vremuri vechi pe tot parcursul marelui fluviu. Aducând cu ei termeni noi (sau doar variante lexicale apropiate) în nomenclatura peștilor și a tehnicilor de pescuit, noii locuitori ai Deltei au întărit, și au răspândit și mai mult bogata terminologie slavă din acest domeniu, cea deja asimilată de limba română și atestată în cele mai vechi documente. Astfel, latinescului **insula**, ei i-au adăugat sinonimele **ostrov, grind, plaur**, au îmbogățit limba română cu o seamă de lexeme ce denumesc configurațiile unui bazin hidrografic (**zâton, zătoacă, gărlă, plavie, priboină, stariță, japșă, padină, prund, podmol** etc.), au numit, prin cuvintele graiului lor, numeroase locuri și așezări de la gurile Dunării și din Dobrogea de nord (**Periprava, Sfistovca, Jurilovca, Sacalin, Stipoc, Zmeica** ș.a).

Această terminologie stă mărturie pentru doar una din vocațiile prin care popoarele slave s-au făcut cunoscute în bazinul dunărean, vocație care a completat fericit și durabil experiența ocupațională a poporului român, prin punerea în valoare a uneia din marile resurse de bogăție ale țării noastre: fauna sa piscicolă.

Organizatorii acestui reușit simpozion au avut grijă să strângă toate materialele prezentate și să promită autorilor că ele vor fi publicate într-un volum special. Cum de la orice acțiune cultural-științifică ai de învățat câte ceva, așa zice că de la prietenii noștri italieni avem de împrumutat ideea îmbinării plăcutului și a utilului. Grijă, atenția și căldura, cu care a fost tratat orice participant, s-au manifestat, printre altele, și în faptul că, la revenirea mea acasă, am găsit pe computer următorul mesaj de mulțumire:

ASOCIAȚIA ITALIENILOR DIN ROMÂNIA - RO.AS.IT

Piața Walter Mărăcineanu nr. 1-3, camerele 247 – 248, Sector 1, București

Telefon și fax: 021.3130882,

Domnule Profesor Ivan Evseev,

Acum, la mai bine de o săptămână de la prima ediție a simpozionului „Neo-Umanismul și dialogul intercultural”, desfășurat la Suceava, vă mulțumim pentru onoarea care ne-ați făcut-o prin prezența dumneavoastră la simpozion și vă felicităm pentru contribuția importantă adusă. Vă asigurăm că nivelul excepțional al simpozionului s-a datorat participării dumneavoastră.

Cu o deosebită apreciere, vă mulțumim și vă așteptăm la următoarea ediție.

Deputat Mircea Grosaru,
Președintele Asociației Italianilor din România ROASIT

1 сентября - день знаний в России (Тысячелетие)

С давних пор на Руси началом учебного года было 1 сентября. Во времена моего детства этот день был запечатлён во всеми нами любимом стихотворении С. Маршака:

Первое сентября, первое сентября!

*Красный день календаря.
Потому что в этот день
Все девчонки и мальчишки
Городов и деревень
Взяли сумки, взяли книжки,
Взяли завтраки подмышки
И помчались в первый раз
В класс!*

Мы любили это стихотворение – вероятно, за то, что оно создавало у нас чувство общности со всеми детьми нашей огромной страны. Но, конечно, и потому, что начало занятий было для большинства детей радостью, особенно для тех, кто помладше.

А вот почему они начинались именно 1 сентября? Об этом как-то никто не задумывался. Между тем, дата эта далеко не случайна. Ведь на заре школьного образования на Руси, ещё в XII веке начальные школы создавались при *церковных приходах*, то есть, при храмах.

Начало этим школам положил ещё великий князь **Ярослав Мудрый** (980-1054) - просветитель, боровшийся за укрепление основ христианства и понявший, что для этого необходимо образование, а значит, нужны училища. Он требовал от духовенства обучать детей грамоте; по более поздним данным, именно он создал в Новгороде училища для 300 мальчиков. Так первые русские школы возникли при церквях. Они и назывались тогда *приходскими*, а с 1884 г. стали называться *церковно-приходскими школами*. А церковное новолетие начиналось (и начинается и нынче) именно с 1 сентября – дата, вплоть до Петра I, бывшая и началом всеобщего Нового года. Таким образом, вероятнее всего, была избрана эта дата, благоприятная к тому же с точки зрения климатических условий. Скорее всего, поэтому в Румынии, где климат более жаркий, начало учебного года обычно бывает назначено на вторую декаду сентября, 15-е или, как последние годы, 12 сентября для школ и лицеев и 1 октября – для студентов.

В России же, будь то ещё до событий октября 1917 г. или после, в мирное время или в годину суровых испытаний, началом школы было всегда **1 сентября**, а учебный год – в отличие от всеобщего – оставался

между двумя годовыми отметками, например, 2003/2004 учебный год.

Но 1 сентября прошлого года произошла Бесланская трагедия – террористический акт, более страшный в определённом смысле, чем сама война, потому что на войне дети страдают и гибнут лишь иногда, случайно, а на этот раз террористы напали на школу, и дети были главной мишенью этого непревзойдённой жестокости преступления. Казалось, атмосферу праздника больше никогда не удастся возродить.

Но омрачать каждое 1 сентября просто напоминанием об этой беде означало бы пойти на поводке у террористов. Поэтому в Беслане, где на месте трагедии возложены венки погибшим, возвысилась новая школа – светлая и современная, а начало занятий отложено в этом году всего лишь до 5 сентября.

Поэтому нынешний праздник произойдёт так, как это было всегда.

Сегодняшнее 1 сентября отмечается повсеместно в Российской Федерации как **День знаний** и **Праздник первого звонка**. Это долгожданный день для тех, кто впервые переступит школьный порог. Это – праздник в особенности для самых маленьких – тех, кто впервые отправится в детский сад, для первоклашек и первокурсников – начинающих студентов. И те, и другие, и третьи вступают в совершенно новую жизнь. Потому этот день для них самый волнующий и запоминающийся. Это про них стихотворение:

Потянулась детвора / В школу с самого утра, / Ромы, Коли, Нади... / Синие тетради.

Ранцы и портфели, / Краски - акварели. / Парта, глобус. / Первый класс. / Знаний день / У нас сейчас.

К празднику сайты Интернета предлагают новые стихи и песни, а также сценарии пьес, которые школьники могут поставить в честь этого праздника. Вот что говорится в одном из стихотворений о празднике первого звонка:

*Прозвенел колокольчик волшебный.
Дружно входим с волнением в класс.*

*Новый год - не простой, а учебный -
Открывает учитель для нас.*

*Солнце смотрит с улыбкой задорной
На весёлых нарядных ребят:
Мы готовы к учёбе упорной,
Все глаза любопытством горят.*

*Так, листвою шурша золотистой,
Новый год в сентябре к нам пришёл.*

*И дорогою знаний тернистой
Нас к вершинам науки повёл.
Для самых маленьких в различных сценариях приготовлены*

специальные стихи, например, такие:

*Месяц-два тому назад
Мы ходили в детский сад,
Много ели, много пели,
Очень вырасти хотели.*

*Наконец сбылись мечты,
Впереди - учёба,
Всюду яркие цветы,
Нынче - день особый!*

В некоторых школах о первом школьном дне самым маленьким ученикам напоминают через две недели после начала учебного года. Так, по сценарию, составленному учительницей начальных классов **Мариной Литвиненко** в одной из школ г. Кургана (областной центр в Россия) и названному ею **Посвящение в первоклассники**, в середине сентября организуется ещё один праздник. На этот раз в нём участвуют и сами первоклассники, которые показывают, чему они успели научиться, и которым торжественно, как рыцарям, присваивается им имя – уже заслуженное – **первоклассников!**

В этом празднике, семь из первоклашек изображают, например, **Букварь**: на груди каждого из них прикреплены таблички с буквами: Б, У, К, В, А, Р, Ь. И каждый носитель этих букв произносит свой стихотворный текст. В стихах – и приветствие гостям: учителям, родителям и т.д., а главное, рассказы о себе самих. Вот, например, монолог буквы К:

*Мы дошкольниками были
Мы ходили в детский сад.
Мы из глины мастерили
И лошадок, и зайчат,
А теперь, а теперь
Нам открыла школа дверь.*

Ей вторит буква В, напоминающая о значении дня 1-го сентября:

Поступил я осенью / В школу в 1 „А“. / Я считаюсь школьником / С первого числа.

Вступившая в разговор буква А делает заявление, достойное очень хорошего министра культуры:

Даже маленький ребёнок, / Не умеющий читать, / Только выйдя из пелёнок, / Просит книжку

показать.

1 сентября как День Знаний – это, прежде всего, праздник для учеников, преподавателей и студентов. Однако, помимо официальной части, при участии педагогов и директоров школ, в праздновании 1-го сентября также принимает иногда участие профессиональный ведущий, организовывающий весёлые, интересные викторины и конкурсы, вовлекая смешных клоунов и ростовые куклы (герои сказок) и тематические персонажи (Азбука, Букварь, Карандаш и т.п.), музыкальные исполнители и танцевальные коллективы. Всё это превращает 1 сентября действительно в праздник и запомнится на долгие годы.

О важности этого дня для российского образования и т.д. свидетельствует и „Первое сентября“ - это ещё и издательский дом и газета, которая пишет о проблемах образования. Главный редактор издательского дома и газеты, „Первое сентября“, существующих с 1992 г. – **Артём Соловейчик**, а **Татьяна Щербакова** является одним из ведущих редакторов.

***

Завершая этот краткий рассказ о тысячелетней годовщине начала учебного года на нашей исторической родине, автор этих строк просит принять от него поздравление с наступающим **Новым учебным годом** в Румынии всех преподавателей, учителей и школьников из среды русских-липован и других русских, проживающих в этой стране.

А в заключение, как главных участников этого события, поздравить детей и молодёжь, которые

Самый первый раз / Поступят в первый класс / Или

Тоже первый раз / Поступят в детский сад / Или / Тех, кто там и тут / Поступит в Институт.

От души всех поздравляю и успехов всем желаю.

Ангара НИРИ,
Бухарест

«Здравствуй, школа!»

1 сентября в связи с началом нового учебного года, как во всех образовательных учреждениях России, и в средней школе при посольстве Российской Федерации в Румынии прозвучал первый звонок – день новых знаний. Этот день стал праздником не только

для стремящейся к знаниям и осуществлению своих надежд молодёжи, но и для родителей, мечтающих о прекрасном будущем детей, для воспитателей и даже для выпускников, присутствующих, как и каждый год, на этом событии.

Итак, день новых знаний открылся поздравлениями директора школы, **Татьяны Васильевны Горбачёвой**, которая пожелала ученикам и преподавателям хорошего нового года и «*пусть дружба в школе никогда не узнает границ*». В церемонии открытия учебного года рядом с учениками и их родителями присутствовали: полномочный посол Российской Федерации в Румынии **Александр Толкач**, депутат и председатель ОРЛР **Мирон Игнат**, представитель компании LukOil **Попов Михаил**, директор международной турецкой школы **Раджип Гёксел**, представители посольств Российской Федерации, Украины, Казахстана, республики Белоруси и другие почётные гости.

В своём выступлении чрезвычайный посол поздравил с началом учебного года детей и их родителей, пожелал ученикам хороших отметок, верной школьной дружбы и здоровья и попросил начать день знаний 2005 г. с минуты молчания в память жертв трагедии в г. Беслане.

От имени Общины русских-липован Румынии выступил её председатель **Мирон Игнат** с тёплыми поздравлениями и с выражением желания продолжать плодотворное сотрудничество между школой

и нашей Общиной. А так же **Мирон Игнат**, который является и депутатом Парламента Румынии, обновил приглашение ученикам русской школы посетить Дом Парламента Румынии, «там, где работает один из липован».

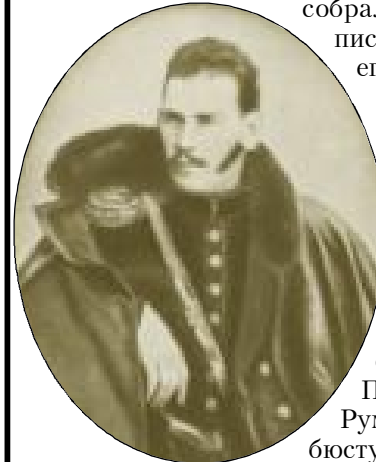
Как и в каждом году, не могли отсутствовать выпускники школы, которые с удовольствием пришли на открытие нового учебного года, признавая: «*Мы очень рады, что закончили школу, но вернуться сюда и*

увидеть новые лица – это чувство неповторимо».

Редакция «Зори» поздравляет всех учеников с началом нового учебного года 2005-2006 г. и желает им благотворных уроков!

Россия-Румыния

9 сентября на родине Л. Н. Толстого в Ясной Поляне отмечали 177 годовщину со дня рождения великого русского писателя. В усадьбе

Портрет Л.Н. Толстого в год пребывания в Румынии (1854)

собрались потомки Толстого, писатели, поэты, почитатели его таланта.

В своём выступлении праправнук Л.Н. Толстого, Владимир Ильич Толстой отметил непреходящее значение творчества пращур.

В тот же день в Бухаресте, в парке Херестрау учащиеся средней школы при Посольстве России в Румынии возложили цветы к бюсту гения литературы.

Звучали стихи о Ясной Поляне, рассказ о пребывании писателя в Румынии. В заключение был прочитано стихотворение «Лев Толстой»:

Средь разноцветья мягких и душистых трав, / Там, где растут ромашки луговые, / С котомкой за плечами шел старик / И рассуждал о судьбах всей России.

Все было необычно в старике, / В его глубоком и разумном взгляде, / В его суровой, непростой судьбе. / Шёл граф Толстой, философ и писатель.

Он создавал бессмертные романы, / В них отразил людское бытие, / Добро и зло, войну и мир, / Смысл жизни и мироощущение своё.

Его герои с нами и поныне, / И с ними человек прожить готов / Жизнь, полную волнующих событий, / В прекрасном мире, созданном из слов.

Știri din județul Tulcea

„Ivan PATZAICHIN“

Parcă întors pentru a da speranță tuturor copiilor ce se visează viitori sportivi de performanță, marele campion mondial la kaiac-canoe **Ivan Patzaichin** a participat anul acesta la deschiderea oficială a anului școlar 2005-2006 în cadrul școlii generale din comuna Crișan.

Născut în unul din satele comunei Crișan, Mila 23, Ivan Patzaichin s-a întors astfel pentru o clipă spre copilărie și a re trăit emoția primei zile alături de copiii de astăzi, care, cu exemplul performanței lui și cu tehnologia de azi, au o doză mult mai mare de ambiție pentru succes.

Cu câțiva ani în urmă, călătorind la Crișan în scopul realizării unui reportaj, fostul primar al comunei îmi arăta mândru un panou ce-l înfățișa pe marele canoist Ivan

Patzaichin, cu umătoarea replică: „Panoul acesta va sta în noua sală de sport”. Declarația, la momentul respectiv, mi se părea distractivă... Nu exista nici urmă de sală de sport la Crișan. Și nici nu-mi închipuiam că cineva va face una acolo. Dar, dacă este astăzi cineva care vrea să o vadă, o poate face. După reabilitarea școlii din comună, acum a răsărit în aceeași localitate

și o sală de sport de mărimea oricărei alte săli de sport din municipiul Tulcea (sala realizată în cadrul Programului Guvernului “Săli de sport”).

Actualul primar al comunei, domnul **Valer Șefcencu**, preluând parcă modelul fostului primar, are o nouă ambiție: ca școala din localitate să poarte numele marelui campion **Ivan Patzaichin**.

Cu sau fără nume, la această oră, în comună există toate condițiile desfășurării unei educații de bună calitate, calea spre performanță fiind în mod egal deschisă tuturor doritorilor de lauri și celebritate.

ÎNCEPUT DE AN ȘCOLAR

Sosit într-o scurtă vizită în Tulcea, însoțit fiind de președintele CRLR și deputat în Parlamentul României, dl. **Miron Ignat**, consulul general al Federației Ruse la Constanța, dl. **Viktor Deomin**, a participat la deschiderea oficială a anului școlar 2005-2006 în cadrul Liceului teoretic “Grigore Moisil”.

După cum se știe, Liceul “Grigore Moisil” din Tulcea face parte din seria unităților școlare cu rezultate deosebite la olimpiadele școlare de limba rusă, din cadrul acestora răsărind an de an elevi cu rezultate excepționale, atât la fazele județene ale olimpiadelor de acest gen, cele naționale, cât și cele internaționale.

În cadrul aceleiași vizite, dl. consul general Viktor Deomin și dl. deputat Miron Ignat s-au întâlnit și cu prefectul județului Tulcea, domnul prof. univ. dr. **Lefter Chirică**, cât și cu primarul municipiului Tulcea, domnul dr. ing. **Constantin Hoge**.

În urma acestor discuții, fiecare din părțile implicate în dialog și-a exprimat dorința de a colabora pe viitor și de a dezvolta relații economice între oameni de afaceri români și cei ruși.

Veronica PETRICHEI,
Tulcea

Din sumarul numărului viitor:

- Adunarea generală a CRLR (București, 1 octombrie a.c.);
- Rușii lipoveni în istoriografia românească
- „Cazacii nekrasoviți”;
- Conferința Națională a Profesorilor (București, 23 septembrie 2005).

Orice comunitate are, printre alte caracteristici ale identității sale, ca mijloc de comunicare specific oricărei etnii - limba maternă. Pentru noi - rușii lipoveni - problema limbii și a credinței a fost, este și va fi vitală. De aceea, eforturile, pentru a ne păstra limba maternă, oricât de mari ar fi, nu sunt suficiente.

În păstrarea limbii, un rol deosebit de mare îl joacă învățământul. În configurația schimbărilor legislative din decursul celor 15 ani, învățământul de limbă maternă a suportat transformări majore, atât pozitive, cât și negative.

Astfel, etnicii noștri, spre deosebire de alte etnii, au limba maternă ca obiect de studiu în cadrul general al școlilor pe Curriculum majoritar. Acest lucru ne-a separat oarecum de școlile celorlalte minorități naționale, care studiază toate obiectele în limba maternă.

Cu timpul însă, am reușit să convingem ca și religia și parțial muzica să fie predate tot în limba rusă (dar nu în toate unitățile școlare, și acest lucru fie din lipsă de cadre didactice competente, fie din cauza unor interese minore din partea unor persoane).

Din păcate însă, cele mai multe unități școlare cu predare în limba maternă sunt pentru ciclul primar și gimnazial, deci lanțul nu începe cu veriga grădinițelor sau cel puțin a grupelor pregătitoare, astfel încât colaborarea cu elevii înscriși la clasa I, grupa de limbă maternă este foarte greoaie. Mai mult decât atât, cei mai mulți elevi întrerup studiul limbii materne după clasa a VIII-a, astfel că se pierde continuitatea studiului limbii materne la liceu.

În acest sens, cu mici excepții (grupa de la Rădăuți, jud. Suceava, cu statut de simultan și grupa Seminarului Teologic de la Iași), nu mai există nici o grupă de continuare a studiului limbii materne la liceu. Mai mult, în ultima perioadă, elevii noștri, care până în clasa a VIII-a au studiat limba maternă, la liceu nu mai studiază limba rusă nici ca limbă modernă, deși în primii ani au avut chiar 2 sau 3 grupe de învățători și educatori - (profil limba maternă la Tulcea și Suceava), dar care cu timpul au dispărut din cauza nesolicitării. Poate că aici ar trebui să mărim eforturile, în așa fel încât să realizăm un liceu cu predare în limba rusă.

Cu toate acestea, majoritatea rezultatelor obținute la nivelul olimpiadelor școlare la toate fazele a fost meritorie, aceasta demonstrând că sămânța bine așezată, cu trudă și multă muncă a dat roade. Acolo unde profesorii devotați, în ciuda tuturor problemelor, au muncit cu sârg, rezultatele nu au întârziat să apară.

Poate că o vină o au și comunitățile locale sau cea Centrală, când sunt prea sentimentali și acceptă din diferite motive plecarea cu bursă de stat în Rusia a unor elevi, care de fapt au refuzat sau nu au căutat să învețe în liceu limba rusă. Iar noi, Comunitatea, am luat aceste decizii foarte ușor. Acei elevi și părinții lor, în cei patru ani de liceu, au uitat că sunt etnici ruși, aducându-și aminte de acest lucru în momentul când au putut beneficia de niște avantaje. Nu s-a

DIRECȚII DE DEZVOLTARE A ÎNVĂȚĂMÂNTULUI ÎN LIMBA MATERNA

contorizat în nici un fel ce s-a întâmplat cu foștii bursieri, cu ce au ajutat ei Comunitatea după terminarea stagiului în Rusia, pe care ei l-au primit gratuit datorită Comunității.

De laudat este faptul că după mulți ani și multe eforturi ale d-lui președinte **Miron Ignat**, avem în prezent (din luna septembrie a.c.), un reprezentant al minorității noastre în funcția de expert la Ministerul Educației și Cercetării (d-na **Pașa Policov**). Dar, cu o floare nu se face primăvară, sau altfel spus, eforturile noastre trebuie continuate în așa fel încât și la nivelul unor Inspectorate Școlare Județene să obținem câteva posturi - lucru pe care dl. președinte îl și întreține în continuare.

Conform realităților existente în problema învățământului, trebuie aplicată strategia pașilor punctuali:

1. Realizarea unei bănci de date a învățământului cu nr. de grupe preșcolare (cu nr. de copii), pentru clasele I - IV (cu nr de elevi), clasele V - VIII (nr de elevi), grupe liceu (cu nr de elevi), nr. de cadre didactice (titulari și suplinitori), nr. unităților de învățământ, baza materială, proiecte, etc;

2. Identificarea și sprijinirea realizării unor noi grupe sau chiar unități școlare (de ex. la Focuri, Galați, Roman);

3. Rezolvarea statutului juridic al școlilor cu efective mai mici de 200 de elevi (conform noului act normativ adițional la Legea Învățământului - ianuarie 2005);

4. Reglementarea numărului minim pentru formarea unor noi grupe de preșcolari și școlari;

5. Reglementarea statutului grupelor de studiu a limbii materne, care să formeze clase compacte, chiar dacă nu întrunesc numărul stabilit pentru clasele majoritare;

6. Ocuparea de catedre de către cadrele didactice etnice sau cunoscătoare de limbă rusă (chiar dacă obiectul pe care îl predă cadrul didactic respectiv deocamdată nu se predă în limba maternă);

7. Reglementarea situației de participare la concursul de ocupare a postului de director a cadrelor

didactice titulare ale școlii respective și, pe cât posibil, etnici ce sunt implicați în procesul de predare a limbii materne;

8. Revizuirea și aducerea la forma oficială, conform cu noile cerințe ale învățământului, a programei școlare pentru toate nivelurile, dar și pentru olimpiada națională și internațională, în conformitate cu noile cerințe ale „MAPRIAL”ului;

9. Revizuirea manualelor școlare, deoarece sunt suprasolicitate și nonconforme cu cerințele actuale de desconggestionare a materiei;

10. Pregătirea cadrelor didactice pentru începerea anului școlar 2006 - 2007 și formarea de noi cadre etnice necesare studierii limbii materne, a

religiei, dar și a muzicii;

11. Pregătirea noilor studenți ce se vor înscrie pentru bursele de la Moscova;

12. Perfecționarea cadrelor didactice atât pe plan național prin activități desfășurate la nivel de țară și interjudețean, cât și cu sprijinul Școlii Ruse de pe lângă Ambasada Federației Ruse în România sau cu ajutorul bursei de la Moscova;

13. Reluarea schimburilor de elevi în cadrul legăturilor de reciprocitate, atât cu Smolensk-ul, cât și cu alte localități din Federația Rusă;

14. Pregătirea de formatori pentru diverse activități școlare și extrașcolare, pe diferite module;

15. Pregătirea de formatori și apoi realizarea de proiecte cu alte țări pentru a lărgi zonele de relații cu staroverii din toate colțurile lumii.

Aceste puncte sunt prioritare. Alte direcții de dezvoltare ale învățământului minoritar pot apărea pe parcursul timpului în conformitate cu schimbările sociale, economico-politice etc.

Problema învățământului este o problemă deschisă, ce necesită în permanență sprijinul oamenilor devotați și receptivi, coagulând foarte mulți factori.

Prof. Fedosia JIPA-RUBANOV,
consilier CRLR
pe probleme de învățământ

Expert la Ministerul Educației

Începând cu 1 septembrie a.c., Comunitatea Rușilor Lipoveni din România este reprezentată la Ministerul Educației și Cercetării, Direcția „Învățământ în limbile minorităților naționale”, de către d-na **Pașa Policov**, în funcția de expert superior. Publicăm mai jos Curriculum vitae al d-nei Policov.

Nume și prenume: **Policov Pașa**
Telefon: 3232447, RDS: 0314013065, 0744,758712.

Data și locul nașterii: 1 ianuarie 1956, Jurilovca, jud. Tulcea.

Experiența profesională:

1 septembrie 2005 - în prezent - expert superior la Direcția „Învățământ în limbile minorităților naționale”;

1 sept. 2004 - 1 sept. 2005 - traducător la S.C. „Natașa” S.R.L. Tulcea;

1995-2004 - profesor de limba română - Liceul Alimentar, Tulcea - responsabil Comisie Metodică Limbă și Comunicare, membru în Consiliul de Administrație;

1 februarie - 1 noiembrie 2003 - inspector școlar pentru minorități la I.S.J. Tulcea;

1990 - 1995 - profesor de limba rusă - Liceul Economic, Tulcea;

1987 - 1990 - profesor de limba română - Școala Generală nr. 3, Tulcea;

1983 - 1985 - profesor îndrumător - Cercul UNICEF - Casa Pionierilor, Tulcea.

Educație și formare:

1979-1983 - Universitatea „A.I. Cuza” Iași, Facultatea de Filologie - specializarea rusă - română;

1974-1977 - Liceul Real-Umanist, orașul Babadag, jud. Tulcea;

1964-1974 - Școala Generală de 10 clase, comuna Jurilovca, jud. Tulcea.

Cursuri de perfecționare:

2003 - curs de perfecționare în specialitate la Institutul MGIMO, din Moscova (Rusia);

2002 - curs de Management educațional - Constanța; curs de formare *Tehnologia Informațiilor și Comunicațiilor* - Tulcea; cursul „*Conținutul și metodologia activității de consiliere și orientare*” - Tulcea;

1995 - gradul didactic I - București;

1991 - curs de perfecționare în specialitate la Universitatea de Stat „M. Lomonosov” din Moscova;

1991 - gradul didactic II - București;

1986 - examenul de definitivare în învățământ - București.

Orizonturi de interes personal

- culegător de folclor lipovenesc v. Mihail Marinescu „Частушки липован” Ed. Kryterion, București, 1981;

- culegător de terminologie a pescuitului (Lucrarea de diplomă „Терминология рыболовства и рыбацкие снасти в деревне Журиловка, уезда Тульча”, 1983);

- a inițiat și organizat schimburi de ansambluri folclorice pentru copii, cu Ucraina și Federația Rusă, la Festivalul Internațional „Peștișorul de aur” desfășurat la Tulcea, timp de 10 ediții;

- a publicat o „Culegere de cântece de leagăn ale lipovenilor din județul Tulcea”, la CCD Tulcea, 2002.

Hobby-uri

- literatura, muzica, baletul, teatrul, filmul, artele plastice, creația populară.

Bordușani

Undeva, pe malul brațului Borcea al Dunării, la numai câțiva kilometri după ce treci de Fetești, localitate ialomițeană în care ajungi cu ușurință grație drumului modern, recent dat în folosință și intitulat sugestiv "autostrada soarelui", se află un sat unde mai locuiește o mână de ruși lipoveni. E vorba de localitatea **Bordușani**. Și, deși ne-am ghidat după o hartă rutieră, tot am rătăcit un pic drumul, deoarece nu se află nici un indicator care să ajute doritorii să ajungă la destinație. Cu toate acestea, părăsind drumul principal și cotind pe altul lăturalnic, făcând un adevărat slalom printre gropile din asfalt, am ajuns în Bordușani. Vizita noastră a urmărit atingerea mai multor obiective: semnalarea problemelor cu care se confruntă etnicii noștri de acolo, întâlnirea cu oamenii comunității locale și, nu în ultimul rând, am vrut să vedem cum decurge pregătirea unui ansamblu artistic cu doar câteva zile înainte de desfășurarea unui eveniment de mare amploare și mare însemnătate pentru toți cei cu suflet slav: **Festivalul cântecului, dansului și portului**, care anul acesta s-a desfășurat la Iași.

Pregătirea cozonacilor de Bordușani

Ne-am oprit la casa doamnei **Fiona Costilov**, singurul consilier local ce poate reprezenta și interesele etnicilor săi, alături de cele ale partidului pe listele căruia a candidat. (Dar tot e bine când ai omul tău și parcă altfel te ascultă atunci când te duci să îți expui problemele.) Am pășit în curte cu teamă, căci în urmă cu câțiva ani, când mai trecusem pe acolo, am fost apostrofați cu un lătrat. De undeva, din spatele curții umbrită de bolta formată de vița-de-vic, se auzea murmur de voci. Apropiindu-ne ușor, am fost plăcut surprinși de o atmosferă de șezătoare: câteva femei, din generații de vârstă diferite, împreună cu amfitrioana casei (așa ne-am explicat de ce cățelul Tomiță ne întâmpinase dând prietenos din coadă), tocmai terminaseră de pregătire aluatul pentru cozonac și îl lăsasera la dospit, servind o mică gustare pentru a prinde forță și a se reapa de treabă.

Cozonacii făceau parte din pregătirea pentru Festival, căci s-a dus vestea despre cât de bun este cozonacul

pregătit la Bordușani. Așteptând să dospească aluatul și dorind să vedem gospodinele trecând la fapte, am mai stat puțin la taifas. Așa am aflat că aproape întregul grup "**Verbocika**" („**Sălcioara**“) era adunat acolo. Spun aproape, căci lipseau doar două persoane, din cele zece, câte numără ansamblul la ora actuală. *Atâtea am mai rămas* – ne spune d-na Costilov, *după ce o mare parte dintre artiste au luat calea altor țări, în căutarea unui loc de muncă mai bine plătit. Ne confruntăm și noi, ca multe alte localități, cu lipsa locurilor de muncă.*

Și tot așa, din vorbă în vorbă, aflăm și care sunt conducătoarele grupului: **Agripina Leonte** de 64 de ani și **Matrona Zăză** de 62 de ani (tanti Mariana, cum o știe tot satul). Am încercat să aflăm cum au învățat cântecele și de la cine.

Agripina Leonte: *Eu am învățat de la părinții mei. Pe vremea când eram eu tânără și Bordușaniul era în plină dezvoltare, se cânta mult, și multe cântece. Asta era plăcerea noastră, să cântăm. Apoi, încetul cu încetul, le-am mai uitat. Abia acum, de câțiva ani, ne mai strângem și ne mai aducem aminte melodiile și versurile. Fiecare câte*

puțin și până la urmă reușim să ne amintim întregul cântec. Anul acesta ne vom prezenta la Festivalul de la Iași cu câteva cântece pe care nu le-am mai

Tanti Mariana: „Cine nu-i gata, îl iau cu lopata“

cântat, cântece foarte vechi, pe care nu le-am mai auzit la alte ansambluri.

Pe brațul Borcea

Sper să fie apreciate de publicul prezent la Festival. Eu, la rândul meu, am încercat să transmit mai departe, copiilor mei, ceea ce și eu am învățat de la părinți – cântecul, care m-a ajutat să trec peste multe din greutățile pe care mi le-a rezervat viața. Am cântat de mică. Apoi am crescut și am continuat să cânt, m-am căsătorit, au apărut copiii, grijile, nevoile... Am rămas văduvă cu 4 copii. Nu știu dacă așa fi rezistat fără muncă și fără cântec – ne mărturisește cu amărăciune în glas tanti Agripina.

Matroana Zăză: *De când mă știu eu, am cântat. Am cântat și când eram tristă, și când eram veselă, și când munceam... Părinții mei cântau și ei. Sora, asemenea. Îmi amintesc de serile când plecam cu sora mea mai mare la șezătoare, iar eu, în loc să mă duc la joacă cu ceilalți copii de vârsta mea, mă ascundeam sub pat și ascultam cântecele, fredonând ușor. Apoi am crescut, m-am căsătorit, dar nu mi-am uitat pasiunea pentru cântec. Am cântat mereu și prin cântec am mai reușit să uit de neazuri – încheie tanti Mariana confesiunea sa și, pentru o clipă, ochii ei în care parcă s-a strâns tot albastrul apei și al cerului din acele ținuturi, devin mai triști. Și uite că mai cânt și acuma. Haideți, fetelor, să mai cântăm un cântec! – îndeamnă dumneaci. Și iar răsună curtea de vocile deosebite ale componentelor ansamblului "Verbocika". În tot acest timp, neuitând să mai arunce un ochi spre aluatul ce aștepta să fie frământat, urmând a se transforma în cozonac dulce, aromat și gustos.*

Nu puteam pleca fără a afla pentru dumneavoastră, cititorii, rețeta cozonacului de Bordușani. Sperăm să

bucătar, uită să spună un mic amănunt atunci când i se cere o rețetă, și că trebuie "să furi" din îndemânarea acestuia. Dacă și de data aceasta, bucătarul a uitat să ne spună tot, iar cozonacul dvs. va fi doar turtă dulce, vina nu ne aparține. Iată ingredientele, precum și modul de pregătire. (Rețeta e pentru un cuptor, adică 12 cozonaci.)

Ingrediente: 3 kg lapte dulce, 2,5 kg zahăr, 15-16 ouă, 750 ml ulei, ceva mai mult de un sfert de pachet de drojdie, mirodenii, stafide, nuci, cacao.

Mod de preparare: se bat albușurile separat până devin spumă, iar gălbenușurile se amestecă bine cu puțin zahăr. În acest timp, se pregătește plămădeala din 1 litru de lapte, drojdia și 0,5 kg. făină. După ce crește plămădeala, se amestecă cu albușurile spumă, cu gălbenușurile, se adaugă zahărul dizolvat în laptele cald. Se rade coaja de la 2-3 lămâi și se frământă adăugând treptat făina. Dar, se frământă cu simț de răspundere – accentuează tanti Mariana, cea care ne-a dezvoltat rețeta. Apoi se lasă la dospit aproximativ o oră, timp în care se aprind lemnele din „cuptorul lipovenesc”, după cum îl numesc gospodinele. Apoi se frământă cozonacul, adăugându-se mirodeniile, stafidele, nucile, aluatul amestecat cu cacao și pus separat la dospit, fiecare după gust. Se ung tăvile cu untură, se așează cozonacul în forme, apoi în cuptor, se unge cu ou bătut și se presară cu zahăr pudră sau mac, după preferință.

Vă dorim reușită, poftă bună și... așteptăm impresii.

Pescarul Nicolae Școlnicu și Filip Costilov – membru al comitetului bisericii

Tot stând și așteptând să se coacă cozonacii, în curtea păzită de Tomiță au mai venit doi oaspeți. Primul, un fost pescar, acum pensionar, iar al doilea paracliser la biserica din sat, cu hramul **Acoperământul Maicii Domnului**, prăznuit pe 14 octombrie, biserică păstorită din februarie 2002 de preotul **Vasile Ermalai**. Fiecare ne-a expus problemele cu care se confruntă la ora actuală.

Nicolae Școlnicu ne-a povestit de vremurile când el, fiind în putere, înfrunța urgiile vremii și valorile capricioase ale Dunării, ocupându-se de pescuit.

Am lucrat 42 de ani la o singură piscicolă. Am prins mult pește la viața mea. Numai eu am predat într-un an 380 de kg. de sturion. Acum nu prea se

încercați rețeta și să ne scrieți impresiile dvs. Se mai spune că, orice

mai prind sturionii. Nu mi-a fost teamă de apă. Însă eu mereu am avut un respect față de ea. Apa este moale, dar puternică, și nu trebuie să o înfurii. O singură dată am pescuit noaptea, am mers la pescuit de scrumbie, și era cât pe ce să ne răsturnăm cu barca din cauza unui buștean. De atunci nici că am mai plecat noaptea la pescuit. Mă mulțumeam cu ce se prindea ziua: câte o scrumbie de o jumătate și chiar un

De la stânga la dreapta: Filip Costilov, Ilarion Școlnicu și Nicolae Școlnicu

kg. bucata. Acuma, se prinde puțină scrumbie și exemplare mici.

Eu cred că acum nu se mai prinde atâta pește din cauza poluării și, mai ales, din cauză că a fost exploatat haotic. Se folosea curent electric la pescuit, iar urmările se văd acum în producția scăzută de pește. Înainte pescuiam căruțe întregi de pește, de nu ne ajungea gheața pentru a-l păstra și atunci mai aruncam din pește înapoi în apă.

Îmi aduc aminte că, într-o zi ne-a prins furtuna pe apă, eram 2 echipe, și una dintre ele a fost dusă de apă și au stat izolați o noapte. Unul dintre cei prinși de furtună a albit într-o săptămână după incidentul cu furtuna. Pescarii au pățit mult. Câți nu s-au înecat... Eu mereu am mers pe principiul că apa trebuie respectată. Apa are și ea regulile ei. Altă dată, abia am reușit să conving doi colegi ai mei să nu plece noaptea cu barca, mai ales că pe apă veneau sloiuri de gheață. Și bine că m-au ascultat căci în timp ce eram pe mal și făceam focul, odată a venit apa mare, cu sloiuri de gheață, de ne-a stins și focul, a răsturnat cazanul unde pregăteam ciorba. Ei, iaca, asemenea întâmplări se petrec pe apă!

Și multe povești pescărești am mai fi stat să ascultăm, dar mai erau și alte probleme de discutat și trebuia să ne și întoarcem.

Filip Costilov, și el fost pescar, este membru al comitetului de administrație

a fondului destinat construirii unei noi biserici, cu același hram, deoarece actuala biserică se află pe malul brațului Borcea, mal care este erodat de ape an de an, punând în pericol clădirea lăcașului de cult. Locul a fost obținut de la autoritățile locale, lucrările au început, dar... *Banii sunt puțini. Se termină repede. Dar, cu ajutorul lui Dumnezeu și al oamenilor cu sufletul mare, sper să reușim. Săptămâna trecută am terminat de turnat placa pentru fundație – ne spune dl. Costilov. Tot ce vedeți aici s-a realizat din fondul bisericii, la care au contribuit localnicii, dar și alți enoriași, etnici ai noștri, căci am fost și prin satele noastre pentru strângerea de fonduri. Și trebuie să amintesc, cele mai mari donații le-am strâns din localitatea Carcaliu, jud. Tulcea. Le mulțumim încă o dată și pe această cale pentru generozitatea lor.*

Construcția e la început, fondurile pe terminate, căci materialele de construcție sunt foarte scumpe și se

Locul unde se va ridica noua biserică

scumpesc de la o zi la alta, iar comitetul de inițiativă se confruntă cu aceste probleme. De aceea, fac un apel către toți oamenii de bună credință, care pot sprijini continuarea construcției noului lăcaș de cult, cu materiale de construcții, forță de muncă sau cu orice sumă de bani, oricât de mică, să doneze în contul bisericii din Bordușani. Iată și conturile unde puteți trimite donațiile:

RO22BRDE230SV04258002300 (cont în lei);

RO75BRDE230SV07910932300 (cont în euro);

RO20BRDE230SV07911062300 (cont în dolari).

Toate aceste conturi sunt deschise la sucursala BRD-Fetești, jud. Ialomița. Nu uitați să adăugați mențiunea pentru *Biserica de Rit Vechi Bordușani-Ialomița*.

În speranța că apelul enoriașilor din Bordușani nu va rămâne fără răspuns, orice sumă fiind binevenită, mulțumim anticipat în numele lor, tuturor celor

care vor contribui la construcția noului lăcaș sfânt.

Comunitatea locală

Președintele comunității locale este dl. **Ilarion Școlnicu**, din anul 2001, actualmente administrator la SC COMPESCARIA pe zona Bordușani-Făcăieni-Vlădeni, societatea având un sediu și în localitatea Bordușani. Am vizitat clădirea, care strălucea de curățenie, clădire reamenajată și dotată de către concesionar cu toate utilajele necesare preluării și păstrării peștelui în condiții optime. Despre beneficiile, avantajele și dezavantajele concesionă-

„Verbocika“ la Festivalul de la Iași

rii luciului de apă, avantajele afilierii pescarilor la o asociație care să le reprezinte interesele ne-a vorbit dl. Școlnicu. Am încercat să aflăm care este drumul peștelui de la pescar la consumator și de ce prețul de livrare al pescarului diferă foarte mult de prețul de vânzare al peștelui, acesta crescând în unele cazuri, în funcție de specia de pește, cu peste 200%. *Pescarul este un prestator de servicii la concesionar, cu contract încheiat. Concesionarul plătește pescarul în funcție de cantitatea și soiul de pește predat, conform prețurilor stabilite în contract. De exemplu, un kilogram de icre de sturion ajunge la 7 milioane de lei vechi. Apoi, concesionarul vinde mai departe pe piață cu un preț în care sunt incluse cheltuielile, la care se mai adaugă TVA. Comercianții care achiziționează peștele de la concesionar își adaugă propriul adaos, iar prețul final, cu care îl achiziționează populația, este foarte mare. De aici discrepanțele între prețul de achiziționare de la pescar și prețul efectiv de desfacere.*

Președintele local ne-a primit în curtea casei sale. O casă mare, albă și frumoasă, pe care nu poți să nu o admiri, trecând prin localitate. *Ce clădire frumoasă!* – am exclamat noi, trecând prin fața casei, la sosirea în Bordușani, neștiind la ora aceea cui îi aparține. *Numai un om gospodar și harnic ar fi putut construi o asemenea casă* – am continuat noi. Și nu mică ne-a fost mirarea când, dând curs invitației președintelui local, am putut admira mulțimea de flori de pe veranda casei pe care o remarcasem la venire și multitudinea de soiuri de trandafiri din grădinița din fața locuinței, amenajată cu mult bun gust. La adăpostul unui umbrar, am stat de vorbă cu dl. Școlnicu, care ne-a povestit despre problemele cu care se confruntă comunitatea al cărei conducător este. I-am cunoscut și toată familia. Băieții, **Valentin** și mezinul **Iulian**, erau ocupați cu amenajarea și întreținerea

Agafia Școlnicu așteptând clienții

gazonului din curtea care se termină cu o potecă ce coboară direct în apele brațului Borcea. Apoi a venit pentru câteva clipe și soția, **Agafia** (având cei mai albaștri ochi pe care i-am întâlnit vreodată), cerându-și scuze pentru faptul că nu putea sta mai mult de vorbă, căci trebuia să se întoarcă la clienții magazinului de care se ocupă de peste 10 ani, a face a familiei

SC Agilrom SRL.

Președintele comunității locale ne-a vorbit despre problemele cu care se confruntă etnicii noștri de acolo. Problemele sunt aceleași, ca mai peste tot – lipsa locurilor de muncă și exodul tinerilor și al forței de muncă în străinătate. Limba rusă ca limbă maternă deocamdată nu se studiază la școală, dar au promisiuni din partea conducerii școlii că vor primi tot sprijinul. Au găsit și copii dornici să-și perfecționeze limba maternă și o persoană dispusă să predea limba rusă, nu mai rămâne decât să pună în aplicare acest proiect, la începerea noului an școlar. Școala a început, însă proiectul încă nu a fost demarat, deși dl. Școlnicu încă mai speră să vadă acest proiect pus în aplicare pe parcursul acestui an școlar.

Am părăsit localitatea Bordușani lăsând membrii ansamblului în pregătire pentru Festivalul de la Iași, pe dl. Școlnicu trebăluind și alergând pentru rezolvarea ultimelor probleme privind deplasarea la Iași. Sperăm să îi revedem cât de curând, cu multe alte vești bune, la fel de veseli și ospitalieri

A consemnat
Zina FEDOT

În curtea Fionei Costilov (prima din stânga, rândul de sus)

Мы хотели ознакомить наших читателей с общиной русских-липован Бордушань (Борши), уезда Яломица.

Беседовали с членами местного ансамбля „Вербочка“, которые готовились к наступающему мероприятию -

Межэтническому фестивалю (наша поездка совершилась накануне фестиваля).

С какими проблемами сталкиваются наши липоване, проживающие на берегу рукава Борча (рукав Дуная), вы узнаете, читая репортаж на румынском языке.

EUROREGIUNEA MINORITĂȚILOR

la a IV-a ediție

tradiționale din cadrul Sălii Kogălniceanu a Consiliului Județean Tulcea, în care fiecare județ participant a expus câte un obiect reprezentativ etnic din care face parte.

Alături de ansamblurile comunităților turcilor, elenilor, italienilor, ucrainenilor, romilor și celor din Republica Moldova, din partea Comunității Rușilor

Lipoveni din România, respectiv județele Brăila, Galați și Tulcea, au participat la spectacolul artistic ansamblurilor: "Tihii Dunai" (Brăila), "Belovodie" (Galați) și "Lotca" (Tulcea).

O prezență deosebită în programul artistic a avut-o ansamblul artistic "Ruceioc" din raionul Cahul, al comunității rușilor staroveri de acolo.

În debutul lunii septembrie a.c., Consiliul Județean Tulcea a impus o nouă modă vestimentară pentru o întreagă regiune: **Dunărea de Jos**. Iar timp de două zile, moda în "capitala minorităților" a fost costumul popular.

Chiar dacă unii tineri refuză uneori să mai poarte costumul popular tradițional, la Tulcea, în cadrul **Forumului Interetnic al Euroregiunii Dunărea de Jos** (9-11 septembrie), a fost o întrecere pe cînste în etalarea costumelor și tradițiilor proprii fiecărei etnii invitate din cele trei țări ale Euroregiunii: România, Moldova și Ucraina. Pentru cei ce nu au participat la eveniment și în acest fel au pierdut o mare șansă de a se alege cu prieteni pentru o întreagă viață, pot aminti faptul că din cadrul Euroregiunii "Dunărea de Jos" fac parte: din partea României: județele Galați, Brăila și Tulcea; din partea Republicii Moldova: județul Cahul (fostele raioane Cahul, Cantemir și Vucănești); din partea Ucrainei: regiunea Odesa.

Ei bine, doar acum vă puteți închipui câtă veselie a fost la forum, datorită participării atâtor oaspeți. Iar bucuria și frumusețea evenimentului, o zic fără a ezita, nu s-a datorat în nici un caz aerului de Tulcea, ci însăși diversității etnice. Cu toată înșiruirea județelor-părți ale Euroregiunii, din păcate, la eveniment n-au putut ajunge reprezentanții Odesei, însă cu cei prezenți acțiunea a mers mai departe.

Din programul manifestării au făcut parte: *Parada costumelor populare* (pentru cunoscătorii Tulcei, pe traseul strada Isaccei – strada Păcii – Piața Civică), deschiderea Forumului Interetnic al Euroregiunii Dunărea de Jos, Seminarul "Conviețuirea multietnică în spațiul Euroregiunii Dunărea de Jos", cât și un spectacol artistic oferit de formațiile participante la forum.

Un punct de atracție al forumului a fost și expoziția de carte și obiecte

DESPRE MINORITĂȚI, CU MINORITĂȚI, ÎN DELTA DUNĂRII

În perioada 9-11 septembrie 2005 s-a desfășurat în România reuniunea lărgită a Comisiei ad-hoc pentru protecția mediului înconjurător și turism a Inițiativei Central-Europene-Dimensiunea Parlamentară.

Acțiunea, care a fost aprobată de Biroul Permanent, a avut ca scop realizarea unei dezbateri pe probleme de mediu din spațiul ICE, în contextul procesului de integrare europeană, constituindu-și o oportunitate – pe fondul abordării aspectelor de mediu, în plan regional – de a sensibiliza participanții pe problematica specifică Deltei Dunării și pe aspecte menite să contribuie la punerea în valoare a potențialului turistic autohton.

Avem onoarea de a anunța că în cadrul acestei reuniuni am fost și noi reprezentați, prin prezența la discuții a reprezentatului Comunității noastre și a Camerei Deputaților din Parlamentul României, a domnului deputat **Miron Ignat**.

În ceea ce privește întâlnirea cu Grupul de lucru pentru minorități din cadrul Inițiativei Parlamentare Central Europene, întâlnire desfășurată în 21 septembrie 2005, la Tulcea, de data aceasta Comunitatea a fost prezentă la discuții prin intermediul președintelui CRLR Tulcea, domnul **Andrian Ampleev**, însoțit fiind de unul din reprezentanții tinerei generații a comunității, **Veronica Petrichei**, inspector în cadrul Primăriei Muni-

piului Tulcea în cadrul Compartimentului Dezvoltare Economică și Integrare Europeană.

Potrivit programului de lucru, a fost organizată o excursie pe unul din canalele Deltei, timp în care participanții români ce reprezentau minoritățile etnice din zona Dobrogei au avut ocazia de a purta discuții cu oaspeții din străinătate pe tema situației minorităților din care fac parte.

Inițiativa Central-Europeană (ICE) este o formă flexibilă și pragmatică de cooperare regională care reunește în prezent 17 state. Liniile directoare ale

activității ICE sunt stabilite și adoptate în cadrul reuniunilor anuale ale șefilor de guvern și respectiv ale miniștrilor de externe ale statelor membre și au la bază principiile Cartei ONU, documentele procesului de la Helsinki și, mai recent, dezvoltările din cadrul UE.

O componentă de bază a inițiativei o reprezintă Grupurile de lucru, care

și aprobare. România face parte din această structură din iunie 1996, iar împreună cu Ungaria coordonează Grupul de lucru pentru minorități.

Au făcut parte din Grupul de lucru de la Tulcea reprezentanți ai comunităților locale tulcene ale: ucrainenilor, romilor, italienilor și rușilor lipoveni, iar din Constanța, mozaicul etniilor a fost completat de reprezentanți ai bulgarilor, armenilor, turcilor și tătarilor. Oaspeții străini au reprezentat țări precum: Croația, Slovacia, Slovenia, Polonia, Italia, Republica Moldova etc.

Tuturor oaspeților străini, fiecare aspect al vieții comunităților le-a fost prezentat în limba engleză, toți participanții români făcând față cu succes nivelului conversațional etalat de musafirii europeni.

Unul dintre oaspeți a avut rugămintea ca traducerea în engleză să se facă din limba rusă, în acest mod, președintele CRLR tulcean a prezentat comunitatea în limba maternă, iar tânără rusoaică prezentă la eveniment traducând din rusă în engleză. Mirarea succesului a fost mare, întrucât oaspetele, din auzite, era convins că limba rusă vorbită în România nu se aseamănă în nici un caz cu cea vorbită în Rusia. Cunoscător și el de limbă rusă, oaspetele a apreciat efortul, având după aceasta și o mulțime de întrebări în ceea ce privește predarea limbii materne ruse în școlile din zonă.

Organizarea a fost de excepție, laudele mergând desigur spre colegii noștri organizatori din cadrul Departamentului pentru Relații Interetnice din cadrul Guvernului României.

Pagină realizată de
Veronica PETRICHEI,
Tulcea

Sighișoara. Orașul medieval din inima României, acolo unde timpul și-a pierdut măsura de undeva de prin sec. al XIV-lea, uimește și crește pulsul celor care se încumetă să-i treacă pragul și astăzi. Mergi pe străzi înguste, unde fiecare cub de piatră poartă urma a mii de turiști, pe sub arcadele înalte ale turnurilor, ești vrăjit de clădirile vechi cu arhitectura lor deosebită, unele dintre ele muzeu, purtând plăcuțe bilingve memoriale, care te informează că acolo au trăit diferiți oameni importanți ai orașului, și te gândești cât de bine s-a prezervat atmosfera din alte vremuri. Te lași purtat de istorie, dar ești trezit de sunetul Turnului cu Ceas, simbol al orașului, folosit de-a lungul timpului în diferite scopuri: a fost ridicat pentru a apăra poarta orașului, apoi a funcționat ca punct de observație, loc de arhivă, iar astăzi este muzeu. Ultimul etaj al turnului îți descoperă o priveliște senzațională: cetatea se dezvăluie în toată splendoarea ei, turnulețele cetății, de veghe deasupra locului, casele mari acoperite cu țiglă roșie, o parte a orașului nou vibrând la agitația zilnică, totul încadrat între colinele deluroase ale zonei.

La orice oră a zilei, în burg e agitație. Turiștii din toate colturile lumii încearcă să prindă ceea ce e mai frumos din cetate, filmând și fotografiind. Le place foarte mult ceea ce văd și cu cea mai mare ușurință urcă la Biserica din Deal, un adevărat monument construit în stil gotic ce se înalță grav pe colina cea mai mare din cetate. Odată ajunși acolo, nu pot să nu intre și în cimitirul de alături, cu pietre funerare peste care s-a așternut liniștea, iar vremea și-a lăsat urmele. Un cadru atemporal, un loc unde secunde și-au pierdut valoarea și unde percepi viața într-o altă măsură, dictată de propriile rațiuni și sentimente.

Și când pomenești de Sighișoara, nu poți să nu amintești și de ProEtnica. Anul acesta, a cincea ediție a **Zilelor Comunităților Etnice în România** a avut

loc în perioada 19-21 august, manifestare organizată de Centrul Educațional Interetic pentru Tineret Sighișoara (IBZ), în parteneriat cu Guvernul Republicii Federale Germania prin Institutul de Relații Culturale Externe din Stuttgart. Este cea mai mare manifestare de acest gen din România și din Europa de Sud-Est, care reunește timp de câteva zile sub același acoperiș toate minoritățile naționale din România. Trei zile de cântec, culoare, dans, pasiune, bunăvoință și participare sufletească, trei zile de activități desfășurate sub semnul unității și al prieteniei, cu aceeași participanți: albanezi, armeni, aromâni, bulgari, cehi, croați, evrei, greci, germani, italieni, macedoneni, maghiari, polonezi, rromi, ruși lipoveni, sârbi, slovaci, tătari, turci, ucraineni.

Reprezentanți ai presei, organizatori, voluntari, participanți, toți s-au străduit să facă din ProEtnica un festival al unității. Și voluntarii de la CRLR, **Marina Samson** și **Anca Chiriac**, au alergat zile întregi ca

ProEtnica 2005 - mozaic de ritm, culoare, sunet și minorități

totul să fie în regulă la zilele de sărbătoare.

Festivalul a debutat cu parada portului popular, desfășurată pe traseul Piața Sigma (în oraș) - Piața Cetății. Toți membrii comunităților și-au îmbrăcat costumele populare, minuțios lucrate și, grup după grup, au trecut prin fața sutelor de spectatori, turiști sau simpli oameni de pe stradă, care au aplaudat la scenă deschisă evoluțiile „din mers” ale participanților.

În spatele plăcuței care anunța numele minorității, membrii grupurilor au încercat să dea tot ce aveau mai bun, cele mai reprezentative și cele mai frumoase cântece, cei mai „săltăreți” pași de dans, totul spre deliciul celor prezenți pe traseu. Spectacolul stradal a oprit chiar și evoluția artiștilor din cadrul Festivalului de Muzică Academică.

Participanții s-au oprit în Piața Cetății unde a avut loc deschiderea oficială a festivalului. Rând pe rând, au luat cuvântul diferite personalități participante la acțiune, după care, doi dintre membrii fiecărei etnii au salutat publicul o dată în limba maternă, apoi în limba română. Seara ce a urmat a fost dedicată în totalitate cântecului și dansului, programul artistic fiind deschis cu evoluția extraordinară a ansamblului maghiar Kikerics, care a prezentat un remarcabil program de dansuri, la fel ca și celălalt ansamblu Cika, care a evoluat în zilele următoare: dansuri din zona Târnavelor sau din vestul Ungariei, având o coregrafie de invidiat.

A fost o seară frumoasă, chiar foarte reușită, cu atât mai mult cu cât a fost încheiată de evoluția ansamblurilor venite din partea comunității de ruși lipoveni.

Ce aş putea spune despre evoluția tinerilor noștri de pe parcursul celor două zile? Trebuie să precizez cine ne-a

reprezentat la ProEtnica 2005. Este vorba de două ansambluri de tineret, „Nekrasovți”, venit de pe malul lacului Razim, din Sarichioi și tinerii din Iași, componenți ai ansamblului „Raduga”.

Sinceră să fiu, cele două ansambluri au avut o evoluție extraordinară, au știut să-și aleagă cele mai bune cântece, și-au dovedit măiestria la cazacioc, au dansat cu eleganță și entuziasm, pe care la final l-au transmis și în sufletul spectatorilor.

Mi-e greu să redau în cuvinte sentimentele care m-au încercat în timpul evoluției celor două ansambluri. S-au pregătit temeinic și acest lucru s-a văzut. Explozie de ritm, culoare, sunet și mult suflet pus în fiecare vers și pas de dans. Deși au fost grăbiți de organizatori să fie lângă scenă cu mult înainte de evoluție, stărnindu-se puțin panica în rândul lor, ei au fost așteptați de public cu multă nerăbdare.

„Nekrasovți”, la fel ca și „Raduga”, au prezentat în cele două zile programe diferite, atât cântece, cât și dansuri. Despre evoluția celor din Sarichioi pot spune că a fost plină de sensibilitate, cu atât mai mult cu cât ei au prezentat spectatorilor fragmente dintr-un obicei de nuntă: „Șezătoarea” și „Devișnik”, aceasta însemnând ultima seară petrecută de viitoarea mireasă împreună cu prietenele ei. Mișcări line, elegante, dar care au

alternat cu altele electrizante de-a dreptul și cântece lipovenesti, vesele, care au fost gustate din plin de public, la fel ca și vinul cu care au fost serviți spectatorii în timpul evoluției.

Cei din „Raduga” nu s-au lăsat nici ei mai prejos, regizând în mișcare și sunet povestea vrăjitoarei („Kaldunea”), a fetei cu ochi verzi care i-a furat inima unui băiat căsătorit, fiind considerată de restul

tinerilor o „vrăjitoare”. Acest fapt o reține din dorința de a se bucura de viață împreună cu ei. Însă magia constă numai în culoarea ochilor ei, care îi ajută pe cei doi tineri să se regăsească la final.

Tinerii din Iași au reușit să transmită publicului prin intermediul cântecului și al dansului un adevărat curcubeu de sentimente. Dezinvoltură, simplitate, tinerețe, talent, acestea ar fi atributele care caracterizează evoluția etnicilor noștri.

Un mare aport în evoluția grupurilor noastre l-au avut și costumele, foarte frumoase de altfel (atrăgând atenția zecilor de fotografi), precum și acompaniamentul celor doi „acordeoniști”, mai ales al lui **Bogdan**, care a strânit adevărate pasiuni în rândul doamnelor, cântând serenade pe la ferestrele cu flori.

Și dacă mai amintim de improvizația de a doua zi, când ambele grupuri au urcat pe scenă și au cântat împreună un cântec rusesc, băieții realizând un cazacioc „în valuri”, care a produs serioase trepidatii scenei, dând emoții celor care evoluau, precum și organizatorilor (care se temeau să nu rămână fără ea), putem spune cu mâna pe inimă că rușii lipoveni și-au meritat participarea la un asemenea festival.

Au existat anul trecut persoane care priveau cu scepticism viitoarele prezențe ale rușilor lipoveni la ProEtnica. Ele insistau asupra unei selecții asupra participanților și o mai riguroasă pregătire a repertoriului pentru a face față nivelului la care se desfășoară asemenea manifestări. După cele desfășurate la Sighișoara, pot spune că, anul acesta, Comunitatea noastră a fost reprezentată cu succes, pornind de la repertoriu, continuând cu pașii de dans și terminând cu costumele. Și dacă ne gândim că grupurile noastre au fost invitate de către organizatori să urce pe scenă și în a treia zi (în locul rutenilor care lipseau), atunci nu mai rămân multe de spus: au știut să se facă apreciați și își merită laudele. Păcat că nu a mai fost timp.

Au fost spontani, dovadă stau petrecerile încropite în mijlocul străzii sau în camerele de hotel și răbdători cu spectatorii pe scena interactivă unde au dat lecții de dans curioșilor.

Pe lângă evoluțiile artistice, programul festivalului a mai cuprins și expoziții ale meșterilor populari (rușii lipoveni au fost reprezentați de **Galina Artion** din Brăila, prezentă cu brăuri specifice portului bisericesc la rușii lipoveni („poiasti”),

standuri cu obiecte specifice fiecărei etnii, precum și standuri cu carte.

ProEtnica 2005 a mai cuprins și o serie de conferințe și discuții pe tema minorităților naționale. O dezbateră interesantă s-a iscat în timpul expunerii susținute de prof. dr. **Lucian Năstase** în cadrul conferinței „Minoritățile Etnice în România”. S-a vorbit de „ospitalitatea românească tradițională”, considerată de mulți ca fiind unică, iar cei prezenți au semnalat câteva dintre posibilele pericole care vizează viitorul comunităților. O altă temă a constituit-o și „Minoritățile din Europa Centrală după aderare”,

prezentată de prof. dr.

Adrian Ivan. Subiectul prezintă interes atât pentru guvernanți, cât și pentru minoritățile naționale, cu atât mai mult cu cât se merge pe ideea de „unitate în diversitate”.

Duminică, în ultima zi a festivalului, în sala mică a Primăriei din Sighișoara, a avut loc și o lansare de carte, poetul nostru ieșean **Nichita Danilov**, lansându-și antologia

de versuri „Ferapont”, volum apărut la Editura Paralela 45. Autorul ne-a mărturisit că acest volum reunește poezii scrise în intervalul 1980-2005, titlul dovedindu-se a fi o obsesie de-a dumnealui: nu l-a cunoscut pe bunicul lui, dar l-a simțit mereu aproape. În ziua de Paști, primul ou roșu îl ducea la mormântul lui Ferapont. A ascultat firul ierbii și a redat în poezii câteva din șoaptele pe care le auzea atunci.

O muncă asiduă s-a dus și în redacția publicației AGORA, ziarul festivalului, apărut anul acesta în trei ediții, cu un tiraj de 2.000 de exemplare pe zi, unde redactorii minorităților etnice au muncit nopți întregi să consemneze cele mai importante secvențe ale festivalului, au scris materiale în care și-au prezentat grupurile, au făcut interviuri și au cules opinii. Munca a continuat și în timpul zilei, când s-au pliat ziare la tipografie după care s-au împărțit gratuit pe stradă. Comunitatea noastră a fost reprezentată de subsemnata, din partea publicației „Zorile”, și de **Gentilia Zenovei**, din partea „Kitej-grad”-ului.

Zilele au fost dedicate minorităților, iar nopțile - recitalurilor de muzică. Printre artiștii prezenți la Sighișoara s-au numărat **Mircea Baniciu** și **Vladi Knejevici**, **Fanfara 10 prăjini**, trupa **Hara**, **Berti Barbera** și **Nicu Patoi**, **Desperado**, **IBZ Band**, o trupă născută în cadrul centrului de tineret Sighișoara, dar care a călăuzit publicul în alte vremuri cu versuri și armonii care ies din cotidian.

Totul s-a terminat cum nu se putea mai frumos, un superb foc de artificii în miez de noapte, iar noi, ziaristi, voluntari și participanți, am rămas cu gândul la aceste zile minunate când Sighișoara devine o dată pe an capitala prieteniei și când prin venele noastre curge un altfel de sânge. Sute de participanți, dar acciași organizatori an de an, care se străduiesc să serbeze minoritățile naționale din România într-un stil aparte. Mulțumim tuturor pentru ospitalitate, lui **Adrian Ivanitchi** și lui **Volker Reiter**, principalii responsabili ai festivalului, lui **Costi Ciocoiu** că ne-a adus vremea bună la comandă specială, lui **Aron** și **Attila** că ne-au făcut sute de poze și tuturor celor care au fost alături de noi.

Anul viitor ne așteaptă o nouă ediție, într-o nouă prezentare!

Irina PARFON,
Fălțiceni

VIAȚA PROTOPOPULUI AVVAKUM SCRISĂ DE EL ÎNSUȘI

Cu binecuvântarea tatălui meu bătrânul Epifanie, scrisă de mâna păcătoasă a protopopului Avvakum. Iar dacă ceva a fost spus fără mare meșteșug, rogu-vă în numele Domnului, cititori și ascultători, să nu certați limba mea cea simplă, căci îmi iubesc limba rusească care mi-a fost dată din naștere, iar cu versuri filosoficești nu sunt obișnuit vorbirea să mi-o împodobesc, fiindcă nu la vorbele cele frumoase își pleacă urechea Domnul, ci faptele noastre le așteaptă. Și scrie Pavel: „*De aș grăi în limbile oamenilor și ale îngerilor, iar dragoste nu am, nimic nu-mi folosește*”¹. Și ce să mai întindem atât vorba: nici în limba latinească, nici grecească, nici evreiască, nici vreo alta nu caută de la noi să vorbim Domnul, ci iubire și alte virtuți așteaptă: de aceea nici nu mă îngrijesc de frumusețea vorbii, dar nici nu înjosesc limba mea cea rusească, și iertați-mă pe mine, păcătosul, iar pe voi pe toți, robii lui Hristos, Domnul are să vă ierte și are să vă binecuvânteze. Amin.

Preasfântă Treime, Dumnezeu și Făcătorule al întregii lumi! Degrabă îndrumă inima mea să începă cu minte și să sfârșească faptele cele bune, iară eu astăzi voi vorbi, cu nevrednicul: înțelegând nepricepera mea, închinându-mă, mă rog Ție și tot de la Tine ajutor cer. Îndrumă mintea mea și întărește inima mea să se pregătească pentru facerea de fapte bune, da, prin faptele cele bune se face știut omul, la judecata Ta la dreapta Ta vreau să stau cu toți cei aleși de Tine. Și acum, Stăpâne, binecuvântează, iar eu, trăgând aer în piept, cu limba am să rostesc cele spuse de Dionisie Areopagitul despre numele cele dumnezeiești, care sunt numele adevărate în veci de o ființă cu Dumnezeu, care îi sunt apropiate. Acestea sunt cele ce sunt: care este, lumina, adevărul, viața; numai patru proprii, dar pricină este la (mai) multe; acestea sunt: Domnul, atoatețiitorul, nepătrunsul, neatinsul, cel din trei slăvi, cel în trei ipostasuri, împăratul slavei, foc, duh, Dumnezeu, și altele să le înțeleg.² Și tot de la Dionisie, despre adevăr: căci respingerea adevărului cădere este, căci adevărul este ceea ce este; dacă adevărul este ceea ce este, căderea a ceea ce este de la adevăr respingere este; de la ceea ce este Dumnezeu nu poate să cadă, și dacă nu există – nu este.

Iară noi zicem: au pierdut iubitorii de nou³ ființa dumnezeiască prin cădere de la Domnul cel adevărat, sfântul și de viață făcătorul Duh. După Dionisie: dacă din adevăr ați căzut, atunci și de Cel care Este v-ați dezis. Iar Dumnezeu de la ființa lui să cadă nu poate, iar dacă nu este, nu există aceasta în El. Întotdeauna există

Dumnezeu nostru Cel adevărat. Mai bine să nu se rostească în Simbolul credinței numele Domnului pe numele vinovat, decât din cel adevărat să se taie, căci în acesta ființa lui Dumnezeu se află.⁴

Noi, dreptcredincioșii, amândouă numele le mărturisim: și la Sfântul Duh, Domnul, Cel adevărat și de viață Făcător, lumina noastră ne închinăm, cu Tatăl și cu Fiul, pentru El suferim și murim, cu ajutorul Lui de stăpân.

Ne desfată Dionisie Areopagitul, care în cartea lui așa scrie: fiindcă acela este cu adevărat un adevărat creștin care cu adevărat pe Hristos înțelegând și cuminenie de acolo culegând, chinuindu-se pe sine, nu stă în năravul său lumesc minciuna și pe sine se ține în trezvie de orice ispită a necredinței, până la moarte chinuit de iubirea de adevăr, dar și prin necunoașterea a ceea ce are un sfârșit, prin rațiune trăitor.

Acest Dionisie a învățat credința lui Hristos de la apostolul Pavel, care a trăit la Atena, iar înainte de a veni la credința lui Hristos iscusită avea la a socoti crugurile cele cerești; iar când a deprins credința în Hristos, toate acestea au fost ca măsurate. Lui Timofei îi scrie în cartea lui, așa zicând: „*copile, oare nu înțelegi că toate cele dinafară sunt rătăcirii și nimic nu sunt, ci numai ispite și dezmăț și pagubă? Eu am venit cu grijă și cu nimic nu m-am ales decât cu desertăciune*”.

Cel care a citit să priceapă. A socoti crugurile cerești e pe placul celor pieritori, căci iubirea adevărată nu au primit-o, ca să se mântuiască; și pentru aceasta are să le trimită Dumnezeu fapta lingușirii, căci pentru ca și judecată să li se facă celor care nu au crezut adevărului și au lăsat în voie loc neadevărului.

Acest Dionisie, înainte de a ajunge la credința întru Hristos, cu învățecii săi în timpul răstignirii Domnului fiind într-un oraș însorit și văzu cum soarele în beznă s-a schimbat, iar luna în sânge, stelele la miezul zilei pe cer s-au arătat negre toate. Iar el către ucenici a grăit: „*ori a venit sfârșitul veacurilor, ori Dumnezeu Cuvântul suferă cu trupul*”. Căci nu în chip obișnuit a văzut făptura schimbarea și de aceea a stat în uimire. Tot Dionisie scrie despre un semn al soarelui când s-a făcut întuneric: sunt pe cer cinci stele rătăcitoare care se cheamă luni. Aceste luni le-a pus Domnul nu într-o îngrădire ca pe toate celelalte stele, dar ca să se călătorească pe tot cuprinsul cerului, făcând semne de mânia și de îndurare, dar de obicei călătorind. Când o stea rătăcitoare, care e o lună, vine în zbor sub soare dinspre apus, închizând lumina soarelui, atunci o eclipsă de soare, ca mânia lui Dumnezeu, se

Autobiografia protopopului Avvakum Petrov (1621-1682) reprezintă un fenomen remarcabil în istoria literaturii ruse, atipic în contextul epocii, care favoriza discursul anonim. Scrisă în perioada 1672-1673 în închisoarea din Pustoziorsk (Rusia), această lucrare este cronică subiectivă a unei epoci tulburate de mari preschimbări. Desprinsă din literatura de relatare personală, urmând canoanelor istorisirilor apocrifice și celor hagiografice, *Viața* lui Avvakum este astfel o operă didactică, selecție de narațiuni și meditații la rosturile ființei proprii. Redactată după canoanele stilistice ale epocii, autobiografia vădește talent, erudiția necesară unui propovăduitor și luciditate. Apar aici și firești, în contextul istoric de redactare a operei, atacuri împotriva „râmlenilor”, „papistașilor” și a „apostaților” susținători ai reformelor nikoniene. Psaltirea și David, Ezechiel și Iov, Faptele și epistolele Apostolilor, lucrări patristice, traduse la ora respectivă în Rusia, servesc acestui *Bildungsroman* avant la lettre, primul roman al literaturii ruse. Literatura rusă fusese dăruită deja cu elocvențele *Învățăturii ale lui Vladimir Monomahul*, splendida narcisistă *Rugăciune a lui Daniil Zăvorățul*, predicile lui Kirill din Turov și arhi-modelul, *Cântecul despre oastea lui Igor*. Pe de altă parte, fuseseră deja scrise vietii de sfinți ruși, de pildă cea a călugărului Epifanie despre Serghie din Radonej. Suntem, cu Avvakum, la distanță de un veac de la celebra și acerba corespondență dintre Ivan al IV-lea cel Groaznic și boierul Andrei Kurbski. Avvakum ne apare ca un autor înzestrat cu o conștiință matură care cultivă cu bună știință elementul ludic de esență folclorică, adesea cu notă histrionică, ceea ce asigură dramatism substanței acestei „felii” de viață. Forța verbului se hrănește și din combinarea a livrescului narațiunii de sorginte biblică și truculența oralității.

Personalitate evocată de mai multe ori pe paginile revistelor „Zorile” și „Kitej-grad”, Avvakum apare și într-o primă versiune în limba română, însoțită de câteva note succinte. În conformitate cu retorica bizantină, în fragmentul de mai jos al *Vieții* sale, Avvakum invocă ajutorul ceresc, făcând o incursiune în lucrări clasice, evocă semne cerești, reia postulatele dogmatice, face referiri la conflictul cu nikonienii și își introduce cititorul în zbuciumata viață personală.

Viața a cunoscut mai multe ediții, de la *Житие протопопа Аввакума им самим написанное* / Изд. под ред. Н.С. Тихонравова - СПб 1861(1862) la *Сочинения Аввакума* / Подг. текстов и комм. Н.С. Демковой // ПЛДР XVII век - М. 1989 - vol. 2 - с. 351-401, 636-659. *Житие протопопа Аввакума. Житие инока Елифания. Житие боярыни Морозовой* Изд. подготовлено Н.В. Поньрко. Traducerea s-a făcut după această din urmă ediție. (M.V.)

întâmplă pentru oameni. Iar atunci când se întâmplă ca luna să vină plutind dinspre răsărit, atunci de obicei un alai ascunde soarele.

Iar la noi în Rusia a fost un semn: soarele s-a întunecat în anul 162*, înainte să dea boala în dobitoace, cu o lună înainte sau chiar mai puțin. Mergea atunci pe râul Volga arhiepiscopul Simeon înainte de ziua de Sf. Petru, de vreo două săptămâni. De vreo trei ore plângând la mal stăteau. Soarele se întunecase, dinspre apus se apropia o lună. După Dionisie, se vădea mânia lui Dumnezeu față de oameni: pe vremea aceea Nikon apostatul credința o hăitua și legile bisericești, și de aceea Dumnezeu revărsă un șip de mare mânia Sa pe pământul rusesc. Mare molimă a fost, nici acum n-am uitat, toți ne-o aducem aminte. Apoi au trecut ca la vreo 14 ani și protopopul Avvakum, sârman amărât, pe vremea aceea împreună cu alții a fost tuns în biserica sinodului la putere și la Ugreș⁵ într-o temniță blestemat și aruncat. Cel drept pricepe ce se face pe pământul nostru pentru proasta întocmire bisericească. Dar destul am vorbit despre asta. În ziua veacului va fi știut de toți; să așteptăm dară timpurile acelea.

Același Dionisie scrie despre eclipsa de soare care a fost pe vremea lui Isus Navinul în Israil. Pe când Isus se lupta cu neamuri străine⁶, a fost soarele în fața-împotriva lui Gavaon, care e la miezul zilei, se așeză Isus în semnul crucii, adică își desfăcu brațele, și se făcu o curgere de soare, până ce dușmanii pieiră. Și se întoarse soarele înspre răsărit, adică înapoi fugi, și tot pluti într-acolo, și au fost în ziua aceea și noaptea 34 de ore, până ce la orele zece dispăru. Așa într-o zi 10 ore s-au

adăugat. Și pe vremea lui Ezechiel împăratul au fost semne: se dădu soarele îndărăt la miezul zilei și au fost ziua și noaptea 36 de ore. Să citești cartea lui Dionisie, acolo mai pe îndelete ai să pricepi.

Tot Dionisie scrie și despre puterile cerești, povestind cum aduc (acestea) laudă lui Dumnezeu, despărțind 9 cinuri pe trei treimi. Scaunele, heruvimii și serafimii luminează de la Dumnezeu primesc și așa strigă: binecuvântată slava de la locul lui Dumnezeu! Și prin ei trece lumina la cea de-a doua treime, care este stăpânirile, întâietorii, puterile. Această treime, laudând pe Domnul, așa strigă: aliluia, aliluia, aliluia! Pe litere, al – Tatălui, il – Fiului, uia – Sfântului Duh.

Grigore din Nyssa⁷ lămurește: aliluia e lauda lui Dumnezeu, iar Vasile

1. Cor. I, 13. *Dragostea și bunurile ei*;
2. Avvakum parafrazează, aici și în continuare, din cunoscutele lucrări ale lui Dionisie pseudo-Areopagitul, *Despre numele divine și Ierarhia cerească (Despre numele divine. Teologia mistică)*, traducere de Cicerone Iordăchescu și Theophil Simenschy. Postfață de Ștefan Afloaraici, Institutul European, Iași, 1993, passim. Sf. Dionisie Pseudo-Areopagitul, *Epistole*, traducere din lb. greacă, Ed. All 1994. Trad. din greacă de Vasile Răducă. Dionisie pseudo-Areopagitul, *Ierarhia cerească. Ierarhia bisericească* - Iași: Institutul European, 1994;

3. Aluzii la schismă;
4. Referință explicită la diferența în graficerea numelui Mântuitorului;

5. Ugreș, râu pe care se află o mănăstire de călugări (Sf. Nicolae), în apropierea Moscovei, ctitorită de cnezul Dmitri Donskoi, după victoria de la Kulikovo (1381). Aici a stat în decurs de 17 săptămâni și Avvakum. Etimologia populară leagă denumirea locului de cuvintele cnezului „Сия вся — угреша сердце мое!” („Aceasta e alinarea sufletului meu”);

6. IsNav 10:1, Sam.II;

7. Grigore din Nyssa, Vasile cel Mare, părinții Bisericii;

cel Mare scrie: aliluia e vorbirea îngerească, pe graiul oamenilor zicând slavă ție, doamne! Până la Vasile s-au cântat în biserică glasuri îngerești: aliluia, aliluia, aliluia! Când a venit Vasile a poruncit să se cânte două glasuri îngerești, iar al treilea - cel omenesc, adică aliluia, aliluia, slavă ție doamne! La sfinți e asemenea, la Dionisie și la Vasile, de trei ori se cântă laudă, prin îngeri îl slăvim pe Dumnezeu, și nu de patru, precum rătăcirea cea râmleană; urâtă îi este Domnului cântarea cea de patru ori precum adică aliluia, aliluia, aliluia, slavă ție Doamne! Blestemat să fie cine cântă așijderea. Dar la cele dinainte (spuse) să ne întoarcem. Cea de-a doua treime, puterile, arhangelii, îngerii, de la cea de la mijloc treime lumină primind, cântă: sfânt, sfânt, sfânt Domnul Savaot, plin e cerul și pământul de slava Lui! Uite dară: de trei ori și această laudă este. Pe larg Precurata Născătoare de Dumnezeu a lămurit despre aliluia, arătându-i-se învățacelui lui Eufrosin de la Pskov (Pscoviteanul)⁸, pe nume Vasile. Mare este în aliluia lauda Domnului, iar de la cei cu gânduri rele mare e necazul - precum râmleii sfânta treime de patru ori o rostesc, Duhul și de la Fiu că purcede zic dânsii⁹; rea și blestemată e această scorneală despre cele ale lui Dumnezeu și ale sfinților. Pe cei drepti izbăvește-i, Doamne, de acest început rău, Hristoase Isuse, Domnul nostru, slavă Lui și acum și pururea și în vecii vecilor Amin.

Afanasie cel Mare a zis: cine vrea să se mântuiască, întâi de toate se cuvine să țină acela credința ortodoxă, pe aceasta însă dacă cei care sunt întregi și neprihăniți o țin, orice neînțelegere în veacuri va pieri.

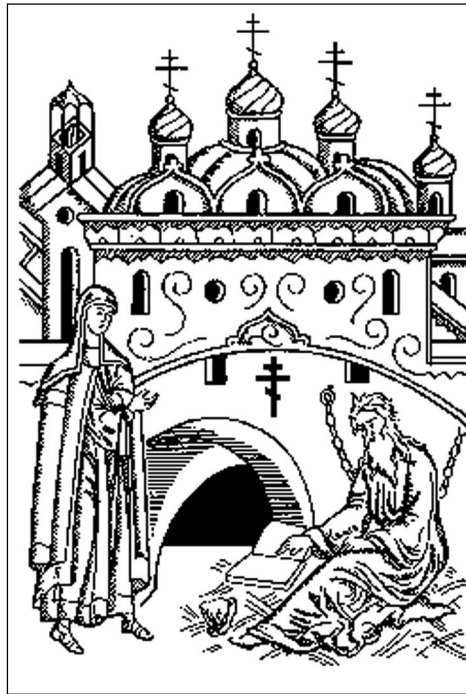
Credința ortodoxă aceasta este, ca la Dumnezeu unul în Treime și la Treimea în Unul să ne închinăm, și să nu adunăm ființa, nici să le desfacem substanța și nici să nu le desfacem ființa; căci nu este ființa nici a Tatălui, nici a Fiului, nici a Sfântului Duh, ci a Tatălui, și a Fiului, și a Sfântului Duh, aceeași este slava și mărima; precum e Tatăl, tot așa este și Fiul, așa este și Sfântul Duh; veșnic e Tatăl, veșnic e Fiul, veșnic e și Sfântul Duh; nu a fost făcut Tatăl, nu a fost făcut Fiul, nu a fost făcut Sfântul Duh; Dumnezeu e Tatăl, Dumnezeu e Fiul, Dumnezeu și Sfântul Duh, nu sunt trei Dumnezeu, ci un singur Dumnezeu este; nu sunt trei nefăcute, ci Unul nefăcut, Unul în veac. Tot așa: atotstăpânitor e Tatăl, atotstăpânitor e Fiul, atotstăpânitor e și Duhul Sfânt. Asemenea: de necunoscut e Tatăl, de necunoscut e Fiul, de necunoscut e Duhul Sfânt. Și nu sunt trei atotstăpânitori, ci un singur atotstăpânitor; nu sunt trei care nu pot fi cunoscuți, ci Unul care nu poate fi necunoscut, Unul care este de-a pururi. Și în această sfântă treime nimic nu este primul sau ultimul, nimic mai mare sau mai mic, ci întregi sunt cele trei alcătuitoare și egale cu sine de-a pururi. Căci Tatălui îi este proprie nenașterea, Fiului însă nașterea, iar Duhului Sfânt purcederea: tuturor împreună le este dumnezeirea și împărăția. (Căci trebuie să vorbim și despre întruparea omenească a lui Dumnezeu-cuvântul pentru mântuirea noastră). Din prea mare îndurare revărsându-se din adâncurile Tatălui,

Fiul-Cuvântul lui Dumnezeu în Fecioara curată mărturisitoare de Dumnezeu când a venit vremea, și întrupându-se de la Duhul Sfânt și prin Maria Fecioara făcându-se om, pentru noi a suferit și a înviat în cea de-a treia zi, și la cer s-a înălțat, și stă la dreapta slavei în ceruri și vrea din nou să vină să judece și să-i dea fiecăruia după faptele sale, și împărăția sa nu are sfârșit. Și această pronic în Dumnezeu era și mai înainte, chiar când nu fusese făcut Adam, înainte, chiar unde nu se poate vedea (după cum spun Sfinții Părinți). A zis Tatăl Fiului: să facem om după chipul și asemănarea noastră. Și răspunse Celălalt: să facem, Tată, și se apucă. Și din nou a zis: unul al meu născut! lumina mea! Fiule și cuvântule! lumina slavei mele! se cuvine ca să iei înfățișarea de om muritor, se cuvine ca pe pământ să umbli, să iei înfățișare trupească, să te chinuiești și toate să le săvârșești. Și răspunse celălalt: Facă-se, părinte, voia ta. Și așa a fost făcut Adam. Dacă vrei să înțelegi pe îndelete, să citești Margaritul¹⁰: Cuvântul (s-a) întrupat, acolo ai să afli. Eu doar pe scurt am amintit, arătând pronia. Astfel, oricine crede în El nu se va rușina, iar dacă nu crede, judecat va fi și în veac va pieri, după Afanasie cel despre care am pomenit mai înainte. Așa cred eu, protopopul Avvakum, așa mărturisesc și cu asta trăiesc și am să mor.

M-am născut dar în ținuturile din Nijni Novgorod, dincolo de râul Kudma, în satul Grigorovo. Tatăl meu a fost preotul Petru, mama - Maria, în călugăria Marta. Tatăl meu se ținea de băutura care ametește; mama mea însă postea și se ruga, întotdeauna m-a învățat cu frica de Dumnezeu. Odată am văzut la un vecin vite moarte, și în noaptea aceea sculându-mă, în fața icoanei am plâns tare de sufletul meu, amintindu-mi de moarte, că și mie mi-e dat să mor; și de atunci m-am obișnuit să mă rog în fiecă noapte. Apoi mama mea a rămas văduvă, iar eu orfan de mic și de rudele mele alungat am fost. Și a binevoit mama să mă însoare. Eu iară la Sfânta Născătoare de Dumnezeu m-am rugat, să îmi dea o nevastă ajutor la mântuire. Și tot din satul acela era o fată, orfană și ea, obișnuită să meargă fără înțetare la biserică, pe numele ei Anastasia. Tatăl ei era fierar, pe numele lui Marco, foarte bogat; iar când a murit, după el toate s-au pierdut. Ea dar trăia în sărăcie și rugându-se la Dumnezeu să se lege de mine prin legătură de cununie; și așa a fost voia Domnului. Apoi mama mea a plecat la Domnul în cucernicie. Iar eu, alungat, m-am mutat în alt loc. Am fost făcut diacon la douăzeci și unu de ani, iar după doi ani, hirotonit popă; opt ani am fost popă, iar apoi făcut protopop de un episcop ortodox, de atunci sunt 28 de ani, și cu totul sunt 30 de ani de când am primit preoția.

Iar cât am fost preot am avut mulți copii duhovnicești, până acum vreo cinci sau șase sute să fie. Fără odihnă, eu, păcătosul, după cum se cuvinte, și în biserică, și în case, și la întretăieri de drumuri, prin târguri și sate, și încă în orașul împărătesc și în ținutul siberian am propovăduit și am învățat slava lui Dumnezeu, să fie de atunci vreo 25 de ani.

Pe când eram încă popă veni să se

spovedească la mine o femeie necăsătorită, de multe păcate împovărată, de curvie și de dezmăț mult vinovată; și începu să-mi povestească cu amănuntul, plângând în biserică, în fața Evangheliei stând - eu dară, vraci de trei ori blestemat, m-am îmbolnăvit cu însumi, aprins pe dinlăuntru de focul curviei, și amar mi-a fost la vremea aceea: am aprins trei lumânări și le-am lipit de analoi, și am pus mâna dreaptă în foc, și am ținut-o așa, până ce se stinse în mine aprinderea cea rea, și, lăsând femeia să plece, strângându-mi odăjdiile, am plecat la casa mea prea măhnit. Timpul era cam spre miezul nopții, și am ajuns la izba mea, am plâns în fața icoanei Domnului, până ce mi s-au umflat ochii, și m-am rugat cu râvnă să mă despartă Domnul de copiii duhovnicești, căci mare e povara și greu de dus. Și am căzut la pământ în față, hohotind amar și am uitat de mine zăcând acolo; nu știu cum, plângeam eu, dar ochii inimii îmi erau pe râul Volga. Vedeam cum veneau plutind frumos două corăbii de aur, și vâslele lor sunt din aur, și toiagele de adâncime sunt din aur, și totul e din aur; câte un cârmaci la cei care stau așezați. Și am întrebat: „Ale cui sunt corăbiile?” Iar ei au răspuns: „Ale lui Luca și Lavrentie”. Aceștia erau copiii mei duhovnicești, pe mine și casa mea ne-au adus pe calea mântuirii și s-au sfârșit după cum a fost voia Domnului. Iar după aceea văd o a treia corabie, împodobită nu cu aur, ci cu tot felul de împetrișări, și roșu, și alb, și albastru, și negru, și cenușiu, - nu poate mintea omenească să încapă frumusețea și vrednicia ei; un tânăr stălucea la cârmă stând, conducea; venea la mine de dincolo de pe Volga, de parcă voia să mă înghită. Și am strigat: „A cui e corabia?”. Iar cel care stătea într-însa răspunse: „A ta este, ia-o și pleacă cu soția și copiii, dacă tot mă bați la cap!” - și m-a cuprins un tremur și așezându-mă mi-am zis: ce să fie cele văzute? Și ce să fie drumul pe apă?

Și iată că la scurt timp, după cum e scris - „m-a cuprins o boală de moarte, și necazurile iadului m-au găsit: cu măhnire și durere m-am ales”. Unei văduve un dregător i-a luat fata, iar eu m-am rugat de el să i-o dea înapoi mamei pe orfană, dar el, neluând seama la rugămintile noastre, și ridică se dezlănțui ca furtuna și veni la biserică cu o ceată mare, mă lovi de să-mi dau duhul. Iar eu am zăcut ca un mort mai

mult de o jumătate de ceas, și din nou am renăscut la semnul Domnului. Iar el, înfricoșându-se, lăsă fata să vină la mine. Iar apoi l-a învățat diavolul: veni la biserică, mă bătut și mă târ de picioare pe pământ, iar eu în timpul acela spuneam o rugăciune.

Tot așa altă dată un dregător s-a mâniat pe mine, a venit în fugă la mine în casă, m-a bătut și degetele de la mână mi le-a mușcat ca un câne cu dinții. Și când i s-a umplut gâtul de sânge, atunci a lăsat mâna mea din dinți și, părăsindu-mă, s-a dus la casa lui. Iară eu, mulțumindu-i Domnului, mi-am răsucit o basma în jurul mâinii și m-am dus la vecernie. Și cum mergeam pe drum, s-au năpustit asupra mea tot dânsul împreună cu vreo două arme de foc mai mici și în timp ce mă bătea trase din pistol și cu voia Domnului praful se aprinse, dar armele cele mici nu traseră. El dară aruncă arma la pământ și din altul iar trase tot așa, dar nici acela nu trăgea. Eu dară mergând cuminte mergeam tot rugându-mă lui Dumnezeu, cu o mână am făcut semnul crucii și m-am închinat lui. El urla, mă batjocorea, iar eu i-am zis: „Binecuvântată fie-ți gura, Ivan Rodionovici!”. Iar apoi mi-a luat gospodăria și pe mine m-a bătut, m-a prădat și nu mi-a dat nici pâne să am pe drum.

Tot atunci s-a născut și fiul meu Procopie, care stă cu mama în pământ îngropat. Eu dară, luând o cârjă și mama pe copilul nebotezat, am plecat după Domnul și pe drum l-am botezat Filip, după eunucul în vechime. Când am ajuns eu la Moscovia, la protopopul duhovnicul meu Ștefan și la protopopul Ivan al lui Neron, ei l-au înștiințat pe țar despre mine, iar stăpânul de atunci m-a cunoscut. Părinții iar m-au trimis cu carte la vechiul loc, iar eu m-am adus - acolo și pereții erau prădați de la casele mele. Și iar s-a întâmplat că diavolul din nou a aruncat furtună asupra mea. Au venit în satul meu niște mascați care jucau cu tamburine și lăute cu două strune, iară eu, păcătosul, pe Hristos păzindu-l, i-am alungat și am furat măștile și le-am rupt în câmp și de la doi urși mari am luat, pe unul l-am lovit, și iar a înviat, iar pe altul l-am lăsat în câmp. Și pentru aceasta Vasile Petrovici Șeremetiev, care mergea pe Volga la Kazan să fie voevod acolo, luându-mă pe vas și certându-mă mult, mi-a poruncit să-l blagoslovesc pe Fiul său Matfei barbă-rasă. Dar eu nu l-am blagoslovit, ci l-am învățat după Scriptură, văzând ce fel de viață de dezmăț duce. Boierul însă, supărându-se tare, a poruncit să fiu aruncat în Volga și, după ce m-au chinuit mult, m-au împins (în apă). Iar după aceea au început cele bune să vină asupra mea: la țar acasă am fost întâmpinat; iar fratelui meu mai mic i-a fost dată fata boierului Vasile.

Iată cum își alcătuiește - face Dumnezeu oamenii.

8. Eufrosin de la Pskov (Pscoviteanul) 1386-1481, schimnic, autor al unui tipic, învățător;

9. Referire la Filioque și polemică;
10. Margarit, denumire generică pentru cărțile de sfaturi, îndrumări și fraze memorabile (comentate) din învățăturile evanghelice și patristice. Avvakum a avut în vedere Margaritul lui Ioan Hrisostomul.

Светлана МОЛДОВАН

Открытое в 2004 году по настоянию покойного Преподобного Московского и всея Руси **Андрея**, **Духовное училище** Русской Православной Старообрядческой Церкви, находящейся в Москве (ул. Рогожский посёлок, д. 29, индекс 109052; телефон: 007095-670.77.06; факс: 007095-670-77-24), начало готовить церковнослужителей. Выпускники, после трёхлетнего обучения, получают свидетельство для внутрицерковного применения.

Время моего посещения Московской митрополии совпало с началом учебного года в Духовном училище, открывшегося Торжественным богослужением в храме **Покрова Пресвятой Богородицы**. Мне было приятно узнать, что после вступительных экзаменов среди первокурсников училища зачислен и мануиловский юноша (уезд Сучава) – **Василе Трифан**, сын преподавательницы русского языка **Анастасии Макарии**. В этом году, втором по счёту, группа составлена из 12 человек из России, Украины, Молдовы и Румынии (на втором курсе – 37 человек).

„В училище принимаются юноши и девушки со средним образованием – рассказал нам **Анатолий**

Василе Трифан

Иванович Шатохин, заведующий учебной частью училища, – в возрасте от 17 до 35 лет. Поступают к нам после 9-го класса, для того чтобы получить духовное образование. Среди учащихся есть и врачи – они понимают, что надо иметь и духовные знания, для того чтобы лечить человека... В прошлом году приехало к нам много девочек, а в этом году – мальчиков”.

Тоже от Анатолия Ивановича мы узнали, что в прошлом году директором училища был протоиерей **Иоанн** (Думнов), настоятель Покровского кафедрального собора, который внёс большой вклад в становление училища. И так как у него была очень большая нагрузка, в июне с.г. на заседании Учебного совета, под председательством

ДУХОВНОЕ

покойного митрополита, был избран директором протоиерей **Евгений** (Чунин), управляющий делами Московской Митрополии.

„И трудами отца Иоанна, и трудами отца Евгения дела

студентами экскурсии по Москве, с посещением кремлёвских соборов, различных музеев, архивов, экскурсии в города Владимир, Ростов, Суздаль (Кстати, в Суздале несколько лет тому назад на базе

Анатолий
Иванович
ШатохинПротоиерей
ИоаннАлексей
Афанасьевич
Синельников

налаживаются” – признался **Алексей Афана́сьевич Синельников**, главный архитектор Митрополии, который будет преподавать в этом году студентам училища (так их там называют) духовное искусство, иконоведение.

Наши собеседники рассказали, что предметы, изучаемые в Духовном училище, связаны, в основном, с богословием: это древнерусская литература, всемирная история, устав древний, пение. Даже очень много времени уделяется пению. Каждый курс делится на две группы и всех обучают крюкам. Утро начинается богослужением. Все уроки сконцентрированы в основном до обеда. Во второй половине все идет в библиотеку, в читальный зал, до богослужения.

Всем студентам Духовного училища предоставляется бесплатное общежитие и питание, они полностью находятся на обеспечении Митрополии. У них есть даже возможность зарабатывать при Митрополии, не в ущерб занятиям: они могут работать дворниками, помогать на кухне...

Педагогический коллектив составлен из 12 преподавателей, у некоторых из них свои работы, и они приходят в училище в свободное время. Преподаватели говорят, что и в этом году у студентов во время вступительных экзаменов обнаружены хорошие знания по Закону Божьему и они проявили свои навыки церковного пения и чтения.

По субботам и воскресеньям студентов направляют и в ближайшие приходы. Проводятся также со

художественно-реставрационного училища была создана вначале специализированная мастерская группы старообрядцев, превратившаяся потом в Духовное училище. В нём учились и несколько мальчиков из Румынии. Училище прекратило своё существование из-за отсутствия финансовых средств).

В этом году приём документов для поступающих в Московское Духовное училище прошёл с 1 июля по 20 августа, а рекомендуемая литература для экзамена была: Евангелие и Закон Божий. Условия и дата приёма желающих публикуются в интернете и в некоторых старообрядческих публикациях.

Василе Трифан узнал об этом училище в прошлом году, тоже с интернета, затем из газеты «Старообрядец», которую привёз в село Маноля в марте с.г. сам учредитель и редактор газеты **Сергей Рудаков**, посетивший Румынию по поводу участия в международном научном симпозиуме ОРЛР. Василе закончил железнодорожный яский лицей в 2003 г. и сожалел, что в теологической семинарии в Яссах открыли секцию для старообрядцев русских-липован лишь после его окончания лица.

Поэтому он решил продолжить духовное образование в Москве и надеется, что сможет потом поступить на теологический факультет, может, даже и в Яссах.

Желаем ему успеха, и пусть он продолжит и редакторскую работу (он опубликовал несколько материалов в первом и втором номерах публикации «Слово правды», выходящей в с. Маноля уезда Сучава в мужском монастыре). В завершение нашего разговора он пожелал читателям газеты „Зори“ много здоровья и поблагодарил руководство Общины, в частности Лидию Вишан за предоставленную ему помощь в августе с.г. для получения визы для России.

Școala duhovnicească

Înființată anul trecut la inițiativa mitropolitului **Andrian**, Școala duhovnicească de 3 ani de pe lângă Mitropolia Bisericii Ruse Pravoslavnice de Rit Vechi din Moscova și-a deschis porțile pe 1 septembrie a.c. pentru cei 49 de elevi (37 în anul II și 12 în primul an) din Rusia, Moldova, Ucraina și România. La școală sunt acceptați tineri și tinere cu vârste cuprinse între 17 și 35 de ani. Citiți mai multe amănunte în materialul în limba rusă de pe această pagină.

СКОНЧАЛСЯ МИТРОПОЛИТ АНДРИАН

Второй митрополит Московский и всея Руси **Андрея** (в миру **Александр Геннадьевич Четвергов**), во время крестного хода в Кировской области, в 50 километрах от Вятки, преставился ко Господу 10 августа с.г. Митрополит перенёс и раньше два инфаркта – операцию на сердце.

Владыка **Андрея** возглавлял Русскую Православную Старообрядческую Церковь с января 2004 г. Тело митрополита было предано земле 14 августа с.г. на Рогожском кладбище.

Духовный отец владыки, епископ Киевский и всея Украины **Савватий**, совершил в Покровском кафедральном соборе погребальную службу, в сослужении с епископами **Силуяном** Новосибирским, **Корнилием** Казанским и **Вятским** и **Иоанном** Костромским и Ярославским – местоблюстителем московского митрополита (был избран 11 августа с.г. Архиерейским собором старообрядческих епископов, являясь старейшим архиереем Русской Православной Старообрядческой Церкви). Без облачения присутствовали епископы **Зосима** Донской и Кавказский и **Герман** временно Уссурийский и Дальневосточный, а также более 70 священников и 2500 старообрядцев.

Освященный Собор Русской Православной Старообрядческой Церкви, когда будут выбирать нового, третьего, Московского и всея Руси митрополита, состоится 18-21 октября с.г.

DOLIU LA MITROPOLIA PRAVOSLAVNICĂ DE RIT VECHI DIN MOSCOVA

iconostasul bisericii „Nașterea Maicii Domnului” din Novosibirsk, a restaurat icoane, a fost cântăreț principal în biserică.

În anul 1980 s-a căsătorit cu **Natalia Aleksandrovna Strineova**, cu care a avut un fiu și 2 fete, din 1998 rămânând văduv.

Pe 17 octombrie 1999 a devenit diaconul bisericii ortodoxe de rit vechi din Kazani, iar pe 14 mai 2000 a fost hirotonisit iereu. Peste un an părintele **Aleksandr** s-a călugărit, primind numele **Andrian**. A fost uns ca episcop pentru eparhia de Kazani și Viatka pe 29 aprilie 2001 în biserica „Acoperământul Maicii Domnului” din Moscova („Rogojskoe kladbisec”), fiind hirotonisit de către primul mitropolit de Moscova și al Întregii Rusii **Alimpîi (Gusev)**; mitropolit între 1988- decembrie 2003). În ianuarie 2004 a devenit al doilea mitropolit de Moscova și al Întregii Rusii. Activitatea sa, ca prim ierarh al Bisericii Ruse Pravoslavnice de Rit Vechi a fost apreciată nu numai de către staroverii, ci și de oficialitățile din Moscova.

Primarul Moscovei, **Iuri Lujkov**, după ce avusese deja o întrunire cu **IPS Andrian** la primărie, a vizitat în luna martie a.c. centrul spiritual al Bisericii Ruse Pravoslavnice Starovere pentru a anunța oficial că vor fi finanțate lucrările de reconstrucție a complexului arhitectural Rogojskoe, numindu-l „Kremlinul starover”. În luna mai a.c., Strada Voitovici din apropierea complexului Rogojskoe a redevenit Strada Staroobredceskaia, tot în urma unei dispoziții date de edilul Moscovei.

La inițiativa mitropolitului **Andrian**, s-a înființat anul trecut pe lângă Mitropolie Școala duhovnicească de trei ani, în cadrul căreia studiază 47 de tineri din Rusia, Ucraina, Moldova și România (**Vasile Trifan** din Manolca, jud. Suceava, aflat în primul an de studiu).

Au fost organizate de către Mitropolie sau în colaborare cu diverse muzee moscovite numeroase expoziții și acțiuni dedicate fenomenului starover.

O activitate care nu-i poate lăsa nepăsători pe cei pe care **IPS Andrian** i-a păstorit și care-l vor păstra în inimile lor pentru totdeauna.

„A fost un om deosebit, luminat, o persoană cu inițiativă, deschisă pentru dialog – ne-a mărturisit **Alexei A. Sinelinikov**, arhitectul principal al Mitropoliei din capitala rusă. În primul an, *vădica Andrian a vizitat toate regiunile, inclusiv pe cele din Orientul Îndepărtat, pentru a surprinde realitatea în vederea unei conduceri corecte, pentru a putea lumina și nu pentru a dicta, pentru a aprinde inimile și nu pentru a comanda. Nu era un om avid după putere. Era acea lumină aprinsă, convins fiind de faptul că Biserica noastră este cea adevărată, pravoslavnică, fărâșită de însuși Isus pe pământ și că a sosit timpul să nu ne mai ascundem*”.

**

*

Mitropolitul **Andrian** a fost înmormântat pe 14 august 2005, chiar în ziua numelui predecesorului – **mitropolitul Alimpîi**, lângă celelalte

morminte ale arhierilor de la Rogojskoe kladbisec. Slujba a fost oficiată în Catedrala mitropolitană „Acoperământul Maicii Domnului” de către părintele spiritual al mitropolitului – **episcopul Savatii** de Kiev și al Întregii Ucraine, împreună cu episcopii **Siluian** de Novosibirsk, **Kornilii** de Kazani și Viatka și **Episcopul Ioann** de Kostroma și Iaroslav (actualmente vicarul mitropoliei, ales pe 11 august a.c. de Soborul episcopilor staroveri; conform Statului Bisericii, până la Soborul când va fi ales un nou mitropolit, vicariatul este asigurat de cel mai vârstnic arhieru al Bisericii Ruse Pravoslavnice de Rit Vechi).

Au participat la ceremonie și episcopii **Zosima** de Caucaz și **Don** și **Gherman** de Ussuria și Orientul Îndepărtat (dar fără veșminte episcopale), 70 de preoți și peste 2500 de credincioși ortodocși de rit vechi.

Au fost prezentate condoleante din partea administrației prezidențiale a Rusiei și Patriarhiei Pravoslavnice Ruse. Pe adresa Mitropoliei au sosit numeroase telegrame și scrisori din partea unor lideri spirituali, de la diverse instituții, organizații obștești, organe ale puterii, de la guvernatori, de la primarul Moscovei. Condoleante au fost transmise și de mitropolitul **Leontii** de Brăila, arhiepiscop de Fântâna Albă și al tuturor creștinilor ortodocși de rit vechi.

În telegrama adresată de președintele **Vladimir Putin** se specifică: „*Mitropolitul Andrian a avut o contribuție semnificativă în păstrarea și sporirea tradițiilor culturale și religioase ale staroverilor; în consolidarea armoniei și înțelegerii între oameni*”.

Sfântul Sobor al Bisericii Ruse Pravoslavnice de Rit Vechi, când va fi ales al treilea mitropolit de Moscova și al Întregii Rusii, se va desfășura între 18-21 octombrie 2005 la Catedrala mitropolitană „Acoperământul Maicii Domnului” din Moscova.

Svetlana MOLDOVAN

În urma unui atac de cord survenit chiar în timpul slujbei religioase într-o localitate cu staroveri situată la 50 de kilometri de Viatka, regiunea Kirovsk, **mitropolitul Andrian al Moscovei și Întregii Rusii** al Bisericii Pravoslavnice de Rit Vechi a trecut la cele veșnice pe 10 august 2005, lăsând îndurerăți mii de credincioși ortodocși de rit vechi. Înalt Prea Sfințitul a mai suferit anterior două infarcturi și o operație pe cord.

Mitropolitul Andrian (Aleksandr Ghennadievici Cetvergov) s-a născut pe 14 februarie 1951 în Kazani (Rusia) într-o familie de credincioși staroveri. După absolvirea în 1974 a Institutului de Aviație din Kazani, a fost inginer-constructor până în 1986, când s-a dedicat în totalitate activității religioase, fiind într-o perioadă și președintele comunității bisericesti din orașul natal. S-a implicat în restaurarea bisericii, a pictat iconostasul lăcașului sfânt starover din Ekaterinburg și o parte din

«CARTEA NOASTRĂ NU SPUNE SĂ FIM ÎNVĂȚAȚI»

Amos PORFIRIU

„În religie, afirma un ierarh al bisericii de rit vechi într-un material publicat anul trecut în revista „Kitej-grad”, *niciodată nu faci ce vrei tu, ci doar ce spune cartea, iar cartea noastră nu spune să fim învățați, ci fără păcate*” (sublinierea ne aparține).

Nu-i de competența noastră să judecăm asemenea manifestări de cinism din partea unor persoane de la care noi, enoriașii de rând, așteptăm cu totul altceva. Nu ne putem abține însă de la a ne pune întrebarea: Cum ar putea fi interpretată această idee, altfel decât un îndemn la ignoranță? Ce-ar trebui să înțelegem de aici? Că noi, lipovenii, suntem mai puțin păcătoși decât cei cu carte și, cu cât suntem mai ignoranți, cu atât păcatele noastre sunt mai puține? Ce e mai dureros însă, e că afirmația înaltului prelat, pe care am citat-o în debut, se referea la poziția sfinției sale față de clasa de rit vechi a Seminarului Liceal de la Iași, pentru înființarea căreia s-au depus, ani de-a rândul, atâtea eforturi din partea CRLR.

SPRIJINUL PE CARE ÎL AȘTEPTĂM DIN PARTEA BISERICII NOASTRE

În același număr al revistei Kitej-grad (noiembrie-decembrie 2004), în interviul realizat de d-na **Cristina Cârstea** cu **Irina Frol**, directorul executiv al CRLR, referindu-se la aceeași clasă de rit vechi de la Seminarul Teologic, își exprima optimismul privind sprijinul pe care îl așteptăm cu toții din partea bisericii noastre: „*Vom apela la preoții noștri să mobilizeze părinții ca să-și trimită copiii la seminar*”. Rezultatul? Catastrofal. La examenul de admitere din iulie (anul acesta, conform înțelegerii dintre CRLR,

Seminarul Liceal Teologic „Vasile cel Mare” și Inspectoratul Județean Iași de a se organiza admiterea o dată la doi ani, trebuia să se formeze următoarea clasă de seminariști lipoveni) s-au prezentat doar patru candidați (unul din Constanța și trei din Ghindărești). Scuza pentru acest eșec lamentabil a fost că cei care intenționau să dea examen la seminarul ieșean n-au trecut de testarea națională. Dar nu întotdeauna scuzele pe care noi le formulăm sunt în favoarea noastră. Problema poate fi pusă și altfel: viitorii preoți ai rușilor lipoveni, liderii spirituali ai ?omunității noastre, trebuie recrutați chiar dintre cei mai puțin dotați elevi sau dintre cei mai leneși? În prima serie de seminariști lipoveni (acum în clasa a XI-a) sunt câțiva elevi buni și foarte buni, situații pe locuri frunțase în ierarhia întregului liceu, dar sunt și dintr-aceia care n-au nici chemare, nici chef de învățatură.

CAUZA EȘECULUI

În ceea ce privește eșecul continuării clasei de rit vechi, pentru că este un mare eșec, mi se pare că aici alta e cauza: dificultățile materiale ale părinților în a-și întreține copiii la Iași. Dar și aici nu trebuie să privim lucrurile otova. Ne plângem că nu avem cu ce plăti cazarea și masa, în schimb dăm o groază de bani, de două ori și de trei ori pe lună pe transportul până la Galați, Sarichioi sau alte localități nu chiar vecine cu Iașiul.

Cei mai mulți dintre elevii ruși lipoveni de la Seminarul Liceal „Vasile cel Mare” din Iași așteaptă ajutoare materiale și condiționează continuarea studiilor de aceste ajutoare bănești venite de la sponsori. Sponsorizările însă nu sunt bătute în cuie: așa cum vin, tot așa pot fi sistate (ceea ce s-a și întâmplat). Mai mult, sponsorii, pe drept cuvânt, pun și niște

condiții legate de frecvență și de rezultatele școlare. Dacă nici nu frecvențezi cursurile și nici nu te omori cu învățatul, cum poți pretinde ajutor material? Pentru ce? Pentru parazitism? Cum îți justifici prezența în Iași? Frecventând internet-cafeurile? În clasa a X-a, de exemplu, au fost înscriși 15 elevi, din care doi (**Ivanov Alexandru** din Brăila și **Samson Valentin** din Iași) s-au retras după primul semestru. Cei 12 rămași au acumulat 1056 de absențe (ceea mai mare contribuție aducând-o elevii **Egor Vasile** și **Feodor Petru** din Sarichioi, care au și fost sancționați de Consiliul Profesorat prin nota 6 la purtare pentru semestrul al doilea). În clasa a XI-a s-au înscris numai 11 elevi (doi au abandonat, unul s-a retras, iar altul s-a transferat înapoi la liceul industrial de unde venise în clasa a X-a).

PREOȚIA NU TREBUIE PRIVITĂ CA UN SIMPLU MEȘTEȘUG

Discutând odată cu părintele director **Bogdan Bahrim** problema materială a elevilor ruși lipoveni, sfinția sa spunea că nici elevii români nu sunt toți bogați. Pe unii îi întrețin bisericile din ale căror parohii provin. „*De ce nu procedează și bisericile dumneavoastră la fel?*” Mi-a fost greu să-i răspund. În „*cartea noastră*”, probabil, „*nu spune*” nici așa ceva. Nu vreau să fac nimănui un proces de intenție. Totuși, acești copii se pregătesc pentru preoție, care nu trebuie privită doar ca un simplu meșteșug. Ea presupune, în primul rând, umanism.

N-aș vrea să închei acest capitol fără a aduce la cunoștința cititorilor noștri un fapt care pur și simplu m-a uimit și m-a emoționat în același timp. Pentru admiterea din acest an, preotul paroh **Valentin Abaianitz** din Constanța nu numai că a convins un elev să se prezinte la examen la seminar, dar a trimis-o la Iași pe matuska (doamna preoteasă) ca să-l însoțească, angajându-se, în același timp, să-l școlarizeze pe copil (în caz de reușită a acestuia) pe cheltuiala proprie. Iar elevul

respectiv nici măcar nu le este rudă soților Abaianitz. O astfel de decizie, chiar și în faza ei de intenție, dovedește un înalt profil umanitar-creștin ce ar trebui să fie propriu oricărui slujitor al Bisericii de Rit Vechi ce și-a păstrat identitatea trecând prin atâtea suferințe și privațiuni.

PRIMA CLĂTITĂ

Revenind la situația clasei de rit vechi, îmi amintesc că, în iunie 2004, entuziasmat de faptul că cei 14 seminariști au absolvit cu bine clasa a IX-a, semnăm în Kitej-grad un material în care scriam, printre altele: „...nu știu de ce, mi-a venit în gând cunoscutul proverb rusesc „*Первый блин комом*” („prima clătită iese boț”). Dar iată că cei paisprezece tineri ruși lipoveni, de la secția de rit vechi a Seminarului Ortodox din Iași, au avut suficiente resurse pentru a mă contrazice”. Acum însă, recitind acel articol, mă gândesc că m-am cam grăbit atunci. În prezent, clasa, formată din doar unsprezece elevi (ceea ce contravine reglementărilor în vigoare în domeniul învățământului din România), este în pericol de a se destrăma, dacă nu va fi completată cu elevi veniți de la alte licee... De continuarea seminarului, nici nu mai poate fi vorba, atâtea timp cât nu s-au găsit doritori între etnicii noștri să se dedice unei cariere spirituale. Putem sta liniștiți: nu vom mai veni în contradicție cu „*cărțile noastre*”, nu vom mai avea atât de multe păcate (ca și cum păcatele de la învățatură ni s-ar fi tras) și nici preoți instruiți. Însă, cei care cred că așa e mai bine se înșală amarnic. E drept că pe ignoranți îi poți struni mai bine decât pe cei învățați. Dar ce te faci cu situația care va fi peste puțini ani inevitabilă: tot mai mulți dintre etnicii noștri vor deveni oameni cu carte. Și cine vor rămâne ignoranții? Nu cumva cei mai mulți dintre preoți? La o astfel de imagine ar trebui să meditați, sfințiiile voastre, și să-i îndemnați pe copiii cu înclinație pentru calca duhovnicească să urmeze studiile seminariale, pentru că va veni și ziua când cineva va trebui să vă ia locul. E în firea lucrurilor...

Vitalie TEODORU

Iată, am ajuns la senectute și încă sunt devastat de patima turismului. Motiv pentru care nu refuz nici o propunere de deplasare din rațiuni didactice, culturale sau la manifestări științifice. Și cu aceste ocazii rup o câțime de timp pentru „turismul de cunoaștere”.

La Cahul (Republica Moldova) am ajuns de la Galați prin punctul de trecere a frontierei Oancea în mai puțin de două ore cu microbuzuul Universității gălățene „Dunărea de Jos”. Am fost primit la Universitatea cahuleană „B.P. Hasdeu” și găzduit într-un apartament la căminul de studenți învecinat.

Universitatea „B.P. Hasdeu” are sediul într-o clădire impresionantă, între Primăria orașului și Consiliul Raional. Printre studenți se numără peste zece staroveri. În imediata apropiere se află centrul, un spațiu cu construcții moderne având linii arhitectonice îndrăznețe, ocupate de bănci și firme private. Domnește tihna și curățenia. Terassele sunt aglomerate, mai ales seara.

Parcul, cu alei multe, străjuite de copacii vârstnici stufoși, are în preajmă hotelurile „Triconi” și „Marco Polo”, elegante, Muzeul Municipal și Teatrul „B.P. Hasdeu”, renovat recent. Printre altele se joacă piesa „Mincinosul” de Dimitros Psatas, dedicată deputaților care promit și nu se țin de promisiuni.

Muzeul Municipal, peste drum de catedrală, a fost înființat în anul 1958 și este amplasat într-un edificiu istoric de la mijlocul sec. XIX-lea, pe vremuri reședința tribunalului județean. Aici a funcționat în 1858, în calitate de judecător, B. P. Hasdeu. Placa de pe clădire menționează acest fapt. Muzeul deține 15.000 de exponate din domeniile istoriei etnografiei și artei, precum și al istoriei naturale prezentând flora și fauna a trei ecosisteme din sudul republicii (câmpie, pădure și baltă). Secția de istorie are o colecție bogată de obiecte (unelte din piatră, bronz și fier, ceramică, statuete, bijuterii, monede etc.), provenite în mare parte din siturile arheologice locale, care ilustrează evoluția culturii materiale și a modului de viață din paleolitic până în epoca contemporană. Nenumărate ciocniri militare care s-au perindat pe aceste meleaguri au permis constituirea unei colecții ample de arme albe și de foc. Alături există complexul „Gospodăria țărănească” cu case de la finele sec. XIX. În interior sunt adevărate opere de artă (covoare, piese de îmbrăcăminte ș.a.).

Discut cu muzeografa **Angela**. Aflu că ucazul referitor la întemeierea orașului Cahul a fost emis de țar la 18 decembrie 1835. Instituțiile județene din județul Leova s-au mutat în târgul Formosa (Frumoasa) care își schimbă numele în „orașul Cahul”. Localitatea este menționată documentar și la începutul sec. XVI. În prezent, numărul locuitorilor se ridică la 50.000.

Ies din căminul-hotel și mă îndrept pe lângă altă instituție de învățământ superior, de data aceasta particulară, numită „Universitatea Real-Umanistică”, spre stațiunea balneo-climaterică „Nufărul alb”. Fac pe jos,

Cititor la Biblioteca Publică din Cahul

în pas de voie, 15-20 de minute. Este un complex de clădiri (hotel, cantină, bază de tratament, izvoare minerale, izvoare termale captate), cu un parc

de rit vechi. Biserica din piatră datează din 1856-1857. Până atunci a fost una din lemn. Porțile bisericii, cu data construirii lor (1913), se află în cimitir.

Biserica lipovenească din Cahul

Tribunalul județean Cahul

Universitatea B.P. Hasdeu

superb, de o curățenie desăvârșită. Hotelul are 800 de locuri. Destul de mulți pacienți provin din Italia și Israel. Localnicii iau gratuit acasă apa minerală. Unii pacienți din oraș se și internează. Tariful zilnic este de 10 dolari pentru pensiune completă (cazare, trei mese) și tratament. Pensionarii plătesc 10% din tarif, diferența suportând-o Casa de pensii.

A doua zi mă duc în sud-estul orașului, în cartierul „Lipovanca”. Este populat cu lipoveni, după cum a și fost botezat. Sunt câteva sute de ortodocși

Biserica este frumoasă, iar casele din cartier sunt îngrijite.

O parte din populația staroveră este descendentă din nekrasovți. Cazacii nekrasoviți au venit din zona Donului în sudul Basarabiei spre sfârșitul sec. XVII – începutul sec. XVIII, ca urmare a persecuțiilor autorităților țariste și bisericești. Astfel, scriitorul rus **P. Sumarakov** menționează în cartea sa „Путешествие по Крыму и Бессарабии в 1799 г.” 1800, existența localităților nistrene starovere Ciobruți și Maiak. După unii

autori, se pare că nekrasovți au sosit în zona dunăreană prin anii 1740. Venirea lor masivă din Dobrogea pe malul stâng al Dunării s-a produs în anii 1811-1813 și, în cazuri izolate, în 1817-1824, dar și ulterior. Cauzele sunt multiple. În lupta sa cu Poarta Otomană, Rusia i-a „iertat” pe staroveri și i-a atras în teritoriul basarabean. Pe de altă parte, cazacii-nekrasoviți s-au detașat cu timpul de folosirea lor de către turci în represiunea răscoalelor din Balcani. Iar faptul că în 1828-1829, în timpul conflictului ruso-turc, o mare parte din nekrasoviți a ajutat armata rusă, a făcut ca administrația țaristă să înceapă convorbiri cu ei pentru a-i aduce pe malul rus al Dunării. În anul 1828, țarul Nicolae I a aprobat strămutarea lor pe „teritoriul Rusiei”, promițându-le o serie de facilități. Așa au ajuns unii staroveri în Bugeac și în Cahul.

Biblioteca Raională funcționează în incinta Casei de Cultură, o clădire impunătoare. Sala de spectacole are 350 de locuri. În față se înalță bustul lui B.P. Hasdeu. Biblioteca, inaugurată în 1940, are 170.000 de unități (cărți) și 60 de titluri de periodice. La etaj se găsește secția de calculatoare.

În catalogul bibliotecii am găsit următoarele fișe de cărți din depozit cu referiri despre staroveri. Ordinea fișelor este cea din catalog:

- **Buzilă E.** - *Din istoria vieții bisericii din Basarabia*. București, Ed. Fund. Cult. Rom., 1996;

- **Pașovschi N.** - *Istoria bisericii din Basarabia în veacul al XIX-lea sub ruși*. Col. Museum, 2000;

- **Чашин Ф.Д.** - *Тайна Белой Криницы*. Кишинев, Картя Молдовеняскэ, 1987;

- **Полтовченко Т.М.** - *Как возникли христианские праздники*. Кишинев, Картя Молдовеняскэ, 1987;

- **Буганов В.И., Богданов А.П.** - *Бунтари и правоискатели в русской Православной церкви*, Москва, Полит., 1991;

- **Бессонов М.Н.** - *Православие в наши дни*. Москва, Полит., 1990;

- **Липоване**. Материалы 1-ой научно-Практической конференции „Липоване-старообрядцы Придунавья”, 8-10 октября, 2004 года в с. Старая Некрасовка, Измаильского района, Одесской области. Вып. 1, История и культура русских старообрядцев. Сборник. Одесса, 2004;

- **Коркина А., Донцов Г.** - *Древность вечно живая*, 2002;

- **Reabțov C.** - *Cahul. Istorie. Personalități. Cultură. Chișinău*, F.C.R., 1997.

CONCURS NAUTIC

În data de 13 august a.c. s-a dat start celei de-a III-a ediții a **Concursului nautic „Ivan Patzaichin”**, organizat de Consiliul Județean Tulcea. Chiar dacă anul acesta concursului i-a lipsit din fastul celorlalți ani, atât din pricina reducerii fondurilor alocate competiției (o parte din fonduri fiind folosite de Consiliul Județean Tulcea pentru refacerea caselor și drumurilor din județ afectate de inundațiile din acest an), cât și datorită imposibilității prezenței la deschiderea oficială a marelui campion mondial **Ivan Patzaichin**, concursul s-a desfășurat și și-a desemnat și câștigătorii.

Dacă în edițiile anterioare competiția se desfășura în patru etape (Tulcea – Maliuc, Maliuc – Crișan, Crișan – Mila 23 și Crișan – Sulina), potrivit Hotărârii Consiliului Județean nr. 61/07/2005, art. 1, Competiția nautică pescărească „Ivan Patzaichin” Tulcea – Sulina s-a desfășurat în anul 2005 într-o singură etapă, Tulcea – Maliuc, inițial înscriindu-se

în competiție 20 de echipaje, mai apoi prezentându-se la start doar 14 echipaje, din diferite zone ale Deltei.

La deschiderea oficială a competiției au încântat auditoriul artiștii populari ai Ansamblului „**Baladele Deltei**” (aparținând Centrului Artistic Județean Tulcea), printre personalitățile locale prezente la eveniment numărându-se și guvernatorul Rezervației Biosferei Delta Dunării, **Paul Conov**.

Potrivit regulamentului, participanții la competiție au fost organizați în echipaje de câte 3 persoane: doi vâslași și un cârmaci, fiecare echipaj prezentându-se cu o barcă tipic pescărească din lemn, complet dotată pentru cursa de mare distanță, prin propria grijă a competitorilor (detalii în cadrul HCJ Tulcea, nr. 48/2003). Pentru necunoscători, barca de concurs – tipic pescărească din lemn - trebuie să fie de 18 crivace și să aibă o lungime minimă de 4,5 m.

În ceea ce privește arbitrajul competiției, acesta a

fost asigurat de către trei arbitri desemnați de către Direcția Județeană de Tineret și Sport Tulcea, și anume: **Vasile Achim, Valeriu Lucas și Petre Suciu**.

Întrecerea vâslașilor s-a încheiat în aceeași zi. Echipajul care a trecut primul linia de sosirea a fost cel înscris în concurs cu nr. 13 (!), din Mila 23. Trofeul a revenit astfel echipajului format din: **Vasile Trofimov, Petre Eugen Trofimov și Mihai Gherasim**. Pe locul secund s-au situat vecinii de comună, echipajul din Crișan, format din: **Dănuț Vasiliu, Mircea Vanturis și Mihai Serghei**. Cea de-a treia treaptă a podiumului a rămas și ea în familie, aici urcând cel de-al doilea echipaj câștigător din Mila 23 (aceeași comună), format din: **Marius Vidinei, Petre Serghei și Tudorel Viganov**.

Toți concurenții au fost răsplătiți pentru efortul depus și performanța reușită. Valoarea Marelui Premiu al Concursului nautic „Ivan Patzaichin” – 2005 a fost de 3.000 RON, celor situați pe locul II revenindu-le suma de 2.000 RON, iar echipajului situat pe treapta a III-a a podiumului – 1.000 RON. Organizatorii au oferit, de asemenea, și premii de participare, tuturor concurenților acordându-li-se suma de 100 RON.

În finalul competiției și evenimentului, toți cei implicați în Competiția nautică „Ivan Patzaichin” – 2005 au avut parte de o masă cu specific pescăresc și un spectacol susținut de Ansamblul tulcean aparținând Uniunii Ucrainenilor din România „**Zadunaiskaia Sici**”.

LIMBA RUSĂ - UNA DIN CELE DOUĂ LIMBI OFICIALE ALE FESTIVALULUI INTERNAȚIONAL “DUNĂREA - FLUVIU AL EUROPEI”

Chiar dacă acest lucru se petrece o dată la doi ani, doar și pentru atât, municipiul Tulcea își rezervă luna august pentru un eveniment ce-i conferă prestanță printre orașele riverane Dunării: **Festivalul Internațional al Dunării**. Nu într-o competiție, ci luptând pentru aceeași cauză – Dunărea – atât municipalitatea Tulcea (România), cât și cea din Ulm (Germania) organizează fiecare în parte un asemenea eveniment spre bucuria fiecărui cetățean ce s-a născut pe malul Dunării. Căci, nu îi e dat oricui acest prilej...

de la gurile sale de vărsare... până la cele ale izvorului. Timp de patru zile și patru nopți, la Tulcea a fost sărbătoare. «*Mare guleai*», cum ar spune un lipovean de-al nostru: muzică, dans, mici, bere și voie bună. Ca la case mari! Dar să nu exagerăm: nu doar petreceri au fost pe malul Dunării. Au fost simpozioane, au fost expoziții, vernisaje, spectacole de teatru ș.a. Însă nici una din activitățile enumerate nu ar fi putut avea loc dacă bucuria sărbătorii nu am fi împărțit-o cu toți oaspeții naționali și internaționali invitați la festival: primari ai orașelor riverane,

Anul acesta a fost vremea Dunării românești să își primească oaspeții pe malurile sale. Iar zvonul ospeticii de care a dat dovadă a urcat cu siguranță

consilieri pe probleme de cultură, reprezentanți ai autorităților locale, inspectori în cadrul Birourilor Dunării existente la nivel internațional, artiști

populari. Ei au reprezentat țări precum Serbia (orașul Novi Sad), Ungaria (orașele Baja și Budapesta), Germania (orașul Ulm), Olanda (orașul

Werkendam) și Bulgaria (orașul Vidin).

Pe agenda de lucru a festivalului au fost anunțate din timp pe lângă activități artistice și două seminarii internaționale (“**Dunărea – Fluviu European**” și “**Să păstrăm Dunărea curată**”), în cadrul cărora participanții naționali și internaționali au avut ocazia de a se cunoaște și expune propuneri de

seminar traducerile au fost efectuate în limbile engleză și rusă. Primăria Municipiului Tulcea a pus astfel la dispoziția tuturor celor prezenți specialiști locali în domeniul limbilor străine, persoane ce au înlesnit transmiterea corectă a informațiilor expuse de către cei ce au intervenit în discuțiile purtate. Gestul municipalității tulcene de a ridica la același rang, în cadrul seminariilor organizate, limba rusă cu limba engleză, limba care în ultimii ani s-a impus la nivel internațional, a fost pe deplin apreciat de oaspeții din Vidin (Bulgaria), ce au beneficiat de traducerile română – rusă. Acestea au fost asigurate de către doi distinși profesori ai Tulcei și apreciați membri ai Comunității Rușilor Lipoveni din România, filiala Tulcea: **Natalia Neumann și Vicol Ivanov**.

proiecte și parteneriate în și pentru dezvoltarea economică, socială, culturală și turistică a zonelor din care provin și care împart aceeași moștenire naturală: Dunărea.

Discuțiile în ceea ce privește subiectele expuse au fost purtate de către unii participanți în limba maternă, însă pentru majoritatea celor prezenți la

În spectacolul serilor dunărene, cu siguranță, publicul, în care s-au regăsit fără doar și poate și ruși lipoveni, nu a mai avut nevoie de nici un traducător, muzica populară, cât și cea ușoară fiind percepute în orice limbă identic: după ritm.

Veronica PETRICHEI

... diverse ... diverse ... diverse ...

Expertii Comisiei de la Venetia

În seria numeroaselor dezbateri privind proiectul de lege a statutului minorităților naționale din România, s-a înscris și acțiunea din 8 septembrie 2005, desfășurată la sediul Ministerului Afacerilor Externe, unde reprezentanții minorităților naționale s-au întâlnit cu experții Comisiei de la Venetia (Comisia Europeană pentru Democrație prin Lege de pe lângă Consiliul Europei), **Alain Chablais** și **Sergio Bartole**, interesați să cunoască și părerea minorităților din România legată de proiectul legii.

Tematica discutată a fost legată de prevederile Legii privind Statutul Minorităților Naționale din România, insistându-se asupra articolele ce priveau autonomia culturală, folosirea limbilor minoritare, egalitate și nediscriminare etc.

S-a subliniat faptul că, spre deosebire de alte state din Europa în care minoritățile naționale nu sunt recunoscute, România este un model de conviețuire a etniilor, statul român acordând o atenție deosebită sprijinirii drepturilor minorităților naționale. Majoritatea reprezentanților prezenți la întâlnire și-a afirmat sprijinul și acordul pentru actualul proiect al legii, a cărui aprobare și aplicare se vor a fi urgentate.

Întrucât unele etnii sunt și minorități religioase (etnia turcă, evreiască, rusă lipoveană), s-a cerut corelarea prezentului proiect al legii minorităților cu Legea Cultelor care urmează a fi aprobată. De asemenea, s-a ridicat problema valabilității și a aplicabilității acestei legi în condițiile integrării viitoare a României în Uniunea Europeană.

Comunitatea Rușilor Lipoveni din România a fost reprezentată la această întâlnire de **Fănica Ivanov**, consilier în Parlament, și **Lidia Vișan**, secretar general al CRLR, care au afirmat încrederea că viitoarea lege privind statutul minorităților naționale va aduce o îmbunătățire a situației studiului limbii materne, a învățământului în limba maternă și a celorlalte probleme cu care se confruntă minoritatea noastră - și nu numai, legat de păstrarea și exprimarea identității etnice.

Lidia VIȘAN,
secretar general al CRLR

Уважаемые господа,

Кафедра археологии и этнологии Украины Одесского национального университета им. И.И. Мечникова, старообрядческий приход Покрова Пресвятой Богородицы г. Килия, Одесской области и Национально-культурное общество староверов-липован "Киевская Русь" приглашают Вас принять участие во 2-й научно-практической конференции "**Старообрядцы-липоване на Дунае: история и культура**".

На конференции планируется рассмотреть следующие темы: формирование и развитие старообрядцев Подунавья; история центров древнего благочестия в регионе; липоване и судьбы старообрядчества; самобытность культурно-бытовых традиций старообрядцев; современное состояние и перспективы развития старообрядчества.

Даты проведения - **7-9 ноября 2005 года**.

Место - **г. Килия, Одесской области**.

По результатам работы предусматривается издание 2-го выпуска журнала "**Липоване: история и культура русских-старообрядцев**".

Для участия в конференции просим до 30 сентября с.г. сообщить в оргкомитет следующее: Ф.И.О., должность, звание, место работы, тему своего выступления с короткой (до 800 знаков) аннотацией.

Обязательно указать контактные координаты.

С уважением,

Оргкомитет

?65100, г. Одесса,

ул. Щепкина 12, исторический факультет ОНУ

кафедра археологии и этнологии Украины

Пригарин Александр Анатольевич

тел. (048-2)23-62-14

(050)5691067

prigarin_alexand@mail.ru

RAFMAN

După videoclipurile „Liniștea ta“ și „Imaginea“, a fost lansat recent cel de-al treilea videoclip de pe albumul „10 (zece) viteze“, produs de MediaPro Music și distribuit de ProVideo al trupei **Rafman** a fraților ruși lipoveni **Rafael** și **Manuel** din Năvodari. Este vorba de videoclipul „Să pot visa“ (regizor Ciprian Florea), filmat în patru locații: pe drumul care leagă Mangalia de Limanu, pe plajele de la Vadu și Năvodari, și la cimitirul din Năvodari unde Rafael și Manuel au fost prezenți la mormântul mamei lor, decedată cu câțiva ani în urmă.

ANUL ȘCOLAR 2005-2006

Ministerul Educației și Cercetării a stabilit, prin ordin al ministrului (nr. 3690), structura anului școlar 2005-2006, care va avea 36 de săptămâni de școală (177 de zile lucrătoare) și este organizat pe două semestre, după cum urmează:

Semestrul I: cursuri (luni, 12 septembrie 2005 - vineri, 23 decembrie 2005) și vacanță (24 decembrie 2005 - 8 ianuarie 2006). În perioada 31 octombrie - 6 noiembrie elevii din învățământul primar și grupele din învățământul preșcolar beneficiază de vacanță. Cursurile semestrului I se vor relua luni, 9 ianuarie 2006 și se finalizează cu o vacanță intersemestrială,

programată între 4 februarie 2006 și 12 februarie 2006.

Semestrul al II-lea: cursuri (luni, 13 februarie 2006 - vineri, 14 aprilie 2006) și vacanță (sâmbătă, 15 aprilie 2006 - luni, 24 aprilie 2006). Cursurile vor fi reluate marți, 25 aprilie și se vor termina vineri, 16 iunie 2006, vacanța de vară urmând să înceapă sâmbătă 17 iunie 2006 și să dureze până joi, 31 august 2006. Elevii claselor a VIII-a încheie cursurile în data de vineri, 9 iunie 2006.

Zilele de joi, 1 decembrie 2005, luni, 24 aprilie 2006 și luni, 1 mai 2006, sunt zile libere, potrivit legii.

(www.edu.ro)

EDITURA CRLR

1. Editura Comunității noastre, legalizată sub numele „CRLR”, - își exprimă disponibilitatea de a publica lucrări științifice și de cultură ale etnicilor ruși lipoveni, cât și lucrări ale altor autori, dar care privesc etnia noastră.

Doritorii pot trimite textele - în manuscris sau editate în format PC - d-nei **S. Moldovan** (membru în Comisia de editare, pe adresa

redacției „Zorile”) sau d-lui **A. Busurcă** - director adjunct CRLR” (pe adresa CRLR).

2. În scopul creării „Muzeului Rușilor Lipoveni din România și al Staroverilor din lume”, CRLR achiziționează sau primește donații de obiecte specifice. Cei care dețin astfel de obiecte se pot adresa domnului A. Busurcă.

A.B.

ROSSICA LIPPOVANA

În ciclul de conferințe ROSSICA LIPPOVANA, marți 18 octombrie 2005, orele 12⁰⁰, în sala de consiliu a Facultății de Limbi și Literaturi Străine a Universității din București, str. Pitar Moș 7-13, acad. prof. dr. doc. **Victor Vascenco** de la Universitatea din Mannheim (Germania), profesor onorific al Universității din București, va prezenta o comunicare cu titlul

Rușii staroveri din Ucraina.

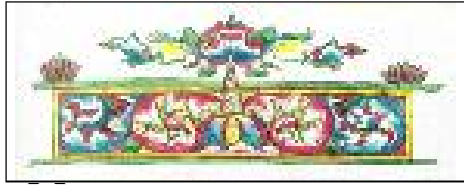
În expunere vor fi reliefate următoarele aspecte:

1. Crâmpene de istorie; 2. Negustorimea staroveră;

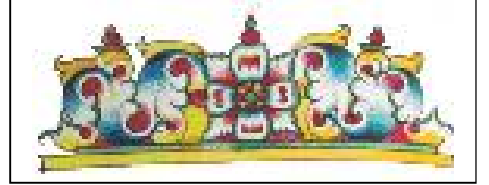
3. Așezămintele mănăstirești; 4. Referiri la mănăstirile lipovenești 5. Nume de persoane; 6. Asocieri și disocieri antroponimice.

Comunicarea, programată de Asociația Slaviștilor din România, va fi urmată, ca de obicei, de întrebări și discuții.

УЧЕБНЫЙ РАЗДЕЛ для Вас, школьнички!

О-РУССКОЙ АЗБУКЕ

Асем известно, что дети, поступающие в начальную школу, начинают учение с усвоения азбуки¹ или алфавита. Однако, не всем нашим ребятам, думаю, известно, как сложилась эта наша, русская азбука. Вот об этом как раз и пойдёт речь на этой странице «Зори».

Русская азбука сложилась в X-XI веках на основе старославянской (церковнославянской) азбуки - кириллицы². В то время действовали на Руси лишь церковно-приходские школы, и книгами, по которым учились наши предки, это были церковнославянская Азбука (или Азбушка) Часослов (или Часовник), Псалтырь и др. В этих школах обучали также счёту, давали основные исторические и географические и другие полезные сведения, но всё же главное внимание направлялось на овладение старославянским литературным языком, такая установка прямо вытекала из христианской веры, настойчиво прославляющей грамотность: «всякое писание полезно есть ко учению». Однако кириллица не полностью соответствовала звуковому строю русского языка, поэтому уже с самого начала применения в Древней Руси старославянской азбуки стал происходить процесс приспособления к русскому языку. Этот процесс длился несколько столетий.

Известно, что на рубеже XVIII века средневековая культура, характерными чертами которой была религиозность и замкнутость³, вступила в противоречие с нарождающимися новыми явлениями в экономической, социальной, политической и культурной жизни России. Переходу от средневекового мировоззрения к рационалистическому, светскому (не религиозному) способствовали реформы Петра I (Великого)⁴, царя-реформатора⁵, который хорошо чувствовал потребности времени и «сгиб русского ума». Общий замысел реформы Петра I - перестройка жизни Российского государства на новых началах, приближения России к общеевропейскому уровню жизни. Реформы Петра I охватили и образование, и организацию науки, и книгоиздательство, печать, градостроительство, архитектуру и даже одежду и развлечения.

Переломное значение имели меры Петра I в области светского образования и науки в России. В России в то время было мало

грамотных людей. Учили детей кое-где при церквях, да иногда в богатых домах имели приглашённых учителей. Лишь только при Петре I началось бурное развитие образования и науки. Стали открываться светские школы, где стали изучать грамматику, арифметику и географию. Было организовано новое книгоиздательство, печать. Особое значение имело возникновение в России периодики⁶. С 1702 года по личной инициативе Петра I начала выходить первая русская печатная газета «Ведомости».

С целью облегчения широким массам усвоения русской грамоты, Петром I была проведена в 1708 году реформа алфавита. Реформированный шрифт получил название гражданской (не церковной) азбуки. Пётр I сам лично просмотрел все представленные варианты гражданского письма, устранил сложную систему диакритических знаков ударения и титло (надстрочные знаки, позволяющие в часто встречающихся словах пропускать «под титлом» те или иные буквы), собственноручно начертил карандашом поверх старых букв рисунок новых, зачеркнул ненужные буквы, ввёл систему обозначения чисел арабскими цифрами. (До реформы Петра I, в старославянской азбуке цифры обозначались не арабскими знаками (1,2,3,4...), а буквами под знаком, называемым титло (г=1...)). Итак, вследствие упрощения церковно-славянской азбуки (кириллицы), в русском гражданском алфавите не осталось буквы иже и, а только і. Исчезли зело, омега, он, пси и ижица. В состав алфавита были введены буквы э, я, которые употреблялись в письменной практике с XVI века. Придворные писцы в точности исполняли замысел царя: отлитая на Печатном дворе в Москве новая гражданская азбука стала резко отличаться от графики богослужебных книг.

Новым шрифтом печатались светские книги, в отличие от церковных, которые набирались кириллицей. Новая, гражданская азбука намного облегчила овладение грамотой, упростила процесс письма, а введение вместо буквенных обозначений чисел арабскими цифрами облегчило усвоение арифметики. Одним из первых напечатанных пособий для обучения по новой азбуке была книга «Юности честное зерцало», получившая большую популярность в начале XVIII века. Это пособие, предназначенное для

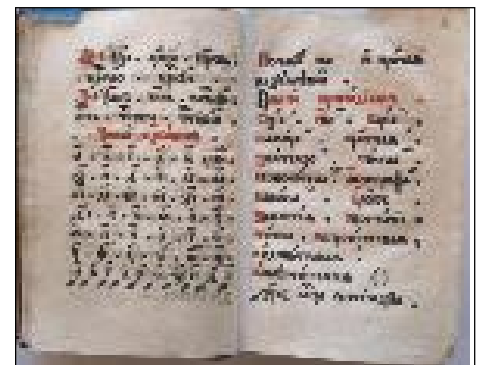
школьного и домашнего воспитания, содержало, кроме новой азбуки, правила поведения, отражающие традиции жизни русского дворянского общества в эпоху Петра I.

При Петре I резко возросло количество книг научного и светского (нерелигиозного) содержания. За это время было напечатано более 600 книг различных наименований. Книга стала при Петре I активным посредником в усвоении достижений других народов. Печатные издания распространялись в большом количестве экземпляров по всей России, они не только несли новые знания, но и способствовали национальной консолидации, становлению русской национальной культуры.

Предметом особой заботы Петра I были словари. Поощряя составление переводных лексиконов (словарей), он преследовал важную практическую цель - облегчить освоение западной науки и культуры. В 1704 году выходит в свет знаменитый трёхязычный словарь (славяно-греко-латинский), составленный писателем и переводчиком Фёдором Поликарповым. Пётр I - неутомимый русский император, не только поощрял создание словарей, но и находил время самому участвовать в этом важном общественном деле.

Пётр I хорошо осознавал, что письменность и литературный язык - основа основ, краеугольный камень бытия народа и государства. Гением всеобъемлющего государственного ума, Пётр I способствовал и становлению русского литературного языка. Утверждая новый, светский тип русской национальной культуры, Пётр I целенаправленно и настойчиво устранял церковнославянский язык из светской литературы и особенно из научных сочинений. Он требовал от делового, официального языка простоты и точности выражений. Правильность требования Петра I подтвердилась жизнью: обработанный и нормированный, русский литературный язык стал средством массового просвещения и нравственного воспитания народа, а также условием прогресса в развитии науки; благодаря ему Россия быстро преодолела отставание от передовых стран.

На протяжении XIX - начала XX вв. состав русского алфавита менялся от того, что в него

вводились новые буквы. В 1735 году Академия наук ввела новую букву: ѣ. В 1797 году писатель и историк Н. М. Карамзин ввёл в употребление букву ё вместо бытовавшего в то время ю. Окончательный состав и название букв современного русского алфавита был установлен реформой правописания 1918 года. Итак, алфавит современного русского языка составляет 33 буквы: 10 гласных, 21 согласная и две буквы - Ъ и Ь, - которые не обозначают звуков.

Комментарии и пояснение слов:

1. азбука (или алфавит) = (от названия двух букв кириллицы: «азь» и «буки»): совокупность букв, принятых в данной письменности и расположенных в установленном порядке, а также «сам порядок букв»; алфавит (от названия двух первых букв греческого алфавита: «альфа» и «бета»).
2. кириллица (старославянская или церковнославянская азбука) - древнейшая славянская азбука, названная по имени её составителя, проповедника христианства Константина (К нему Кирилла) Философа. По происхождению связана с буквами греческого уставного письма, к нему восходят 24 буквы из 38. Остальные буквы были созданы специально для передачи специфических славянских звуков. На Руси была введена в X-XI веках в связи с принятием христианства.
3. замкнутость - изоляция, необщительность;
4. Пётр I (Великий) (1672-1725) - русский царь с 1682 года и первый российский император с 1721 года.
5. преобразователь - реформатор;
6. периодика - периодические издания (газеты, журналы, ежегодники).

Для вас подготовил
Феодор КИРИЛЭ